

An underwater photograph showing several people swimming in clear, turquoise water. The scene is captured from below, showing the swimmers' heads and limbs as they move through the water. The lighting is bright, creating a shimmering effect on the water's surface and highlighting the swimmers' forms.

480

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ

30 Αυγούστου έως
15 Σεπτεμβρίου 2019

ΑΦΙΕΡΩΜΑ:

Η λογοτεχνία
επί σκηνής

ΗΜΕΡΕΣ & ΩΡΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ:

Δευτέρα έως Πέμπτη: 18:00-22:30
Παρασκευή & Σάββατο 18:00-23:00
Κυριακή: 10:30-15:00 & 18:00-22:30

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ



ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΥ



ΣΑΡΡΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ
1888

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΛΑΣΤΑΡΑΣ
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΛΔΑΤΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΠΟΥΛΑΚΟΣ
ΑΝ. ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
ΤΑΜΙΑΣ	ΒΑΣΙΛΗΣ ΚΑΤΣΙΚΕΑΣ
ΜΕΛΗ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΨΥΧΑΛΟΣ

ΕΛΕΓΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	ΘΕΟΦΑΝΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΣ
ΜΕΛΗ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΚΗ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΥΜΠΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ & ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΜΑΙΡΗ ΠΙΖΓΑ

ΣΥΜΒΟΥΛΟΙ

ΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΤΣΑΚΙΩΡΗΣ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ	ΑΝΤΩΝΗΣ ΚΩΝΣΤΟΥΛΙΑΣ

ΑΦΙΕΡΩΜΑ – ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ	ΓΙΑΝΝΗΣ ΣΟΛΔΑΤΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΙΚΟΝΑΣ	ΝΙΚΟΣ ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΗΧΟΥ	ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΡΤΑΛΟΣ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΜΠΟΥΡΑΣ

Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου

Χαριλάου Τρικούπη 54, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3303942, 210 3302523 • Fax: 210 3302523

E-mail: books@sekb.gr • www.sekb.gr

Καλλιτεχνική επιμέλεια καταλόγου

Angelakis Digital - Παπουτσάκη-Ράπτη Ρόζα

2103800239, pdigital@angelakis.gr

www.angelakisdigital.gr

Αναζητήστε τη σελίδα μας στο facebook ως: ΣΕΚΒ -Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ



ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ



ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ



ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ



Greek Institute for Drama, Theatre, Arts & Letters



ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ



Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
Γενική Διεύθυνση Σχολικών Πολιτισμού
Διεύθυνση Γραμμάτων

ΧΟΡΗΓΟΙ



ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗΣ
ΕΡΓΩΝ
ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ



ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ



Το Κοινωνικό Δίκτυο για το Βιβλίο
www.bookia.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ



480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσοι συνέβαλαν στην καλύτερη διοργάνωση και προβολή του 48ου Φεστιβάλ Βιβλίου 2019 και ιδιαίτερα:

- Την Α.Ε. τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κύριο Προκόπιο Παυλόπουλο
- Την Πρόεδρο του Ζαππείου Μεγάρου – Επιτροπής Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων, κυρία Χρυσάνθη Βαγενά
- Την Υπουργό Πολιτισμού και Αθλητισμού, κυρία Λίνα Μενδώνη
- Τη Διεύθυνση Γραμμάτων, του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού
- Τον Δήμαρχο Αθηναίων, κύριο Κώστα Μπακογιάννη
- Τον Πρόεδρο του Ελληνικού Ιδρύματος Πολιτισμού, κύριο Κωνσταντίνο Τσουκαλά
- Τον Πρόεδρο του Δ.Σ. της ΕΡΤ, κύριο Χρήστο Λεοντή
- Τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του Εθνικού Θεάτρου, κύριο Στάθη Λιβαθινό
- Τον Καλλιτεχνικό Διευθυντή του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, κύριο Γιάννη Αναστασάκη
- Την Καλλιτεχνική Διευθύντρια του Θεάτρου Τέχνης «Καρόλου Κουν», κυρία Μαριάννα Κάλμπαρη
- Το Αθηναϊκό Καλλιτεχνικό Δίκτυο
- Το Αναλόγιο Φεστιβάλ
- Τον Οργανισμό Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών
- Το Δ. Σ. του Οργανισμού Συλλογικής Διαχείρισης Έργων του Λόγου (ΟΣΔΕΛ)

• Τους ΕΡΤ, Ρ/Σ 105,5 Στο Κόκκινο, Αθήνα 98,4, Athens Voice, culturenow.gr, debop.gr, bookpress.gr, Literature.gr, Bookia, δίεση 101,3, Dikaiologitika.gr, e-radio, e-daily, e-agenda, vakxikon.gr, Allaboutfestivals.gr, diastixo.gr, Θεματοφύλακες Λόγω Τεχνών, Sputniknews.gr, amagi.gr, Meteo.gr.

• Το Bookia και τον κύριο Παναγιώτη Σιδηρόπουλο για την πολύτιμη βοήθειά του στην προβολή του 48ου Φεστιβάλ Βιβλίου 2019.

• Την κυρία Μαρία Φιλοπούλου για την ευγενική προσφορά του έργου της, που κοσμήει την αφίσα του Φεστιβάλ και το εξώφυλλο του καταλόγου.

• Τον Μουσικό Οίκο «Φίλιππος Νάκας» για την ευγενική χορηγία του.

• Επίσης, ευχαριστίες εκφράζονται στην κυρία Μαρίζα Κωχ για την πολύτιμη συμβολή της στο διαφημιστικό σποτ, καθώς και στη Νάγια Οικονομοπούλου για την πολύτιμη συνεισφορά της στην οργάνωση και επιμέλεια μέρους των θεατρικών εκδηλώσεων.

Το Δ. Σ. του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου





Χαιρετισμός του Προέδρου του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου (Σ.ΕΚ.Β.)

Φίλες και φίλοι,

Το Φεστιβάλ Βιβλίου έχει καθιερωθεί στη συνείδηση του αναγνωστικού κοινού ως ένας θεσμός άρρηκτα συνδεδεμένος με την πολιτιστική ζωή του τόπου, που αναδεικνύει και προβάλλει όχι μόνο το καλό βιβλίο, αλλά ορίζει και τρόπους ευρύτερης συνεργασίας με φορείς και πρόσωπα από τον χώρο της τέχνης, της διανοήσης, της πολιτικής, της επιστήμης και γενικότερα του πολιτισμού. Είναι πάντα μια ανοιχτή πρόσκληση επικοινωνίας και συμμετοχής σε κοινές δράσεις και εκδηλώσεις, με στόχο την προώθηση και τη διάχυση της πνευματικής παραγωγής στη χώρα μας.

Φέτος, γιορτάζουμε το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου. Σχεδόν μισός αιώνας ζωής που αποδεικνύει τη σημασία και την απήχηση που έχει αυτό στον εξωραϊσμό της καθημερινότητάς μας.

Το φετινό αφιέρωμά μας είναι «Η Λογοτεχνία επί σκηνής». Στις μέρες μας όλο και περισσότερα κείμενα μη αμιγώς θεατρικά αποκτούν θεατρική υπόσταση. Γενικότερα, η λογοτεχνία και η σκηνή εμφανίζουν μια στενή συνάφεια. Έτσι και η έννοια «σκηνή» διευρύνεται και γίνεται σημείο που παράγει λόγο. Λόγο θεατρικό, διαλογικό, ποιητικό, αφηγηματικό, μουσικό, σωματικό, διαπροσωπικό. Λόγο που δίνει τη δυναμική και το βάθος στον ανθρώπινο βίο.

Σήμερα, που η φευγαλέα εικόνα και η πληροφορία διαποτίζουν τη ζωή μας, θέλουμε να εστιάσουμε στον διαχρονικό λόγο που δίνει περιεχόμενο και ουσία στην ύπαρξή μας.

Στις κεντρικές εκδηλώσεις μας θα έχουμε τη σύμπραξη και την υποστήριξη της ΕΡΤ, του Εθνικού Θεάτρου, του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος, του Θεάτρου Τέχνης, του Αθηναϊκού Καλλιτεχνικού Δικτύου και του Αναλογίου Φεστιβάλ, που αποτελούν στυλοβάτες στην αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στη χώρα μας.

Παράλληλα, θα υπάρχουν πολλές άλλες εκδηλώσεις, μουσικές και θεατρικές, λογοτεχνικές αναγνώσεις και άλλα δρώμενα πολιτιστικού χαρακτήρα.

Ένα μεγάλο ευχαριστώ σε όλους τους συνεργάτες μας, νέους και παλαιότερους, που υποστηρίζουν και βοηθούν στην οργάνωση και την υλοποίηση του Φεστιβάλ Βιβλίου, αυτής της γιορτής του λόγου, του πολιτισμού και της κοινωνικής συνύπαρξης.

Γρηγόρης Πλαστάρας
Πρόεδρος του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου (Σ.ΕΚ.Β.)

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

Χαιρετισμός Προέδρου Ζαππείου

Με ιδιαίτερη χαρά χαιρετίζω το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου (από 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019), μια από τις δημοφιλέστερες εκδηλώσεις που διοργανώνονται στους κήπους του Ζαππείου Μεγάρου και την οποία με ανυπομονησία περιμένουν κάθε χρόνο νέοι και παλαιοί φίλοι του βιβλίου, καθώς και όλοι γενικώς οι φίλοι της καλαισθησίας, της τέχνης και του «ωραίου».

Οι βιβλιόφιλοι περιμένουν με ανυπομονησία τη συνάντηση αυτή, για να έλθουν σε επαφή με τα νέα βιβλία, αλλά και με τους χιλιάδες τίτλους που οι εκδότες με περηφάνεια παρουσιάζουν στα περίτερά τους, αποδεικνύοντας περίτρανα ότι το βιβλίο έχει καταφέρει, σε πείσμα των καιρών, να σταθεί επάξια απέναντι σε όλους τους τεχνολογικούς του «αντιπάλους» και με τη μοναδική γοητεία που αποπνέει να αποτελεί το διαχρονικό σημείο αναφοράς για όλους μας.

Στο φετινό 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσιάζει το αφιέρωμά με τίτλο «Η Λογοτεχνία επί σκηνής» θέλοντας να αναδείξει τον δημιουργικό διάλογο μεταξύ θεάτρου και Λογοτεχνίας. Ανέκαθεν οι κλασικοί συγγραφείς και τα κλασικά κείμενα της λογοτεχνίας είχαν και συνεχίζουν να έχουν μια διαφορετική αλλά εξίσου μεγάλη διαδρομή στο θεατρικό σανίδι.

Ιστορικά, η Λογοτεχνία ως είδος καλλιτεχνικής έκφρασης της Τέχνης του Λόγου προηγείται της παραστατικής Τέχνης του θεάτρου το οποίο χρησιμοποιεί τον Λόγο για να εκφράσει και να εκφραστεί. Στην Ποιητική του, ο Αριστοτέλης κάνει την πρώτη αυτοτελή και συστηματική μελέτη για την ποίηση, όχι όμως με τη σημερινή σημασία της ποίησης, αλλά με τη σημασία αυτού που σήμερα αποκαλούμε Λογοτεχνία. Ο Αριστοτέλης ορίζει την ποίηση ως «μίμηση» (κεφ. Ι, 1447a), δηλαδή ως αναπαράσταση της πραγματικότητας. Τα ποιητικά είδη που εξετάζει είναι η τραγωδία και το έπος και διαπιστώνουμε κατ' αυτόν τον τρόπο τους συνεκτικούς δεσμούς και την ιερή, σε βάθος των αιώνων, συγγένεια που συνδέει τις δύο αυτές καλλιτεχνικές εκφράσεις, τη Λογοτεχνία και το θέατρο.

Ανάμεσα στα είδη της λογοτεχνίας, το θέατρο έχει μια ιδιομορφία. Για να ολοκληρωθεί, δεν αρκεί η καταγραφή και η ανάπλαση του κειμένου στη φαντασία του αναγνώστη, όπως συμβαίνει με το ποίημα, το διήγημα ή το μυθιστόρημα. Το θεατρικό έργο γράφεται για να στηθεί τρισδιάστατο (με συγκεκριμένες από τον συγγραφέα οδηγίες) επί σκηνής.

Στις μέρες μας η στροφή του θεάτρου προς τη λογοτεχνία και η προσπάθεια κοινώνησης ενός αγαπημένου αναγνώσματος ολοένα και περισσότερο αναδεικνύεται. Ιδιαίτερη είναι η σχέση βιβλίου και αναγνώστη αλλά ακόμη πιο ζωντανή είναι η αίσθηση που δημιουργείται όταν το ιδιωτικό αυτό «μυρίασμα» βγαίνει προς τα έξω κάνοντας «περίπατο» στο θεατρικό σανίδι. Πολλές θεατρικές παραστάσεις βασίζονται σε λογοτεχνικά έργα και σπουδαίοι σκηνοθέτες επέλεξαν την πρόκληση να μεταγραφεί ένα κείμενο που δημιουργήθηκε για να «Διαβάζεται» σε ένα έργο που «Παίζεται» στο θεατρικό σανίδι.

Ο Σύνδεσμος Εκδοτών Βιβλίου έχει οργανώσει αρκετές εκδηλώσεις που δίνουν τη δυνατότητα στον αναγνώστη να έλθει σε επαφή με τον κόσμο του βιβλίου επί σκηνής αλλά και όλων όσων ενδιαφέρονται για το βιβλίο ως βασικού οχήματος για τον πολιτισμό.

Εκ μέρους της Επιτροπής των Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων θα ήθελα να σας συγχαρώ για την οργάνωση του 48ου Φεστιβάλ Βιβλίου και να σας ευχηθώ καλή επιτυχία στο έργο σας με την ελπίδα να συνεχιστεί για πολλά ακόμα χρόνια αυτή η σύμπραξη για την προώθηση του Βιβλίου και του Πολιτισμού που αποτελεί κοινό στόχο των προσπαθειών μας για ένα καλύτερο μέλλον.

Χριστίνα Βαγενά

Πρόεδρος της Επιτροπής Ολυμπίων και Κληροδοτημάτων
Εμπειρογνώμων πρεσβευτής σύμβουλος Α΄ του Υπουργείου Εξωτερικών,
Πρέσβης επί τιμή

1. Αριστοτέλους *Περί Ποιητικής*. Μετάφραση υπό Σίμου Μενάρδου, Εισαγωγή, κείμενο και ερμηνεία υπό Ι. Συκουτρή. Ακαδημία Αθηνών-Ελληνική Βιβλιοθήκη (2), Αθήνα, Εκδόται Ιωάννης Δ. Κολλάρος & Σία Α. Ε. Βιβλιοπωλείον της «Εστίας 1937», σ. 33.



Χαιρετισμός Υπουργού Πολιτισμού και Αθλητισμού

Για ακόμη μία χρονιά το βιβλίο βρίσκεται στους υπαίθριους χώρους του Ζαππείου, ανοίγοντας για τους αναγνώστες νέους κόσμους γνώσης και απόλαυσης σε κάθε σελίδα που γυρίζει. Είναι εξαιρετική η πρωτοβουλία του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου να δημιουργεί κάθε χρόνο μια γιορτή για όλη την οικογένεια, με πλήθος παράλληλων εκδηλώσεων για όλους. Ειδικρινά είναι άξια επαίνου η συμβολή των Ελλήνων εκδοτών στην προώθηση της βιβλιοφιλίας και της φιλαναγνωσίας.

Στην καθημερινότητα της σύγχρονης ζωής η εξάρτηση από τις οθόνες είναι ίσως μια αναπόφευκτη πρακτική. Όμως, διοργανώσεις όπως το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου μπορούν να προσελκύσουν νέους αναγνώστες, να κάνουν και πολλούς άλλους να ανακαλύψουν ξανά τη γοητεία του τυπωμένου χαρτιού. Άλλωστε, το Φεστιβάλ Βιβλίου δεν είναι μια εκδήλωση που ασχολείται αποκλειστικά με το βιβλίο. Είναι μια γιορτή που αφορά στον Πολιτισμό σε όλες του τις εκφάνσεις.

Το διάβασμα δεν είναι απασχόληση, δεν είναι υποχρέωση, δεν είναι απλή ψυχαγωγία. Διευρύνει τη γνώση και παράλληλα απελευθερώνει τη δημιουργική φαντασία. Η αγάπη για το διάβασμα οδηγεί στην επιτυχία, αφού εκτιμάται ότι οι βιβλιόφιλοι καταφέρνουν τους περισσότερους από τους στόχους που θέτουν στη ζωή τους. Σύμφωνα με άλλες μελέτες, το διάβασμα, και η απόδραση που προσφέρει, συμβάλλει στη μακροζωία.

Ο σύγχρονος τρόπος ζωής, με τους καταγιστικούς ρυθμούς της, δεν αποτελεί δικαιολογία για να ξεχάσουμε το βιβλίο. Μας προκαλεί να διαμορφώσουμε τις συνθήκες της δικής μας καθημερινότητας, μέσα στις οποίες μπορούμε να βρούμε χρόνο και χώρο για να απολαύσουμε την ανάγνωση. Είναι ίσως ο πιο πρόσφορος τρόπος για να κάνουμε καλύτερη τη ζωή μας.

Το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου εξετάζει την αγαπτική σχέση του λογοτεχνικού βιβλίου με τη θεατρική σκηνή. Η «Λογοτεχνία επί Σκηνής» πραγματοποιείται σε συνεργασία με τρεις από τους σημαντικότερους φορείς της Θεατρικής Τέχνης στη χώρα μας: Το Εθνικό Θέατρο, το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος και το Θέατρο Τέχνης. Παρουσιάζει, πολύπλευρα, τις αιτίες και τους τρόπους που το θέατρο ανακαλύπτει πλούσιο υλικό στη λογοτεχνία, ανεβάζοντάς το στη θεατρική σκηνή κατά τρόπο μαγικό.

Αγαπτική είναι και η σχέση του αναγνώστη με τη λογοτεχνία. Μας αποκαλύπτει η ζωή. Μας κάνει να απολαμβάνουμε, να αισθανόμαστε, να ταξιδεύουμε, να ονειρευόμαστε. Μας κάνει δημιουργούς. Μας χαρίζει τη φυγή σε μian άλλη πραγματικότητα για να συνειδητοποιήσουμε εκείνη που αληθινά ζούμε.

Θέλω να ευχαριστήσω ως υπουργός όλους εκείνους που έχουν συμβάλει σε αυτή την σπουδαία, τη μεγάλη γιορτή του βιβλίου, της πόλης και του Πολιτισμού. Θέλω να σας ευχαριστήσω και ως αναγνώστρια. Εύχομαι, από καρδιάς, κάθε επιτυχία στην 48η διοργάνωση του Φεστιβάλ Βιβλίου.

Σας διαβεβαιώ ότι το Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού θα συμβάλει ουσιαστικά τόσο στην εξωστρέφεια του ελληνικού βιβλίου, όσο και στη διάδοση της ελληνικής γλώσσας.

Λίνα Μενδώνη
Υπουργός Πολιτισμού και Αθλητισμού

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

Χαιρετισμός του Δημάρχου Αθηναίων

Φίλες και φίλοι,

Η Αθήνα σας καλωσορίζει στη μεγάλη γιορτή του βιβλίου.

Το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου ανοίγει τις πύλες του και υποδέχεται τους λάτρεις των κάθε λογής βιβλίων για να συναντήσουν τους αγαπημένους συγγραφείς και εκδοτικούς οίκους.

Λογοτεχνία, Επιστήμες, Λευκώματα, Βιογραφίες, Κόμικς, Ημερολόγια και Λεξικά παίρνουν τις θέσεις τους στους πάγκους του Ζαππείου, ενώ παράλληλες εκδηλώσεις κομίζουν στην πρωτεύουσα μια ξεχωριστή πολιτιστική αύρα.

Φέτος, είναι μεγάλη μας χαρά που το Φεστιβάλ μάς εισάγει στον κόσμο του θεάτρου και μας προσφέρει την ευκαιρία να έρθουμε σε επαφή με το μοναδικό δίπτυχο «Λογοτεχνία – Θέατρο». Ανυπομονούμε να απολαύσουμε τον τρόπο με τον οποίο οι λέξεις μετατρέπονται σε ρόλους και σκηνικά.

Η διοργάνωση του Φεστιβάλ από τον Σύνδεσμο Εκδοτών Βιβλίου και η συνεργασία του με πολλούς ιστορικούς φορείς πολιτισμού αποτελούν την εγγύηση για τη διαχρονική και επιτυχή διεξαγωγή του.

Ο Δήμος Αθηναίων με μεγάλη υπερηφάνεια εντάσσει υπό την αιγίδα του αυτήν τη σπουδαία διοργάνωση και καλώ όλες τις Αθηναίες και τους Αθηναίους, αλλά και τους επισκέπτες της ιστορικής μας πόλης να γίνουν μέρος αυτού του μακρόβιου πολιτιστικού θεσμού που μας ενώνει όλους.

Κώστας Μπακογιάννης
Δήμαρχος Αθηναίων



Χαιρετισμός Προέδρου του Δ.Σ. ΕΡΤ

Και αυτή τη χρονιά η ΕΡΤ είναι πιστή στο ραντεβού της με το βιβλίο και το αναγνωστικό κοινό και στηρίζει το «48ο Φεστιβάλ Βιβλίου», έναν καθιερωμένο θεσμό για τις εκδόσεις στη χώρα μας και τον πολιτισμό μας. Μία ιδιαίτερος σημαντική διοργάνωση που αποτελεί το σημείο συνάντησης αναγνωστών, συγγραφέων και εκδοτικών οίκων.

Όπως κάθε χρόνο, η παρουσία της ΕΡΤ στο Ζάππειο είναι εξαιρετικά σημαντική ενισχύοντας τη σχέση του κοινού με το βιβλίο και συμβάλλοντας στην εξέλιξή της, σε μια εποχή που ο «ψηφιακός τρόπος ζωής» κυριαρχεί. Η δημόσια ραδιοτηλέοραση εξάλλου είναι εκείνος ο φορέας που στηρίζει σταθερά το βιβλίο δεδομένου ότι αποτελεί διαχρονικά το μέσο ελεύθερης έκφρασης και έναν μοναδικό τρόπο διακίνησης των ιδεών.

Μέσα από τη φετινή θεματική ενότητα του Φεστιβάλ, «Λογοτεχνία επί σκηνής», αναδεικνύεται μάλιστα μία από τις βάσεις πάνω στην οποία στηρίζονται και οι εκπομπές της ΕΡΤ. Η λογοτεχνία στη μουσική, το θέατρο και τον κινηματογράφο αποτελεί ουσιαστικό μέρος της δουλειάς μας στη δημόσια ραδιοτηλέοραση.

Το αρχείο της ΕΡΤ, με τις ιστορικές εκπομπές που διαθέτει, όπως και οι σύγχρονες παραγωγές εστιάζουν στη λογοτεχνία και προσφέρουν στο ευρύ κοινό πρόσβαση σε σπουδαία κείμενα και δημιουργούς.

Επιπλέον, στο περίπτερο της ΕΡΤ που φιλοξενείται στους χώρους του Φεστιβάλ αλλά και μέσα από τις παράλληλες εκδηλώσεις που πραγματοποιούνται στο πλαίσιο της φετινής διοργάνωσης, το βιβλιόφιλο κοινό έχει την ευκαιρία να διαπιστώσει τη σημαντική σχέση μεταξύ του δημόσιου ραδιοτηλεοπτικού φορέα και του βιβλίου.

Είναι αλήθεια πως η ανάγνωση ενός βιβλίου ισοδυναμεί μ' ένα ταξίδι σε ιδέες, εμπειρίες, γνώσεις και συναισθήματα, και η ΕΡΤ αναγνωρίζοντας αυτήν ακριβώς την αξία που έχουν τα βιβλία προσπαθεί με τα μέσα που διαθέτει να συμβάλει στη διάδοση και ώθηση σε όλα τα στρώματα της κοινωνίας μας αυτών των ιδεών, επιτελώντας έτσι το βασικό στόχο και ρόλο της δημόσιας ραδιοτηλεόρασης.

Καλή επιτυχία!

Χρήστος Λεοντής
Πρόεδρος Δ.Σ. Ε.Ρ.Τ. Α.Ε.

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

Χαιρετισμός Καλλιτεχνικού Διευθυντή Εθνικού Θεάτρου

Όπως κάθε χρόνο το Εθνικό Θέατρο είναι παρών στο Φεστιβάλ Βιβλίου δηλώνοντας έμπρακτα την πίστη του στις συνεργασίες και τιμώντας έναν πολύ σημαντικό πολιτιστικό φορέα. Το βιβλίο είναι μια αστείρευτη πηγή γνώσης, είναι ένα πολύτιμο εργαλείο για την προσωπική αλλά και την επαγγελματική μας ζωή, αλλά και μια ευκαιρία να σκεφτούμε, να κρίνουμε, να δοκιμάσουμε. Η ανάγνωση ενός βιβλίου μάς κάνει καλύτερους ανθρώπους. Σε μια εποχή που η φιλαναγωνσία δοκιμάζεται, που οι οθόνες ανάβουν όλο και περισσότερο και τα βιβλία κλείνουν, πρέπει να εργαστούμε όλοι σκληρά για να είναι το βιβλίο -πάντα- αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μας.

Στάθης Λιβαθινός
Καλλιτεχνικός Διευθυντής Εθνικού Θεάτρου

Χαιρετισμός Καλλιτεχνικού Διευθυντή Κ.Θ.Β.Ε.

Το ΚΘΒΕ συμμετέχει και φέτος με χαρά στο 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου στο Ζάππειο δίνοντας παράλληλα το «παρών» σ' έναν από τους πιο σημαντικούς θεσμούς της χώρας. Θεωρούμε μεγάλη τιμή τη συνάντησή μας με τον κόσμο του βιβλίου.

Καθώς οδεύουμε στη συμπλήρωση 60 χρόνων ζωής του ΚΘΒΕ το 2021, γιορτάζουμε και προσφέρουμε αρχαιακό υλικό και εκδόσεις μας στους φίλους του θεάτρου, σε ειδικές τιμές για τους επισκέπτες του Φεστιβάλ. Παράλληλα, είμαστε ιδιαίτερα περήφανοι για την έκδοση του Λευκώματος-Καταλόγου της Μόνιμης Έκθεσης Κοστούμιών του ΚΘΒΕ «Ιχνη του εφήμερου» που θα διατίθεται αποκλειστικά στο περίπτερό μας.

Κάθε Έκθεση Βιβλίου είναι ένα ξεχωριστό γεγονός για όλους μας.

Χαιρετίζω την 48η διοργάνωσή σας και σας εύχομαι κάθε επιτυχία!

Με εκτίμηση,

Γιάννης Αναστασάκης
Καλλιτεχνικός Διευθυντής ΚΘΒΕ

Χαιρετισμός Διευθυντή Αθηναϊκού Καλλιτεχνικού Δικτύου

Μια φορά τον χρόνο, εδώ και 48 χρόνια, οι καλύτεροι φίλοι μας συγκεντρώνονται και μας περιμένουν στην πιο γλυκιά γιορτή του πνεύματος. Οι φίλοι αυτοί είναι τα βιβλία και η φετινή γιορτή που πλησιάζει είναι το 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου στον κήπο του Ζαππείου. Η αποτυπωμένη πνευματική έκρηξη, η ιστορική καταγραφή και η φαντασία που συναντώ εδώ και χρόνια στα Φεστιβάλ του Βιβλίου, ως αναδυόμενη ενέργεια, ήταν πάντα πηγή έμπνευσης για μένα, όπως άλλωστε κι αυτός ο υπέροχος κόσμος γύρω από το βιβλίο. Πριν και μετά από την παραγωγή του. Έτσι, κάθε χρόνο ψάχνω να βρω έναν τρόπο να βιώνω όσο γίνεται περισσότερο τη γιορτή αυτή. Χαίρομαι πολύ που θα είμαι ενεργά και φέτος στο 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου.

Μάριος Στρόφαλης
Διευθυντής Αθηναϊκού Καλλιτεχνικού Δικτύου



Χαιρετισμός Φεστιβάλ Αναλόγιου

Το Φεστιβάλ Βιβλίου, που διοργανώνει επί 48 συναπτά έτη ο Σ.ΕΚ.Β., αποτελεί ένα σημαντικό ετήσιο γεγονός για το βιβλίο και τους επαγγελματίες του βιβλίου στην Αθήνα, αλλά και για την πολιτιστική ζωή της πόλης μας, καθώς στο πρόγραμμά του συμπεριλαμβάνονται εκδηλώσεις φιλιανγνωσίας, λογοτεχνικές συναντήσεις, καλλιτεχνικές δράσεις, θεματικά αφιερώματα, ημερίδες, προβολές και εκπαιδευτικά προγράμματα. Αναδεικνύεται έτσι σε πολιτιστικό θεσμό αναφοράς για το κοινό, τους αναγνώστες, τους φίλους του βιβλίου και τον κόσμο του πολιτισμού.

Σε αυτό ακριβώς το σημείο, το Φεστιβάλ Βιβλίου συναντιέται με το Αναλόγιο. Το Διεθνές Φεστιβάλ Αναλόγιο, από τα πρώτα του βήματα το 2005 μέχρι σήμερα, υποστηρίζει τη σύγχρονη γραφή κι έχει δώσει βήμα για την παρουσίαση έργων νέων και καθιερωμένων συγγραφέων και την ανάδειξη νέων δημιουργών. Συμβάλλει στη μετάφραση και έκδοση έργων εμβληματικών της Ελληνικής Γραμματείας και την παρουσίασή τους σε άλλες χώρες, όπως στο πλαίσιο του προγράμματος για τον ελληνικό διαφωτισμό που υλοποιεί. Επιπλέον, συνεισφέρει στη γνωριμία του ελληνικού κοινού με ξένες δραματικές και σκηνικές γραφές και στην προώθηση της Ελληνικής Δραματουργίας ανά τον κόσμο με μεταφράσεις, εκδόσεις και αφιερώματα που διοργανώνει σε ξένα Φεστιβάλ.

Η διαδρομή της ελληνικής θεατρικής γραφής στο Φεστιβάλ Αναλόγιο καταγράφεται με εύγλωττο και παραστατικό τρόπο στο βιβλίο «Αναλόγιο 2005-2017. Δραματική και Σκηνική Γραφή στην Ελλάδα», που εκδόθηκε πρόσφατα σε δύο τόμους, στην ελληνική και αγγλική γλώσσα με την υποστήριξη του Ιδρύματος Ιωάννου Φ. Κωστοπούλου.

Το Φεστιβάλ ΑΝΑΛΟΓΙΟ 2019, Αθήνα 21-26 Σεπτεμβρίου, με κεντρικό θέμα "In memory we trust", συμπεριλαμβάνει παραστάσεις και έργα από το Βέλγιο, τη Βραζιλία, την Ελβετία, την Ινδονησία, το Ιράν, ειδική αναφορά στην προσφάτως αποβιώσασα Ελληνίδα συγγραφέα Χρύσα Σπηλιώτη με παρουσίαση των έργων της και αφιέρωμα στη σύγχρονη ελληνική θεατρική γραφή και το αρχαίο ελληνικό δράμα με παραστάσεις, αναγνώσεις, διεθνές συμπόσιο, εργαστήρια μετάφρασης, δραματουργίας και σκηνοθεσίας.

Τόποι διοργάνωσης: Θέατρο Τέχνης (οδού Φρυνίχου) για τις παραστάσεις ελληνικών έργων. Παλιό Πανεπιστήμιο (Πλάκα) για τις φιλοξενούμενες παραστάσεις από το εξωτερικό. Θέατρο Σταθμός για τις παραστάσεις έργων Χρύσας Σπηλιώτη. Πανεπιστήμιο Αθηνών για το Διεθνές Συμπόσιο, τα εργαστήρια και τις συναντήσεις. Ζάππειο -Έκθεση βιβλίου, αρχαιολογικές διαδρομές και αστικός ιστός για τις περιπατητικές παραστάσεις με νέα μέσα κ.ά.

Εγκαινιάζοντας φέτος τη συνεργασία μας με το Φεστιβάλ Βιβλίου, ευχόμαστε αυτή η προσπάθεια να συνεχιστεί αέναα με επιτυχία.

ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΝΑΛΟΓΙΟ

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

αλφαβητικός κατάλογος εκθετών

ANGELUS NOVUS	70
ANUBIS	1-3
BELL / SILK	57
DHARMA	117
EUROBOOKS - ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ	71
F.G. ESENCIAL HELLAS - ΦΛΟΥΔΑΣ	145
GUTENBERG - ΤΥΠΩΘΗΤΩ	29-31
HISTORICAL QUEST	11
JEMMA PRESS	67
KEY BOOKS	59
LIBRERÍA ESPAÑOLA - ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ	46
PRINTA - ΡΟΕΣ	32
SUSAETA ΕΚΔΟΤΙΚΗ	36-38
VINTAGE TRIP	143
ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ	182
ΑΓΡΑ	131-133
ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ	52
ΑΝΕΛΙΞΗ - 3D PUZZLES	194-196
ΑΝΕΜΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ	158
ΑΡΣΕΝΙΔΗΣ	152
ΑΡΧΕΤΥΠΟ	168
ΑΡΧΥΤΑΣ	136
ΑΣΙΝΗ	82
ΒΑΚΧΙΚΟΝ - ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ - VINTAGEBOOKS	75
ΒΑΣΔΕΚΗΣ - ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ	186
ΒΕΡΕΤΤΑΣ	105
ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΑΡΜΟΣ-ΟΠΕΡΑ-ΚΟΥΚΚΙΔΑ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ	121
ΔΑΙΔΑΛΕΟΣ	50
ΔΙΑΝΟΙΑ	69
ΔΙΑΠΛΟΥΣ	44

ΔΙΟΝ - ΒΙΒΛΙΑ ΨΑΡΑΣ	30
ΔΙΟΠΤΡΑ	6-8-10-12
ΕΑΡ	101-103
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ	192
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ	101-103
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΝΟΔΙΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ	101-103
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ	49-51
ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ-ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ	96
ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ	109
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ - ΝΙΚΑΣ	127-129
ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ	24-26
ΕΝΑΛΙΟΣ - ΩΚΕΑΝΟΣ	72-74
ΕΝΑΣΤΡΟΝ	28
ΕΝΕΚΕΝ	109
ΕΝΩΜΕΝΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ	101-103
ΕΥΡΑΣΙΑ	55
ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.Ι.	138-140
ΖΗΤΡΟΣ	98-100
ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ-ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ	17
ΗΛΕΚΤΡΟΝ	136
ΗΡΙΔΑΝΟΣ	76-78
ΘΕΜΕΛΙΟ	13
Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ	53
ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ	174
ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ	47
ΙΚΑΡΟΣ	32
ΚΑΪΣΣΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ	139-141
ΚΑΚΤΟΣ	170-172
ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ	60

ΚΑΛΕΝΤΗΣ	116
ΚΑΠΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ	65
ΚΑΡΑΚΩΤΣΟΓΛΟΥ	72-74
ΚΑΣΤΑΛΙΑ	7
ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ	123-125
ΚΑΤΟΠΤΡΟ	41-43
ΚΕΔΡΟΣ	154-156
ΚΕΛΕΥΘΟΣ	111
ΚΕΝΤΙΚΕΛΕΝΗΣ	56-58
ΚΙΤΡΙΝΟ ΠΑΤΙΝΙ	107
ΚΙΧΛΗ	135
ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ	148-150
ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ	102
ΛΙΒΑΝΗΣ	188-190
ΜΑΚΡΗ	45
ΜΑΜΟΥΘ COMIX	73
ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ	115
ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ	99
ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ	79-81-83-85
ΜΕΤΡΟΝΟΜΟΣ	23
ΜΙΝΩΑΣ	66-68
ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ	146
ΜΠΙΛΙΕΤΟ-ΟΚΤΑΣΕΛΙΔΟ	184
ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ	47
ΝΕΦΕΛΗ	54
ΝΗΣΟΣ	5
ΝΟΗΣΗ	96
Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	86
Ο ΣΩΤΗΡ	101-103
ΟΔΟΣ ΠΙΑΝΟΣ	93
ΟΞΥ-FLORAL-ΦΟΥΡΦΟΥΡΙ	33-35

ΟΣΕΛΟΤΟΣ	18-20-22
ΟΤΑΝ	166
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ - Ι.Τ.Ε.	40-42
ΠΑΤΑΚΗΣ	88-90-92-94
ΠΕΔΙΟ - ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ	62-64
ΠΕΛΑΣΓΟΣ	95-97
ΠΗΓΗ - iWrite	160-162
ΠΛΕΘΡΟΝ	61-63
ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ ΑΘΗΝΩΝ «ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΦΩΣ»	164
ΠΝΟΗ	34
ΠΟΛΙΣ	14-16
ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ	180
ΣΑΪΤΗΣ	19-21
ΣΜΙΛΗ	176-178
ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ/ ΩΚΕΑΝΙΔΑ/ ΕΜΠΕΙΡΙΑ/ ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ	25-27
ΣΤΕΡΕΩΜΑ / ΣΙΟΛΑ-ΑΛΕΞΙΟΥ	15
ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ	48
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ	137
ΤΑΞΙΔΕΥΤΗΣ	84
ΤΖΙΑΜΠΙΡΗΣ-ΠΥΡΑΜΙΔΑ	91
ΤΟΠΟΣ - ΜΟΤΙΒΟ	104-106
ΤΡΑΥΛΟΣ	142-144
ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ - ΛΕΜΒΟΣ	77
ΥΔΡΟΠΛΑΝΟ	107
ΦΘΟΓΓΟΣ	101-103
ΦΙΛΙΠΠΟΤΗΣ-ΔΙΑΠΛΑΣΗ-ΑΓΚΥΡΑ	119
ΧΑΡΤΙΝΗ ΠΟΛΗ	87-89
ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ	9
ΨΥΧΑΛΟΣ-ΣΕΛΙΝΙ-ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΗΝΗ	37-39
ΨΥΧΟΓΙΟΣ	108-110-112-114

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ειδικά περίπτερα

ATHENS VOICE ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 22 10679 ΑΘΗΝΑ 2103617360, 2103617530 E-mail: info@athensvoice.gr www.athensvoice	80	ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΡΟΛΟΥ ΚΟΥΝ ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ 5 10564 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103222760 E-mail: info@theatro-technis.gr www.theatro-technis.gr	128
BOOKIA.GR ΤΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΒΛΙΑ ΤΟΥ ΤΗΛ. 6951 654425 E-mail: bookia.gr@gmail.com www.bookia.gr	126	ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΒΑΣ. ΣΟΦΙΑΣ 11 10671 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103735220, FAX: 2103735232 E-mail: foundation@parliament.gr www.foundation.parliament.gr	2-4
EUROTRAINING ΒΕΡΑΝΖΕΡΟΥ 1 10677 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103306086 E-mail: iek@eurotraining.gr www.eurotraining.gr	124	ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 2 54621 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΗΛ. 2315200000 E-mail: info@ntng.gr	130
ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ ΣΑΜΟΥ 30 10438 ΑΘΗΝΑ E-mail: info@mikroparisi.com	118	ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ ΚΕΝΥΑΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 126 10681 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103810465, FAX 2103805113 E-mail: info@kenyagreece.com www.kenyagreece.com	122
ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 22-24 10437 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2105288100 E-mail: n-t@n-t.gr www.n-t.gr	132	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΑΘΗΝΑΙΩΝ ΚΕΚΡΟΠΟΣ 10 10558 ΠΛΑΚΑ ΤΗΛ. 2103232021 E-mail: info@syllogostonathinaion.gr www.syllogostonathinaion.gr	120
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΑ ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 136 & ΚΑΤΕΧΑΚΗ 11527 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2106066000 E-mail: info@ert.gr www.ert.gr	134		

περίπτερα

- | | | | |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|
| ANGELUS NOVUS
ΤΑΣΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ
ΓΡΑΜΜΟΥ 40
15235 ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΑ
ΤΗΛ. & FAX 2106137942
E-mail: info@angelus-novus.gr
www.angelus-novus.gr | 70 | GUTENBERG - ΤΥΠΩΘΗΤΩ
Γ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ - Κ. ΔΑΡΔΑΝΟΣ Ο.Ε.
ΔΙΔΟΤΟΥ 37
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103642003, FAX 2103642030
E-mail: info@dardanosnet.gr
www.dardanosnet.gr | 29-31 |
| ANUBIS
ΣΟΛΩΜΟΥ 39
10682 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103801487, FAX: 2103841095
E-mail: info@anubis.gr
www.anubis.gr | 1-3 | HISTORICAL QUEST
ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡΟΝΟΠΟΥΛΟΣ
ΧΡΥΣΗΪΔΟΣ 66
13122 ΙΛΙΟΝ
ΤΗΛ. 2102611832
E-mail: info@historical-quest.com
www.historical-quest.com | 11 |
| BELL / SILK
ΧΑΡΛΕΝΙΚ ΕΛΛΑΣ ΑΒΕΕ
ΦΕΙΔΙΟΥ 18
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103609438, FAX 2103614846
E-mail: info@harlenic.gr
www.bell.gr | 57 | JEMMA PRESS
ΣΤΑΥΡΙΑΝΟΣ Σ. ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ
ΑΛΚΙΒΙΑΔΟΥ 138-140
18535 ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΤΗΛ. 2104227664, FAX 2104227264
E-mail: info@jemmapress.gr
www.jemmacomics.gr | 67 |
| DHARMA
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ
ΚΛΕΙΤΟΥ 3
15771 ΑΝΩ ΙΛΙΣΙΑ
ΤΗΛ. 2107759661
E-mail: dharmanet.gr@gmail.com | 117 | KEY BOOKS
ΒΛΑΣΗΣ ΜΑΡΩΝΙΤΗΣ-ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΡΔΑΚΑΣ
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 69
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2114098047
E-mail: info@keybooks.gr
www.keybooks.gr | 59 |
| EUROBOOKS - ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ
ΚΡΙΤΩΝ ΨΙΑΚΗΣ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 108
11472 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2114111212
E-mail: info@eurobooks.net
www.eurobooks.net | 71 | LIBRERÍA ESPAÑOLA -
ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
ΣΩΤ. ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ & ΚΩΝ/ΝΤΙΑ ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΥ Ο.Ε.
ΟΜΗΡΟΥ 32
10672 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103645779
E-mail: libreria@otenet.gr
www.libreria.gr | 46 |
| F.G. ESENCIAL HELLAS - ΦΛΟΥΔΑΣ
ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΦΛΟΥΔΑΣ
ΑΓΓΕΛΑΚΗ 11
54621 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310236505 FAX 2310226807
E-mail: info@floudas.gr
www.floudas.gr | 145 | PRINTA - ΡΟΕΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΤΑΚΗΣ
ΛΟΜΒΑΡΔΟΥ 27-29
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106429409, FAX 2106411597
E-mail: printa@otenet.gr
www.printa-roes.gr | 32 |

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

- | | | | |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| SUSAETA ΕΚΔΟΤΙΚΗ
SUSAETA ΕΛΛΑΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Α.Ε.
ΝΤΑΛΙΑΣ 30
13677 ΑΧΑΡΝΕΣ
ΤΗΛ. 2108145740-1, FAX 2108140170
E-mail: info@susaeta.gr
www.susaeta.gr | 36-38 | ΑΡΣΕΝΙΔΗΣ
ΑΙΚ. ΑΡΣΕΝΙΔΟΥ & ΣΙΑ Ε.Ε.
ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ 57
10679 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103629538
E-mail: tarsen@otenet.gr | 152 |
| VINTAGE TRIP
ΤΖΙΒΑΝΙΔΗΣ ΒΑΣΙΛΗΣ
ΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΥ 47
11851 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 6978290365
E-mail: vasilistziv@gmail.com | 143 | ΑΡΧΕΤΥΠΟ
ΕΛΜΑΖΗΣ ΣΤΕΦΑΝΟΣ
ΚΑΒΑΣΙΤΩΝ 3
55132 ΚΑΛΑΜΑΡΙΑ
ΤΗΛ. 2310429200
E-mail: sales@archetypo.com.gr
www.archetypo.com.gr | 168 |
| ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ
ΑΓΓΕΛΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 41
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103826220
E-mail: info@angelakis.gr
www.angelakis.gr | 182 | ΑΡΧΥΤΑΣ
ΣΟΥΛΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΔΑΒ. ΠΙΝΔΟΥ 30
19009 ΡΑΦΗΝΑ
ΤΗΛ. 2294401833
E-mail: arxutas@yahoo.com
www.arxutas.gr | 136 |
| ΑΓΡΑ
ΣΤΑΥΡΟΣ ΠΕΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 99
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2107011461, FAX 2107018649
E-mail: info@agra.gr
www.agrapublications.blogspot.com | 131-133 | ΑΣΙΝΗ
ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΠΑΧΑΡΑΣ
ΗΛΙΟΔΩΡΟΥ 2-4
11635 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2107520708
E-mail: asini@asini.gr
www.asini.gr | 82 |
| ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ
ΣΟΛΔΑΤΟΣ ΓΙΑΝΝΗΣ
ΤΣΑΜΑΔΟΥ 8
10683 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103846964
E-mail: egokeros2@gmail.com | 52 | ΒΑΚΧΙΚΟΝ - ΤΟ ΜΕΛΛΟΝ -
VINTAGEBOOKS
ΝΕΣΤΟΡΑΣ ΠΟΥΛΑΚΟΣ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 17
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103637867
E-mail: info@vakxikon.gr , info@tomellon.com ,
info@vintagebooks.eu
ekdoseis.vakxikon.gr , www.tomellon.com ,
www.vintagebooks.eu | 75 |
| ΑΝΕΛΙΞΗ - 3D PUZZLES
ΠΑΛΗΓΙΑΝΝΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
ΧΑΝΙΩΝ 34
12133 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
ΤΗΛ. 2103620880, FAX 2130353849
E-mail: info@3dpuzzles.gr
www.3dpuzzles.gr | 194-196 | ΒΑΣΔΕΚΗΣ - ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΗ
ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΔΕΚΗΣ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 8-10
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103815473, FAX 210 3821480
E-mail: info@vasdekis.gr
www.vasdekis.gr | 186 |
| ΑΝΕΜΟΣ ΕΚΔΟΤΙΚΗ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΤΕΛΛΙΔΗΣ
ΑΙΓΙΝΗΣ 14
11362 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2108223574
E-mail: anemosekdotiki@yahoo.gr
www.anemosekdotiki.gr | 158 | | |

ΒΕΡΕΤΤΑΣ

ΑΝΘΟΥΛΑ Ν. ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΚΟΣΚΙΝΟΥ
85100 ΡΟΔΟΣ
ΤΗΛ. 2241072648
E-mail: info@verettasbooks.gr
www.verettasbooks.gr

105

ΓΡΑΜΜΑΤΑ-ΑΡΜΟΣ-ΟΡΕΡΑ- ΚΟΥΚΚΙΔΑ-ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΔΗΜΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 37
10677 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103802644
E-mail: koukkida.edit@yahoo.gr

121

ΔΑΙΔΑΛΕΟΣ

ΜΗΝΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΚΩΛΕΤΤΗ 15
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2110126900
E-mail: info@iwrite.gr
www.daidaleos.gr

50

ΔΙΑΝΟΙΑ

ΤΣΙΝΙΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 337
11144 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2102014089
E-mail: publications.diania@gmail.com
dianiapublications.com

69

ΔΙΑΠΛΟΥΣ

ΣΑΠΟΥΝΤΖΗ ΣΤΕΛΛΑ
Ν. ΜΑΛΓΑΡΑ
57300 ΝΕΑ ΜΑΛΓΑΡΑ, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2391041900, FAX: 2391043224
E-mail: diaplousekdoseis@yahoo.gr

44

ΔΙΟΝ - ΒΙΒΛΙΑ ΨΑΡΑΣ

ΜΑΡΙΑ ΨΑΡΑ
ΦΙΛ. ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ 39
54621 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310265042, FAX 2310265083
E-mail: info@psarasbooks.gr
www.psarasbooks.gr

30

ΔΙΟΠΤΡΑ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ 40
12132 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
ΤΗΛ. 2103302828, FAX 2103302882
E-mail: info@dioptra.gr
www.dioptra.gr

6-8-10-12

ΕΑΡ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΡ
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 32
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103638621
E-mail: info@ear-books.com
www.earbooks.gr

101-103

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΑΝΟΙΚΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΜΟΝ/ΚΗ Α.Ε.
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 6-10
10679 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2100080973
E-mail: info@houp.gr
www.houp.gr

192

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΜΕΣΟΓΑΙΑΣ ΚΑΙ ΛΑΥΡΕΩΤΙΚΗΣ
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ 6 & ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ
19004 ΣΠΑΤΑ
ΤΗΛ. 2106632276
www.imml.gr

101-103

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΣΥΝΟΔΙΑΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝΟΣ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ

ΙΕΡΑ ΚΑΛΥΒΗ «ΑΓΙΟΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α'», ΝΕΑ ΣΚΗΤΗ
ΑΓΙΟ ΟΡΟΣ
ΤΗΛ. & FAX 2377023354
E-mail: neaskiti@gmail.com

101-103

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΥΑ ΚΑΡΑΪΤΙΔΗ
ΕΥΡΙΠΙΔΟΥ 84, 10553 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103213907, FAX 2103214610
E-mail: info@hestia.gr
www.hestia.gr

49-51



480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

- ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΘΗΝΩΝ- ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ** 96
ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΧΡΙΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΣΟΛΩΝΟΣ 47
10672 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103608911-13, FAX 2103608914
E-mail: info@ekdotikeathenon.gr
www.ekdotikeathenon.gr
- ΕΛΕΥΘΕΡΟΣ ΤΥΠΟΣ** 109
ΓΑΡΜΠΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β.
ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 53
10682 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103802040
- ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΑΙΔΕΙΑ - ΝΙΚΑΣ** 127-129
ΝΙΚΑΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΣΟΛΩΝΟΣ 120
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103307079, FAX 2103834078
E-mail: info@nikasbooks.gr
www.nikasbooks.gr
- ΕΛΛΗΝΟΕΚΔΟΤΙΚΗ** 24-26
ΒΑΛΕΡΙΑΝΟΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 82
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103613676, FAX 2103635207
E-mail: info@ellinoekdotiki.gr
www.ellinoekdotiki.gr
- ΕΝΑΛΙΟΣ - ΩΚΕΑΝΟΣ** 72-74
ΕΛΕΝΗ ΚΕΚΡΟΠΟΥΛΟΥ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΕΛ. ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ 4
14343 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103829339
E-mail: info@enalios.gr
www.enalios.gr
- ΕΝΑΣΤΡΟΝ** 28
ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΣΚΥΦΑΣ
ΣΟΛΩΝΟΣ 101
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103300500, FAX 2103300552
E-mail: enastron@enastron.com.gr
www.enastron.com.gr
- ΕΝΕΚΕΝ** 109
ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
ΠΡΟΞ. ΚΟΡΟΜΗΛΑ 37
54622 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. & FAX 2310260597
E-mail: eneken@hotmail.com
enekenperiodiko.blogspot.com
- ΕΝΩΜΕΝΗ ΡΩΜΗΟΣΥΝΗ** 101-103
ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΟΥ 225
54628 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310552207, FAX 2310552209
E-mail: contact@enromiosini.gr
www.enromiosini.gr
- ΕΥΡΑΣΙΑ** 55
ΦΑΙΔΩΝ-ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΚΥΔΩΝΙΑΤΗΣ
ΟΜΗΡΟΥ 47
10672 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103614968, FAX 2103613581
E-mail: eurasiapublic@gmail.com
www.eurasiabooks.gr
- ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ Σ.Ι.** 138-140
Σ.Ι. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΣΤΑΔΙΟΥ 5
10562 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103231525
E-mail: info@sizacharopoulos.gr
www.sizacharopoulos.gr
- ΖΗΤΡΟΣ** 98-100
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΗΤΡΟΣ
ΠΛΑΤΩΝΟΣ 2
54631 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310270184
E-mail: info@zitros.gr
www.zitros.gr
- ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ-CLASSIC BOOKS-** 17
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΖΟΥΜΠΟΥΛΑΚΗΣ
ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ 3
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103832704, FAX 2103302226
E-mail: teokali@yahoo.gr
www.classicbooks.gr
- ΗΛΕΚΤΡΟΝ** 136
ΣΥΜΙΓΔΑΛΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΣΚΟΥΦΑ 81
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103605305
E-mail: info@hilektron.gr
www.hilektron.gr

ΗΡΙΔΑΝΟΣ

ΑΔΑΜΑΝΤΙΔΟΥ-ΠΑΠΑΚΩΣΤΑ ΑΛΚΗΣΤΙΣ
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 24
10679 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2103847660
E-mail: heridanos_papakosta@yahoo.gr
www.hridanos-ekdoseis.gr

76-78

ΘΕΜΕΛΙΟ

ΜΑΛΙΚΙΩΣΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ
ΣΟΛΩΝΟΣ 84
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103608180, FAX 2103612092
E-mail: ordersthemelio@yahoo.gr

13

Ι. ΣΙΔΕΡΗΣ

ΑΝΔΡ. ΣΙΔΕΡΗΣ-ΙΩΑΝ. ΣΙΔΕΡΗΣ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΣΟΛΩΝΟΣ 116
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103833434, FAX 2103832294
E-mail: contact@isideris.gr
www.isideris.gr

53

ΙΑΜΒΛΙΧΟΣ

ΣΕΡΑΠΙΣ ΑΜΚΕ
ΝΟΤΑΡΑ 27
10683 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103807828, FAX 2103807435
E-mail: iam_gr@hotmail.com
www.iamvlichos.gr

174

ΙΔΕΟΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΝΑΣΤΑΣΑΚΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ-ΡΑΔΑΜΑΝΘΥΣ
ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 57
10432 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2105237543
E-mail: ideotheatron@ideotheatron.gr
www.ideotheatron.gr

47

ΙΚΑΡΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΙΚΑΡΟΣ Α.Ε.
ΒΟΥΛΗΣ 4
10562 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103225152, FAX 2112687003
E-mail: info@ikarosbooks.gr
www.ikarosbooks.gr

32

ΚΑΪΣΣΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΚΑΙ ΦΑΝΤΑΣΙΑ

ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ 20
14343 ΝΕΑ ΧΑΛΚΗΔΟΝΑ
ΤΗΛ. 2108328511
E-mail: y.krommydas@kaissa.gr
www.kaissagames.com

139-141

ΚΑΚΤΟΣ

ΛΕΒΕΝΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 46
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103840524
E-mail: info@kaktos.gr
www.kaktos.gr

170-172

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Κ. ΑΠΟΣΤΟΛΑΚΗ & ΣΙΑ Ο.Ε.
ΟΜΗΡΟΥ 50
10672 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX: 2103632788
E-mail: info@kaleidoscope.gr
www.kaleidoscope.gr

60

ΚΑΛΕΝΤΗΣ

ΚΕΛΛΥ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ
Λ. ΒΟΥΛΙΑΓΜΕΝΗΣ 76
16777 ΕΛΛΗΝΙΚΟ
ΤΗΛ. 2109638790, FAX 2109638791
E-mail: info@kalendis.gr
www.kalendis.gr

116

ΚΑΠΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ

ΚΟΥΛΕΔΑΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ
ΠΑΠΑΡΡΗΓΟΠΟΥΛΟΥ 6
12132 ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ
ΤΗΛ. & FAX 2106859273
E-mail: info@kapaekdotiki.gr
www.kapaekdotiki.gr

65

ΚΑΡΑΚΩΤΣΟΓΛΟΥ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΚΑΡΑΚΩΤΣΟΓΛΟΥ
ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΙΟΥ 7
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103642318
E-mail: info@neesklasikes.gr

72-74

ΚΑΣΤΑΛΙΑ

ΣΕΡΑΦΕΙΜ ΜΗΧΙΩΤΗΣ
ΣΤΑΔΙΟΥ 33
10559 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103215280, FAX 2103215281
E-mail: info@kastaliaeditions.gr
www.kastaliaeditions.gr

7

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ ΚΑΣΤΑΝΙΩΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΖΑΛΟΓΓΟΥ 11 10678 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103301208, FAX 2103801331 E-mail: info@kastaniotis.com www.kastaniotis.com	123-125	ΚΙΧΛΗ ΚΡΙΤΣΕΛΗ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ ΙΣΜΗΝΗΣ 75Α 10444 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2105145933 E-mail: kichli.publishing@gmail.com	135
ΚΑΤΟΠΤΡΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΜΑΜΑΛΗΣ ΚΟΡΥΖΗ 8 11743 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2109244827, FAX 2109244756 E-mail: orders@katoptro.gr www.katoptro.gr	41-43	ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ ΦΑΛΔΑΜΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 27Β 10682 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103832044 E-mail: sales@klidarithmos.gr www.klidarithmos.gr	148-150
ΚΕΔΡΟΣ ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Γ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 3 10678 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103802007, FAX 2103302655 E-mail: books@kedros.gr www.kedros.gr	154-156	ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΔΑΝΑΗ ΚΩΣΤΑΚΙΩΤΗ ΣΟΛΩΝΟΣ 54 10672 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103636281 E-mail: koultourabooks@gmail.com www.bibliognosia.gr	102
ΚΕΛΕΥΘΟΣ Σ. & Π. ΒΕΣΣΑΛΑ & ΣΙΑ Ε.Ε. Λ. ΚΗΦΙΣΙΑΣ 203 15124 ΜΑΡΟΥΣΙ ΤΗΛ. & FAX 2108050832 E-mail: info@kelefthos.gr www.kelefthos.gr	111	ΛΙΒΑΝΗΣ ΛΙΒΑΝΗΣ ΗΛΙΑΣ ΣΟΛΩΝΟΣ 98 10680 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103661200 E-mail: info@livanis.gr www.livanis.gr	188-190
ΚΕΝΤΙΚΕΛΕΝΗΣ ΜΑΡΙΑ ΚΕΝΤΙΚΕΛΕΝΗ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 44-46 10680 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103636998, FAX 2103637152 E-mail: contact@kentikelenis.com www.kentikelenis.com	56-58	ΜΑΚΡΗ ΚΑΠΕΡΝΑΡΟΥ ΣΟΦΙΑ-ΕΛΕΝΗ ΠΑΤΗΣΙΩΝ 14 10677 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103820412 E-mail: makri@ekdoseis-makri.gr www.ekdoseis-makri.gr	45
ΚΙΤΡΙΝΟ ΠΑΤΙΝΙ ΕΛΕΝΗ ΔΕΝΕΖΑΚΗ ΓΡΙΒΑ 6-8 16341 ΗΛΙΟΥΠΟΛΗ ΤΗΛ. 2112162960 E-mail: info@kitrinopatini.gr www.kitrinopatini.gr	107	ΜΑΜΟΥΘ COMIX ΚΥΨΕΛΗΣ 90 11363 ΑΘΗΝΑ ΤΗΛ. 2103825055 E-mail: info@mamouthcomix.gr www.mamouthcomix.gr	73

ΜΑΡΞΙΣΤΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ 115

ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΔΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ
ΦΕΙΔΙΟΥ 14
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2105247584
E-mail: marxistiko@yahoo.gr
www.marxistiko.gr

ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ 99

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΕΡΜΗΓΚΑΣ
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 23
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2103821271
E-mail: info@mermigkas.gr
www.mermigkas.gr

ΜΕΤΑΙΧΜΙΟ 79-81-83-85

ΕΠΑΜΕΙΝΩΝΔΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 118
11472 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2113003500
E-mail: metaixmio@metaixmio.gr
www.metaixmio.gr

ΜΕΤΡΟΝΟΜΟΣ 23

ΘΑΝΑΣΗΣ ΣΥΛΙΒΟΣ
ΛΟΧΙΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ 13
17341 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2109703932
E-mail: metro-no@otenet.gr
www.metronomos.gr

ΜΙΝΩΑΣ 66-68

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΡΙΝΘΟΥ 34 & ΔΑΒΑΚΗ
14451 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΗΛ. 2102711222, FAX 2102711056
E-mail: sales@minoas.gr
www.minoas.gr

ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ 146

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ
ΜΠΑΚΑΤΣΕΛΟΥ 14
54631 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310236555
E-mail: barbounakisbabis@yahoo.gr

ΜΠΙΛΙΕΤΟ-ΟΚΤΑΣΕΛΙΔΟ 184

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ & ΛΟΓΟΥ
Ι. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ 5
19002 ΠΑΙΑΝΙΑ
ΤΗΛ. 2106029901
E-mail: mpilieto@yahoo.gr

ΝΕΑ ΑΚΡΟΠΟΛΗ 47

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΒΑΡΑΔΟ ΠΛΑΝΑΣ
ΑΓ. ΜΕΛΕΤΙΟΥ 29
11361 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2108231301
E-mail: ena@nea-akropoli.gr
www.nea-akropoli.gr

ΝΕΦΕΛΗ 54

Ι. ΔΟΥΒΙΤΣΑΣ & ΣΙΑ ΕΕ
ΑΣΚΛΗΠΙΟΥ 6
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103612291, FAX 2103639255
E-mail: info@nnet.gr
nefeli.fairead.net

ΝΗΣΟΣ 5

ΚΑΠΟΛΑ ΚΩΝ. ΠΑΓΩΝΑ
ΣΑΡΡΗ 14
10553 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2103250058
E-mail: info@nissos.gr
www.nissos.gr

ΝΟΗΣΗ 96

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΟΥΚΟΥΔΑΚΗΣ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 91-93
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106429961, FAX 2106461660
E-mail: info@noisi.info
www.noisi.info

ΟΔΟΣ ΠΑΝΟΣ 93

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΧΡΟΝΑ
ΔΙΔΟΤΟΥ 39
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103616782
E-mail: chronas@otenet.gr

Ο ΝΟΜΟΣ ΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ 86

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΜΗΤΣΟΠΟΥΛΟΣ
ΕΡΜΟΥ 41
54624 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310271207
E-mail: info@thelawofsuccesspublishing.gr
thelawofsuccesspublishing.gr

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΟΞΥ-FLORAL-ΦΟΥΡΦΟΥΡΙ 33-35

ΝΙΚΟΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ
ΚΟΛΩΝΟΥ 12-14
10437 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2102514123, FAX 2105227768
E-mail: contact@brainfood.gr
www.brainfood.gr

ΟΣΕΛΟΤΟΣ 18-20-22

ΕΛΕΝΗ Λ. ΠΑΝΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΒΑΤΑΤΖΗ 55
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106431108
E-mail: ekdoseis.ocelotos@gmail.com
www.ocelotos.gr

Ο ΣΩΤΗΡ 101-103

ΑΔΕΛΦΟΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΩΝ «Ο ΣΩΤΗΡ»
ΙΣΑΥΡΩΝ 42
11472 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103622108, FAX 2103637108
E-mail: promotion@osotir.gr
www.osotir.gr

ΟΤΑΝ 166

ΓΡΗΓΟΡΗΣ ΠΛΑΣΤΑΡΑΣ
ΣΤΟΥΡΝΑΡΗ 23
10682 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103800259, FAX 2103825940
E-mail: ekdoseisotan@yahoo.com

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ 40-42

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ - Ι.Τ.Ε.
ΘΟΥΚΥΔΙΔΟΥ 4
10556 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103849020, FAX 2103301583
E-mail: info@cup.gr
www.cup.gr

ΠΑΤΑΚΗΣ 88-90-92-94

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΤΑΚΗΣ
Π. ΤΣΑΛΔΑΡΗ 38
10437 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103650000, FAX 2103650069
E-mail: info@patakis.gr
www.patakis.gr

ΠΕΔΙΟ - 62-64

ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ
ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΠΑΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΥ
ΔΑΒΑΚΗ 10
11526 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103390204, FAX 2103390209
E-mail: info@pediobooks.gr
www.pediobooks.gr

ΠΕΛΑΣΓΟΣ 95-97

ΙΩΑΝΝΗΣ ΧΡ. ΓΙΑΝΝΑΚΕΝΑΣ
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 14
10679 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106440021, FAX 2103638435
E-mail: acroceramo@hellasbooks.gr
www.hellasbooks.gr

ΠΗΓΗ - iWrite 160-162

ΜΗΝΑΣ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΚΩΛΕΤΤΗ 15
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2110126900
E-mail: info@iwrite.gr
iwrite.gr

ΠΛΕΘΡΟΝ 61-63

ΡΙΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
ΜΑΣΣΑΛΙΑΣ 20Α
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103645057
E-mail: plbooks@otenet.gr
www.plethronbooks.gr

ΠΝΕΥΜΑΤΙΣΤΙΚΟΣ ΟΜΙΛΟΣ 164

ΑΘΗΝΩΝ «ΤΟ ΘΕΙΟΝ ΦΩΣ»
ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
ΝΙΟΒΗΣ 12
11252 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2102236469
E-mail: info@divinelight.org.gr
www.divinelight.org.gr

ΠΝΟΗ 34

ΕΞΑΚΟΥΣΤΗ ΞΥΔΗ
ΖΩΟΔΟΧΟΥ ΠΗΓΗΣ 2
10678 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2102230206
E-mail: ekdoseis.pnoi@gmail.com
www.ekdoseispnoi.gr

ΠΟΛΙΣ 14-16

ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΓΚΙΩΝΗΣ
ΑΙΟΛΟΥ 33
10551 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103643382, FAX 2103636501
E-mail: info@polis-ed.gr

ΠΡΟΠΟΜΠΟΣ 180

ΚΙΜΕΡΗΣ ΘΩΜΑΣ
ΠΑΤΗΣΙΩΝ 53
10433 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2105245264
E-mail: propobos@propobos.gr
www.propobos.gr

ΣΑΪΤΗΣ 19-21

ΙΩΑΝΝΗΣ ΣΑΪΤΗΣ
ΕΡΜΟΥ 4
14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΗΛ. 2103476090, FAX 2103424412
E-mail: info@saiti.gr
www.saiti.gr

ΣΜΙΛΗ 176-178

ΧΡΗΣΤΟΣ Β. ΚΟΥΤΣΙΑΥΤΗΣ
ΝΑΥΑΡΙΝΟΥ 18-20
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2103637541
E-mail: smili_ekdoseis@yahoo.gr

ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ / ΩΚΕΑΝΙΔΑ / 25-27

ΕΜΠΕΙΡΙΑ / ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ
ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΣΟΛΩΝΟΣ 110
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103802242
E-mail: ksmirniotakis@nikiekdotiki.gr

ΣΤΕΡΕΩΜΑ / ΣΙΟΛΑ-ΑΛΕΞΙΟΥ 15

ΛΙΖΑ ΣΙΟΛΑ
ΚΟΜΝΗΝΩΝ 24
11472 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106426393, FAX 2106459312
E-mail: info@stereoma-sa.gr
www.stereoma-sa.gr

ΣΤΟΧΑΣΤΗΣ 48

ΧΡΙΣΤΙΝΑ Λ. ΑΝΔΡΕΟΥ
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 39
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103601956, FAX 2103610445
E-mail: info@stochastis.gr
www.stochastis.gr

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ 137

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΑΕΒΕ
ΣΟΛΩΝΟΣ 130
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103320800, FAX 2103813354
E-mail: sep.ekdotiko@gmail.com
www.sep.gr

ΤΑΞΙΔΕΥΤΗΣ 84

ΑΝΙΜΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ ΕΠΕ
ΒΑΛΤΕΤΣΙΟΥ 10
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103638616, FAX 2103638617
E-mail: info@taxideftis.gr
www.taxideftis.gr

ΤΖΙΑΜΠΙΡΗΣ-ΠΥΡΑΜΙΔΑ 91

ΤΖΙΑΜΠΙΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
ΑΡΚΑΔΙΟΥ 4
57009 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΗΛ. 2310531248
E-mail: info@pyramida.com.gr
pyramida.com.gr

ΤΟΠΟΣ - ΜΟΤΙΒΟ 104-106

ΓΕΩΡΓΑΚΑΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ
ΠΛΑΠΟΥΤΑ 2
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2108222835, FAX 2108222684
E-mail: info@motibo.com
www.toposbooks.gr

ΤΡΑΥΛΟΣ 142-144

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΤΡΑΥΛΟΣ
ΚΑΛΛΙΔΡΟΜΙΟΥ 54Α ΚΑΙ ΔΡΥΑΔΩΝ 2
11473 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103814410, 2103813591, FAX 2103828174
E-mail: info@travlos.gr
www.travlos.gr

ΤΣΟΥΚΑΤΟΥ - ΛΕΜΒΟΣ 77

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΤΣΟΥΚΑΤΟΣ
ΜΑΥΡΟΜΙΧΑΛΗ 84
11472 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2108817341, FAX 2108818992
E-mail: info@tsoukatou.gr
www.tsoukatou.gr

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

- ΥΔΡΟΠΛΑΝΟ** 107
ΘΟΔΩΡΗΣ ΕΥΘΥΜΙΑΔΗΣ
ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ 19
17455 ΑΛΙΜΟΣ
ΤΗΛ. 2107251600
E-mail: ankko1@yahoo.gr
- ΥΨΙΛΟΝ** 113
ΧΑΡΜΑΝΗ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ
ΤΖΑΒΕΛΛΑ 15
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103838257
Email: ybooks@otenet.gr
www.ypsilon.gr
- ΦΘΟΓΓΟΣ** 101-103
ΕΥΡΥΤΑΝΙΑΣ 25
11523 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2106460129
E-mail: fthogos@gmail.com
- ΦΙΛΙΠΠΟΤΗΣ-ΔΙΑΠΛΑΣΗ-ΑΓΚΥΡΑ** 119
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΦΙΛΙΠΠΟΤΗΣ
ΜΑΝΗΣ 6-8
10681 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2103800926
E-mail: gfilippotis67@gmail.com
- ΧΑΡΤΙΝΗ ΠΟΛΗ** 87-89
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΝΑΚΑΣ
23ο χλμ. Λ. ΜΑΡΑΘΩΝΟΣ
19009 ΡΑΦΗΝΑ
ΤΗΛ. 2294079816, FAX 2294079817
E-mail: info@hartinipoli.gr
www.hartinipoli.gr
- ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ** 9
ΧΑΤΖΗΛΑΚΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
ΔΡΑΓΑΤΣΑΝΙΟΥ 5
13123 ΙΛΙΟΝ
ΤΗΛ. & FAX 2105228995
E-mail: info@chatzilakos.gr
www.chatzilakos.gr
- ΨΥΧΑΛΟΣ-ΣΕΛΙΝΙ-ΜΙΚΡΗ ΣΕΛΗΝΗ** 37-39
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΨΥΧΑΛΟΣ & ΣΙΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ Ο.Ε.
ΧΑΡ. ΤΡΙΚΟΥΠΗ 56-58
10680 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. & FAX 2103834254, 2103625100
E-mail: info@psihalos.gr
www.psihalos.gr
- ΨΥΧΟΓΙΟΣ** 108-110-112-114
ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΨΥΧΟΓΙΟΣ Α.Ε.
ΤΑΤΟΪΟΥ 121
14452 ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗ
ΤΗΛ. 2102804800, FAX 2102819550
E-mail: info@psychogios.gr
www.psichogios.gr



Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΤΟΥ 48ου ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

Ο τίτλος αυτός, που σηματοδοτεί το φετινό μας αφιέρωμα, δόθηκε αρχικά για να χαρακτηρίσει ένα νεόκοπο καθεστώς που αναπτύχθηκε ανάμεσα στη λογοτεχνία και το θέατρο, τόσο στην ελληνική όσο και στην παγκόσμια σκηνή.

Δεν είναι και τόσο νέο το φαινόμενο της σχέσης λογοτεχνίας θεάτρου και μπορούμε να ανιχνεύσουμε τις ρίζες του πολλούς αιώνες πίσω, φτάνοντας ακόμη και στον Όμηρο, αν τον θεωρήσουμε σαν τον πρώτο μεγάλο λογοτέχνη του δυτικού πνεύματος, που πάνω του στηρίχθηκαν οι τραγικοί μας και έδωσαν μερικά από τα αριστουργήματα της αρχαίας τραγωδίας. Εξάλλου εκεί, ποίηση και θέατρο, όχι σπάνια, ταυτίζονται, ειδικά στο πρόσωπο των τραγικών μας ποιητών. Από τότε το θέατρο συνέχισε να φλερτάρει αδιάκοπα με τη λογοτεχνία, και εκτενή είναι τα παραδείγματα που εμφανίζουν η Χαρά Μπακονικόλα, ο Κωνσταντίνος Κυριακός και η Ειρήνη Μουντράκη, στα κείμενα που φιλοξενούνται σ' αυτόν τον κατάλογο. Αρκετά είναι τα θεατρικά που εμπνεύστηκαν από λογοτεχνικά κείμενα ή τα μετέλαξαν σε θέατρο, κοινώς αποτελούν διασκευή τους, όπως και αυτά που ανέβασαν τη ζωή λογοτεχνών στη σκηνή. Οι σχέσεις και οι αλληλοεπιδράσεις ανάμεσα στο θέατρο και τη λογοτεχνία είναι διαρκές και καθόλα νόμιμο φαινόμενο.

Σαν νεόκοπο καθεστώς χαρακτηρίζω την τάση των τελευταίων δεκαετιών, όπου καταφεύγουν όλο και πιο συχνά οι θεατρικοί σκηνοθέτες, ενίοτε και οι ηθοποιοί, όπως και οι παραγωγοί, στους λογοτεχνικούς συγγραφείς, πεζογράφους και ποιητές, παραγκωνίζοντας τους θεατρικούς συγγραφείς του παρελθόντος και του παρόντος. Έτσι εγκαθιστούν στη θέση των θεατρικών συγγραφέων τη δική τους περσόνα που επεμβαίνει πάνω στο έργο του πεζογράφου ή του ποιητή στήνοντας παράλληλα ένα δρώμενο του νέου δημιουργού που δεν ήταν στις προθέσεις του αρχικού, ενώ όχι σπάνια εμφανίζεται και σαν ενάντιο σε αυτές. Ο Παπαδιαμάντης, για παράδειγμα, δεν έτρεφε ιδιαίτερη συμπάθεια για το θέατρο. Τελικά φτάσαμε σήμερα στη χώρα μας στην παράδοση συνθήκη μέσα από την οποία εμφανίζονται περισσότερο αναγνωρίσιμοι σαν θεατρικοί συγγραφείς ο Παπαδιαμάντης και ο Βιζυηνός από τον Καμπανέλλη ή την Αναγνωστάκη, ακόμα και τον Μπέκετ.

Οι θεατρολογικές αναλύσεις αναφέρονται σε φτώχεια της σύγχρονης θεατρικής γραφής, αλλά και σε προβολή της προσωπικότητας του σκηνοθέτη απέναντι στον συγγραφέα, σε μια εποχή, από τον Δεύτερο Πόλεμο και μετά, που ο σκηνοθέτης μοιάζει να κερδίζει όλο και περισσότερο έδαφος σε βάρος του συγγραφέα. Όπως και να έχει το πράγμα, το φαινόμενο είναι έντονο και ορατό και αυτό επιχειρήσαμε να ανιχνεύσουμε στη διάρκεια αυτού του Φεστιβάλ με συζητήσεις, παραστάσεις, επισημονικές ανακοινώσεις και δρώμενα και με βασικό συντονιστή στη συζήτηση τον δάσκαλο Κώστα Γεωργουσόπουλο.

Συνεργαστήκαμε με το Εθνικό Θέατρο, το ΚΘΒΕ, το Θέατρο Τέχνης, τον Δήμο Αβδελιώδη, με την παράσταση «Ελένη» του Ρίτσου και το Αναλόγιο Φεστιβάλ. Παράλληλα υπάρχουν συζητήσεις, ομιλίες και στρογγυλά τραπέζια, με θεατρολόγους, συγγραφείς, σκηνοθέτες, ηθοποιούς.

Διευρύνοντας τον τίτλο μας, δεν σταθήκαμε μόνο στη θεατρική σκηνή, στον βαθμό που αυτή φιλοξενεί τη λογοτεχνία, αλλά επεκταθήκαμε και στη μουσική σκηνή. Μπήκαμε, δηλαδή, στον χώρο της μελοποιημένης ποίησης, ακολουθώντας τη διαδρομή ποίημα, συνθέτης και παρουσία του ποιήματος στη σκηνή από τραγουδιστές και μουσικούς, ενώ οι εκδηλώσεις αυτές συνοδεύονται από κινηματογραφικές προβολές, όταν κάποια στιγμή το μουσικό αποτέλεσμα μετατράπηκε σε ταινία.

Αφού αναφέρθηκε πιο πάνω ο προπάτορας Όμηρος, ας επισημανθεί πως ήταν αυτός που πρώτος «κατάλαβε» πως η ποίηση μόνο αν τραγουδιέται φτάνει στο μεγάλο κοινό. Ασκήσεις επί χάρτου είναι βέβαια αυτές οι σκέψεις, αφού δεν είμαστε σίγουροι πως υπήρξε Όμηρος κλπ. Όμως ο Γκάτσος υπήρξε, και είμαστε σίγουροι πως αυτό το κατάλαβε. Φυσικά υπήρξαν και οι δημοτικοί τραγουδοποιοί μας και όλοι μαζί, Όμηρος, δημοτικοί τραγουδοποιοί και Γκάτσος, περνούν στην ανωνυμοποίηση, στα χείλη των λαών. Τεράστιο θέμα που ήταν και το κεντρικό αφιέρωμα του προηγούμενου Φεστιβάλ. Και εδώ είναι αρκετά τα παραδείγματα και οι νύξεις σ' αυτόν τον κατάλογο από τον Γιώργο Μονεμβασίτη.

Στον τομέα της μουσικής τιμάμε τον μεγάλο μας συνθέτη Σταύρο Ξαρχάκο, που τίμησε όσο λίγοι

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

τους μεγάλους μας ποιητές, αλλά και τους, Μαρίζα Κωκ, Νένα Βενετσάνου, Θωμά Μπακαλάκο, Γιώργο Ανδρέου, Νίκο Ξυδάκη, Παναγιώτη Κωνσταντακόπουλο, κ.ά. Μαζί μας και φέτος με ποικιλία εκδηλώσεων το Αθηναϊκό Καλλιτεχνικό Δίκτυο του Μάριου Στρόφαλη.

Μπήκαμε ακόμη στον χώρο του Καραγκιόζη κι εκεί βλέπουμε να σκαρφαλώνουν στην οθόνη του, την καραγκιόζικη σκηνή και την τρύπια παράγκα του, αρκετά λογοτεχνικά έργα και στην περίπτωση μας ο «Ερωτόκριτος» του Βιτσέντζου Κορνάρου. Ακόμη μελοποιήθηκαν ποιήματα, όπως ο «Ερωτόκριτος» και επιβιώνουν και σαν τραγούδια. Κι ακόμα στην καραγκιόζικη σκηνή σκαρφάλωσε κυρίως η λαϊκή λογοτεχνία και έγινε θέατρο ζωντανών σκιών. Στις εδώ εκδηλώσεις συναντάμε τη «Γενοβέφα», βασισμένη σε έναν μεσαιωνικό μύθο του 9ου μ.Χ. αιώνα. Συνεργαζόμαστε για μια ακόμη φορά με τον καραγκιοζοπαίκτη Σωκράτη Κοτσορέ, ενώ στο θέμα του «Ερωτόκριτου» θα προβληθεί μέσα από ταινία η συμβολή δύο μεγάλων μας, πάνω στο θέμα, του λαϊκού λυράρη Κώστα Μουντάκη και του έντεχνου συνθέτη Νίκου Μαμαγκάκη.

Αγγίξαμε ακόμη, έστω και για μια βραδιά, το τεράστιο θέμα της μεταφοράς λογοτεχνικών έργων στην κινηματογραφική σκηνή, στην οθόνη. Από τον Ντίκενς στον Γκρίφιθ που έλεγε και ο Αϊζενστάιν για να επισημάνει τις σταθερές που ενώνουν τα δύο θέματα. Από την «Ωραία της ημέρας», το μέτριο μυθιστόρημα του Κεσέλ, που το έκανε μεγάλη ταινία ο Μπουνιουέλ, έως τόσους λογοτέχνες που ταιπωρήθηκαν στην οθόνη και ας μην αναφέρουμε ονόματα και εν τέλει ως τη μεγάλη «Δίκη» του Κάφκα που οδήγησε τον Όρσον Ουέλς σε μια μεγάλη ταινία και η αντίστοιχη συνάντηση Τόμας Μαν και Λουκίνο Βισκόντι, στον «Θάνατο στη Βενετία». Έγινε στο παρελθόν μεγάλο αφιέρωμα στο θέμα, όταν ήμασταν, σαν Φεστιβάλ, στο Πεδίον του Άρεως και θα ξαναγίνει σίγουρα. Και εδώ είναι αρκετά τα παραδείγματα και οι νύξεις σ' αυτόν τον κατάλογο από τον Στάθη Βαλούκο.

Θα διεξαχθεί μια ευρεία συζήτηση με θέμα τη μεταφορά λογοτεχνικών έργων στην οθόνη, με τη συμμετοχή ιστορικών, κριτικών, θεωρητικών του κινηματογράφου, αλλά και σεναριογράφων, λογοτεχνών και ηθοποιών.

Γιάννης Σολδάτος



Η ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΜΕ ΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Από τη στιγμή που η τέχνη των ήχων συναντήθηκε με την τέχνη του λόγου οι δυο τους έσμιξαν αρμονικά και αρμονικά συμπορεύτηκαν μέχρι τις μέρες μας. Αυτή η συνάντηση πραγματοποιήθηκε σχεδόν ταυτόχρονα με την εμφάνιση του έλλογου όντος, όπως τεκμηριώνεται όχι μόνον ιστορικά, αλλά και ανθρωπολογικά και μουσικολογικά. Το πρώτο σμίξιμό τους καρποφόρησε το πλέον δημοφιλές είδος τέχνης, το τραγούδι. Ακολούθησε η πολύτιμη συνδρομή της μουσικής στις παραστάσεις του αρχαίου δράματος, που πολύ αργότερα μετεξελίχθηκε στο λυρικό δράμα, την όπερα δηλαδή, όπως έχουμε συνηθίσει να το αποκαλούμε. Με την εξέλιξη της μουσικής τέχνης, εμφανίστηκαν ποικίλες μορφές συνδυασμού της με τον λόγο, όπως τα μαδριγάλια, τα μοτέτα, οι λειτουργίες, οι καντάτες, τα ορατόρια κ.α., με κορύφωμα τη μελοποιημένη ποίηση.

Στη χώρα μας, που είναι χώρα ποιητών-λογοτεχνών και μουσικών, ο συνδυασμός αυτός ευδοκίμει από την αρχαιότητα, περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλού στη γη. Συχνά μάλιστα οι ιδιότητες του λογοτέχνη και του μουσικού καλλιεργούνται από τον ίδιο καλλιτέχνη. Από τους δημιουργούς του αρχαίου δράματος που συνέθεταν τη μουσική που συνόδευε την παρουσίαση των έργων τους, και την οποία συχνά οι ίδιοι ερμήνευαν, μέχρι τους σύγχρονους τραγουδοποιούς.

Ας αναλογιστούμε πόσα μυθιστορήματα έγιναν όπερες, με την κατάλληλη επεξεργασία του λόγου βεβαίως, ας αναλογιστούμε τις ανέγγιχτες από τον χρόνο μουσικές και τραγούδια που δημιουργήθηκαν για κάποιο θεατρικό έργο, ας αναλογιστούμε τις αντίστοιχες περιπτώσεις κινηματογραφικών ταινιών - πληθώρα τέτοιων δειγμάτων θεατρικών και κινηματογραφικών προσφέρει η σύγχρονη διεθνής αλλά και η ελληνική πραγματικότητα.

Οι καλλιτεχνικές εκδηλώσεις οι οποίες θα εμπλουτίσουν το φετινό 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου προσδιορίζονται από τις προδιαγραφές του τίτλου «Η λογοτεχνία επί σκηνής». Η σχέση της μουσικής με τη σκηνή είναι εξ ορισμού δεδομένη, μια και η μουσική, ως παραστατική τέχνη, παρουσιάζεται ...επί σκηνής. Επομένως κάθε μουσική πράξη επί σκηνής συντελείται. Ακόμη και αν περιοριστούμε στην άμεση εξάρτηση του θεάτρου από τη λογοτεχνία και τη σκηνή, οι επιλογές τελειωμό δεν έχουν, γιατί κάθε σκηνική μουσική έχει άμεση σχέση με τη λογοτεχνία, αφού πλάστηκε για την υλοποίηση ενός θεατρικού έργου. Και δεν είναι βεβαίως μόνον το νεόκοπο καθεστώς της δημιουργίας ενός θεατρικού έργου από ένα προϋπάρχον λογοτεχνικό έργο - μνημονεύουμε ενδεικτικά το «Τρίτο στεφάνι» και τον πρόσφατο «Γιούγκερμαν» - το οποίο συνδέει τη λογοτεχνία με τη σκηνή, αφού και το κάθε αμιγώς θεατρικό έργο αποτελεί εξ ορισμού ένα λογοτέχνημα. Ο θεατρικός συγγραφέας τεχνίτης του λόγου είναι και αυτός. Από αυτήν την τεκμηριωμένη άποψη η σχέση της μουσικής με τη λογοτεχνία μέσω του θεάτρου είναι στον τόπο μας ιδιαίτερος και ιδιαζόντως κραταιά. Προς επίρρωση αναφέρουμε επιλεκτικά τρεις περιπτώσεις που η κάθε μια τους υπενθυμίζει την πολύτιμη σχετική πρόσφορά των τριών μεγίστων της σύγχρονης ελληνικής μουσικής-τραγουδοποιίας: Τον Μάνο Χατζιδάκι (1925-1994), τον Μίκη Θεοδωράκη (γενν. 1925) και τον Σταύρο Ξαρχάκο (γενν. 1939) - ο τελευταίος κοσμή με την παρουσία του και την προσφορά του το φετινό αφιέρωμα. Ίδου τα δείγματα της προσφοράς τους: «Οδός Ονειρών» (1962, κείμενα διαφόρων, μουσική Μάνος Χατζιδάκις), «Το τραγούδι του νεκρού αδελφού» (1962, κείμενα-μουσική Μίκης Θεοδωράκης) «Το μεγάλο μας τσίρκο» (1973, κείμενα Ιάκωβος Καμπανέλλης, μουσική Σταύρος Ξαρχάκος). Τρία εμβληματικά έργα τόσο για το ελληνικό θέατρο, όσο και για το ελληνικό τραγούδι, στα οποία λόγος και μουσική συμβάδισαν, συμβαδίζουν και θα συμβαδίζουν εσαεί, με την ακατάλυτη αρμονική σχέση που χαρακτηρίζει τους μεγάλους έρωτες.

Όπως έχει ήδη ενημερώσει τον αναγνώστη του παρόντος καταλόγου ο Γιάννης Σολδάτος, οι εκδηλώσεις του φετινού Φεστιβάλ έχουν επεκταθεί και στον χώρο της μελοποιημένης ποίησης. Το συνδυαστικά ταιριαστό νομίζουμε ότι εκτέθηκε, έστω εν ολίγοις. Είναι γεγονός ότι η μουσική χαρίζει στην ποίηση μια «δεύτερη ευκαιρία αιωνιότητας». Ο Λόγος γίνεται Ήχος και ο Ήχος Λόγος. Τούτο το δημιουργικό παιχνίδι κρατάει ζωντανό από την αρχαιότητα μέχρι τις μέρες μας, αποκτώντας ολοένα και μεγαλύτερη δυναμική, μεγαλύτερη εμβέλεια. Αρχαιότητα, Βυζάντιο, Νεότερος Ελληνισμός ομνούν με σεβασμό και πάθος στη συνάντηση της μουσικής με την ποίηση. Έστω και αν στην κατάδυση

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

στο χρόνο οι αποδείξεις λιγοστεύουν, υπάρχουν αναμφισβήτητες ενδείξεις που πείθουν, που έμμεσα τεκμηριώνουν.

Στη Νεότερη Ελλάδα η μελοποιημένη ποίηση έχει σταθμούς-κορυφώματα. Ενδεικτικά αναφέρουμε τρεις: «Υμνος εις την Ελευθερίαν» (Διονύσιος Σολωμός – Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρς), «10 Inventions» (Κωνσταντίνος Π. Καβάφης – Δημήτρης Μητρόπουλος), «Επιτάφιος» (Γιάννης Ρίτσος – Μίκης Θεοδωράκης). Τρία δείγματα μελοποιημένης ποίησης, διαφορετικής αισθητικής, διαφορετικής τεχνοτροπίας, διαφορετικής λειτουργικότητας, και τα τρία ωστόσο σπουδαία και ανεπανάληπτα, που το καθένα τους ανοίγει και ένα διαφορετικό παράθυρο, τόσο στον κόσμο της ποίησης, όσο και της μουσικής. Και υπάρχουν κι άλλα πολλά στη Νεότερη Ελλάδα τόσα και τέτοιας ποιότητας που ανάλογα τους δεν συναντώνται σε καμιά άλλη χώρα της Οικουμένης. Σε αυτά θα πρέπει ανενδοίαστα να συνυπολογιστεί και η τέχνη-μελοποίηση του στίχου, που αποτελεί ένα ακόμη διαλεκτό κεφάλαιο λόγου και μουσικής.

Από τις τεράστιες αυτές δεξαμενές μουσικής και θεατρικής ποιητικής ανθολογήθηκαν οι εκδηλώσεις του φετινού Φεστιβάλ Βιβλίου. Για να πραγματοποιηθούν οι εκδηλώσεις αυτές χάρισαν τον μουσικό τους κάματο, τιμώντας τον θεσμό – και για αυτό ο θεσμός τους τιμά – ο σπάνιας ευαισθησίας ποιητής των ήχων Σταύρος Ξαρχάκος, που κουβαλάει, εκτός άλλων, ένα ζηλευτό κατάλογο θεατρικής και κινηματογραφικής μουσικής, οι διαχρονικής αξίας τραγουδίστριες Νένα Βενετσάνου και Μαρίζα Κωχ, που ας μην το λησμονούμε διαπρέπουν και ως πρωτογενείς δημιουργοί, ο συνθέτης Θωμάς Μπακαλάκος, που ποτέ δεν έπαψε να αγωνίζεται με ήχο ελληνικό, ο Γιώργος Ανδρέου που αντιστέκεται στο εφήμερο με την πολύχρωμη σαγηνευτική μουσική του πραμάτεια, ο Νίκος Ξυδάκης, ο οποίος συνεχίζει χαμηλόφωνα να συγκινεί με τα πολύτιμα τραγούδια του, ο Παναγιώτης Κωνσταντακόπουλος, ο οποίος ως «Πικραμένος Αναχωρητής» ποτέ δεν έκρυψε το μουσικό έρωτά του για τους ποιητές και κυρίως για τον Νικηφόρο Βρεττάκο, ο Μάριος Στρόφαλης – με το Αθηναϊκό Καλλιτεχνικό Δίκτυο – που συνεχίζει να ταξιδεύει και να μας ταξιδεύει σε μουσικές που δεν έχουν σύνορα, και αρκετοί άλλοι που πάντοτε δηλώνουν παρόντες στο καλό και το ωραίο.

Η συνέχεια, όμως, ... Επί σκηνής!

Γιώργος Β. Μονεμβασίτης
Πολιτικός Μηχανικός ΕΜΠ
Κριτικός και Ιστορικός Μουσικής



Η ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ

Η ανακοίνωσή μου δεν είναι (δεν προτίθεται να είναι) με κανέναν τρόπο προϊόν εκτεταμένης έρευνας ούτε στον χώρο της δραματουργίας ούτε σ' εκείνον της σκηνής. Εκείνο που θα ήθελα είναι να διατυπώσω ένα ερώτημα, που παραμένει για μένα ανοικτό και αναπάντητο. Το ερώτημα είναι όχι τι κάνει η πεζογραφία επί σκηνής, αλλά γιατί καλείται –όταν επιλέγεται– να υποκαταστήσει το δραματικό έργο, δηλαδή να διαδραματίσει έναν ρόλο που δεν είναι ο δικός της.

Το φαινόμενο της δραματοποίησης και του ανεβάσματος στη σκηνή κειμένων που δεν είναι γραμμένα γι' αυτήν δεν είναι πλέον σπάνιο (ούτε στην Ευρώπη, αλλά ούτε και στη χώρα μας) και έχει πάρει προ πολλού να μας ξενίζει. Δειγματοληπτικά ας θυμίσουμε ότι στις τρεις μόνο τελευταίες δεκαετίες, έχουν φιλοξενηθεί από το ελεύθερο θέατρο, τα κρατικά θέατρα ή και από «καφεθέατρα», έργα ποιητικά (Γιάννης Ρίτσος, παραλογές, Νίκος Καββαδίας, Κωνσταντίνος Καβάφης, Ναπολέον Λαπαθιώτης), ιστορικά (Γιάννης Μακρυγιάννης), φιλοσοφικά (Πλάτων, Walter Benjamin, Marion) και κυρίως πεζογραφικά –διηγήματα, νουβέλες, μυθιστορήματα.

Δεν χρειάζεται η στατιστική για να δούμε πως η πεζογραφία έχει τη μερίδα του λέοντος σ' αυτήν τη φυγόκεντρη κίνηση της θεατρικής πρακτικής. Αρκετά αθηναϊκά κυρίως θέατρα έχουν προσαρμοστεί στη σκηνή μεγάλους, κλασικούς ξένους πεζογράφους, με ιδιαίτερη προτίμηση στον Dostoyevski, στον Kafka, στον Hugo, ενώ δεν απουσίασαν οι ερωτοτροπίες με τα πεζά έργα του Stefan Zweig, του Antoine de Saint-Exupéry, του Georg Büchner, της Virginia Woolf, του Anton Tchekhov, του John Steinbeck, του Henry James, του Jean-Paul Sartre και πολλών άλλων, γνωστών και ημιαγνωστών.

Με τη σειρά του, τη μερίδα του λέοντος κατέχει μέσα στην επιλεγόμενη για τη σκηνή πεζογραφία, το ελληνικό αφήγημα ή μυθιστόρημα. Ας αναφέρουμε μερικούς από τους συγγραφείς μας, των οποίων πεζά έργα παίχτηκαν στο θέατρο: Διονύσιος Σολωμός (Η γυναίκα της Ζάκυθος), Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης (Η φόνισσα), Γεώργιος Βιζυηνός (Το αμάρτημα της μητρός μου, Μοσκόβ Σελήμη), Νίκος Καζαντζάκης (Ο Χριστός ξανασταυρώνεται), Αντώνης Σαμαράκης (Ζητείται ελπίς), αλλά και Κωνσταντίνος Χρηστομάνος (Κερένια κούκλα), Μέλπω Αξιώτη (Δύσκολες νύχτες), Δημήτρης Χατζής (Το τέλος της μικρής μας πόλης), Ρώμος Φιλύρας (Να μου στείλετε μία ρεπούμπλικα), Γιάννης Πεντζίκης (Αηδίασμα), Ανδρέας Εμπειρικός (Ο μεγάλος Ανατολικός), Κώστας Ταχτσής (Το τρίτο στεφάνι), Έλλη Παπαδημητρίου (Ο κοινός λόγος), Θωμάς Ψύλλας (Μαράν Αθά), Δημήτρης Δημητριάδης (Πεθαίνω σαν χώρα), Δημήτρης Μαρωνίτης (Μαύρη γαλήνη), Γιάννης Πάνου (Ο φιλόσοφος), Ανδρέας Στάικος (Επικίνδυνες μαγειρικές) και τόσο άλλοι.

Πριν φτάσουμε στο «γιατί», ας προσπαθήσουμε να δούμε εν συντομία τι μεταχείριση είχαν αυτά μη θεατρικά κείμενα εκ μέρους των σκηνοθετών. Ωστόσο, ούτε σ' αυτό το «τι» υπάρχει ενιαία απάντηση. Με άλλα λόγια, συναντούμε ποικίλες παραλλαγές της σκηνικής 'επιστράτευσης' των πεζογραφημάτων. Έτσι, λόγου χάρη, μια τέτοια παράσταση δομείται άλλοτε πάνω σ' ένα ενιαίο έργο είτε σε σύνθεση έργων του ίδιου συγγραφέα που στεγάζονται υπό έναν γενικό τίτλο. Επίσης, έχουμε δει άλλοτε να διατηρείται αυτούσια η αφήγηση, αφήνοντας άθικτη τη δομή του «εγώ» ή του «αυτός» που είχε διαλέξει ο συγγραφέας, άλλοτε να διασπάται σε τμήματα διανεμημένα σε περισσότερους του ενός ηθοποιούς, οι οποίοι είτε ενσαρκώνουν κάποια πρόσωπα της ιστορίας είτε μοιράζονται τη δουλειά του αφηγητή. Επίσης, έχουμε δει άλλοτε παραστάσεις «ντυμένες» με σκηνικά και κοστούμια, άλλοτε σχεδόν ή εντελώς γυμνές εικαστικά, μέχρι του σημείου να μοιάζουν με θεατρικά αναλόγια. Κάτι παρόμοια εναλλακτικό ισχύει και για τη λειτουργία του ηθοποιού, που άλλοτε εμφανίζει μια πληθωρική ή, πάντως, αρκετά θεατρική (σωματική ή γλωσσική) έκφραση, άλλοτε συρρικνώνεται υποκριτικά, σε μια χορδή, σ' έναν νκηπτικό τόνο ή σε μια ακίνητη στάση, μερικές φορές, δίνοντας το προβάδισμα στην καθαρή εκπομπή του νοήματος ή και της μουσικής του κειμένου (αφού ρυθμό και μουσικότητα μπορούμε να βρούμε και σ' ένα πεζό).

Κι έρχομαι στο ερώτημα που με απασχολεί: για ποιον λόγο –ή για ποιους λόγους– ένας σκηνοθέτης διαλέγει ένα μη θεατρικό κείμενο, και, εν προκειμένω, ένα πεζογράφημα, για να το κάνει παράσταση; Θα δώσουμε μερικές πρόχειρες πιθανές απαντήσεις που, όμως, εύκολα καταρρίπτονται:

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

1) Οι μεγάλοι δραματουργοί έχουν ανεβεί κατά κόρο, σε δεκάδες (ίσως σκηνικές εκδοχές, και καιρός είναι να δοκιμαστεί κάτι που (καθότι μη θεατρικό) δεν έχει παιχτεί ποτέ, κάτι, λοιπόν, 'πρωτότυπο', με την έννοια μιας νέας λειτουργίας του, όχι πλέον ως αναγνώσματος, αλλά ως θεάματος. Ωστόσο, υπάρχουν μεγάλα έργα μεγάλων συγγραφέων που δεν έχουν ανεβεί ποτέ ή σχεδόν ποτέ στη σκηνή: αρκεί να αναφέρουμε τον Strindberg, τον Ibsen, τον Maeterlinck, τον Kleist, τον Crommelynck, τον Giraudoux, αλλά και πολλούς σημαντικούς και ρηξίκελευθους θεατρικούς συγγραφείς που παραμένουν σχεδόν ή εντελώς άγνωστοι στην Ελλάδα (όπως ο Jean Tardieu, ο René de Obaldia ή ο Boris Vian).

2) Ένα άλλο επιχείρημα θα μπορούσε να είναι η αποφυγή αγοράς των πνευματικών δικαιωμάτων (σε περίπτωση επιλογής παλιού έργου), αλλά βλέπουμε πως οι επιλογές δεν καθορίζονται πάντοτε από την 'παλαιότητα' των κειμένων, αφού πολλά από τα πεζογραφήματα ανήκουν σε ζώντες συγγραφείς, ενώ άλλα δεν έχουν ακόμη 'απελευθερωθεί' από τη γνωστή εβδομηκονταετία που ορίζει ο νόμος.

3) Επίσης, θα μπορούσε κανείς να επικαλεσθεί το γεγονός ότι, καθώς η κλασική -τουλάχιστον- πεζογραφία είναι από τη φύση της πιο αναλυτική και πιο 'φλύαρη' από το δραματικό κείμενο, αντικαθιστά έως κάποιον βαθμό τη σκηνική απεικόνιση του χώρου ή της δραματικής ατμόσφαιρας της ιστορίας, η οποία -σ' ένα θεατρικό έργο- πρέπει να συλληφθεί και να αποδοθεί από τον σκηνοθέτη ως εικόνα και όχι ως περιγραφή. Εδώ, όμως, θα μπορούσε να αντιτείνει κανείς ότι, αφ' ενός, δεν είναι όλα τα πεζά κείμενα περιγραφικά (αφού, μερικές φορές, εκθέτουν βιώματα αθέατα και εσωτερικά, ή ανθρώπινες καταστάσεις που δεν εγγράφονται στον χώρο) και, αφ' ετέρου, αντίστροφα, υπάρχουν θεατρικά έργα που βρίθουν σκηνικών οδηγιών, οι οποίες κατά κανόνα διευκολύνουν τον σκηνοθέτη (σε περίπτωση που αυτός θα θελήσει να τις σεβαστεί).

Πού οφείλεται, τελικά, αυτή η έλξη προς τη δραματοποίηση πεζού; Είναι μόδα ή ανάγκη; Είναι στείχημα για κάτι διαφορετικό ή μήπως εύκολος δρόμος, αφού δεν υπάρχει συνήθως καλλιτεχνικό προηγούμενο, με το οποίο να γίνουν -δυσάρεστες συχνά- συγκρίσεις; Τίποτε απ' όλα αυτά δεν μου φαίνεται αρκετά πειστικό. Από την άλλη πλευρά, απευθύνω ένα «γιατί» στους σκηνοθέτες, ξέροντας ότι πολύ καλά θα μπορούσαν να μου απαντήσουν «γιατί έτσι μου αρέσει». Κι αυτό, στον χώρο της τέχνης, δεν είναι μόνο θεμιτό, αλλά είναι, μερικές φορές, το ελλείπον παιγνίοχαρτο, το κρυμμένο, που καθιστά το έργο του καλλιτέχνη μυστήριο -έως κάποιον βαθμό.

Παρ' όλα αυτά, εγώ τόλμησα να απευθύνω την ερώτησή μου σε τρεις σκηνοθέτες που ήξερα πως δεν θα απαξιώσουν την απορία μου: στον Στάθη Λιβαθινό (με αφορμή τον *Ηλίθιο* του Dostoyevski), στον Γιάννη Αναστασάκη (για το ανέβασμα του *Na μου στείλετε μία ρεπούμπλικα* του Ρώμου Φιλύρα) και στον Ανδρέα Θεοχάρη (για τον *Ηρόστρατο* του Jean-Paul Sartre).

Ο Θεοχάρης στήριξε την επιλογή του πεζογραφήματος σε μια συνάρτηση πρακτικών και καλλιτεχνικών παραμέτρων, με φόντο την τυχαίοτητα. Μου είπε με ειλικρίνεια τα εξής: «Μόλις διάβασα το έργο, εντελώς τυχαία, χωρίς να ξέρω πολλά για την πεζογραφία του Sartre, σκέφτηκα να το κάνουμε παράσταση. Το κείμενο μπορούσε να γίνει θέατρο σχεδόν αυτούσιο. Επίσης, ανταποκρινόταν στον αριθμό των ηθοποιών που ήταν πραγματικά διαθέσιμοι για να το δουλέψουν για όσον χρόνο χρειαζόταν, και τέλος, μπορούσε να συνδιελεχθεί με τις ιδιομορφίες ενός χώρου τυπικά μη-θεατρικού».

Από την πλευρά του, ο Γιάννης Αναστασάκης, μου έδωσε τα δικά του επιχειρήματα, με την ευθύτητα και το χιούμορ που τον διακρίνει: «Εχω ανεβάσει πεζά έργα, γιατί υπάρχουν κείμενα που δεν γεννήθηκαν, βέβαια, για να γίνουν θέατρο, αλλά που κρύβουν το θέατρο μέσα τους, και αισθάνεσαι, σαν αρχαιολόγος, μια ακατανίκητη δύναμη να τα φέρεις στο φως. Επίσης, γιατί υπάρχουν κείμενα που αγαπάς πολύ και, σαν ιεραπόστολος, θέλεις να προσηλυτίσεις κι άλλους πιστούς σ' αυτά. Διότι υπάρχουν κείμενα που οι λέξεις τους-κελιδονόψαρα πετούν πάνω απ' τα κύματα και, σαν ψαράς, δεν μπορείς παρά να απλώσεις τα δίχτυα σου για να τα πιάσεις ζωντανά. Τελικά, τώρα που το ξανασκέφτομαι, είναι θέμα κακού επαγγελματικού προσανατολισμού».

Ο Λιβαθινός (τον οποίο σκόπιμα άφησα τελευταίο) μου έδωσε μια απάντηση που προδίδει έναν πρισματικό και αισθητικά προβληματιζόμενο καλλιτέχνη, πρόθυμο να υπηρετήσει το ωραίο, όπου κι αν το βρίσκει. Μου είπε συγκεκριμένα: «Δεν απευθύνηκα σ' έναν συγγραφέα που θα μπορούσε να



είχε γράψει σε θεατρική μορφή τον *Ηλίθιο*, ούτε απευθύνθηκα σ' έναν συγγραφέα, σχετικά με τον οποίο θα παραπλανούσα το κοινό λέγοντας ότι έχει θεατρικότητα. Με ενδιέφερε να απευθυνθώ σ' ένα μεγάλο έργο τέχνης. Από κει κι έπειτα, η θεατρική μορφή που δίνουμε σ' ένα έργο είναι θέμα δουλειάς, έρευνας, έμπνευσης κ.λπ. Η μορφή που θα έπαιρνε αργότερα ο *Ηλίθιος*, ήξερα τι δεν θα έπρεπε να είναι: όχι ένα έργο που να είναι θεατρικό, αλλά ένα έργο λογοτεχνικό. Έτσι, πήγα εγώ από το θέατρο προς τη λογοτεχνία, και συναντηθήκαμε στο μέσον της διαδρομής».

Κλείνοντας, θα ήθελα να επισημάνω ένα κοινό στοιχείο όλων σχεδόν των επιλογών που αναφέραμε παραπάνω: διαπιστώνουμε ότι σ' αυτές δεν περιλαμβάνεται σχεδόν κανένα κείμενο που να είναι κωμικό. Ο τρόπος επεξεργασίας του εκάστοτε θέματος εκ μέρους του αρχικού δημιουργού, του επιλεγμένου συγγραφέα, είναι δραματικός ή τραγικός. Το κωμικό πεζογράφημα δεν φαίνεται να ενδιαφέρει παρά ελάχιστα τους ανθρώπους της σκηνής -προς το παρόν τουλάχιστον. Διακρίνουμε, όμως και κάτι επί πλέον: τα περισσότερα απ' αυτά τα κείμενα φωτίζουν οριακές καταστάσεις του ανθρώπου, κι όχι απλά παθητικές, θλιβερές, βιοτικά δύσκολες ή μικροαστικές. Έτσι, έχουν περάσει από τη σκηνή μυθολογικές της πεζογραφίας που προκαλούν δέος. Αναφέρω μερικές απ' αυτές: η ακούσια παιδοκτονία (Το αμάρτημα της μητρός μου), η τρέλα (Να μου στείλετε μια ρεπούμπλικα), η δονκιχωτική, ανορθόλογη, φυσική αντίσταση ενάντια στο ασάλι της εισβολής και στις πολεμικές μηχανές (Το όνομά μου είναι Ρέπτεελ Κόρι), ο μηδενισμός που εμπνέει και υπαγορεύει τον φόνο του άλλου και τον θάνατο εν γένει (Ηρόστρατος), η μυστικιστική εμπειρία και οι μαγικές πρακτικές (Μαράν Αθά), η ζοφερή ιδεοληψία μιας γυναίκας (Η φόνισσα) -και όλα αυτά δεν είναι απλές και καθημερινές στάσεις ζωής ή συνήθειες καταστάσεις.

Παρά την παραπάνω -δευτερεύουσας ίσως σημασίας- διαπίστωση, το φαινόμενο παραμένει ανοικτό για συζήτηση. Η μόνη διερώτηση, που ενδεχομένως θα οδηγούσε σε κάποια (μερική και πάλι) αιτιολόγησή του, συνδέεται με τη σύγχρονη δραματογραφία καθαυτή: μήπως, τελικά, αυτή η ολοένα και πιο φανερή στροφή προς το πεζογράφημα ή, έστω, προς το μη θεατρικό κείμενο, μαρτυρεί, μεταξύ άλλων, κάποια δραματουργική ένδεια της εποχής μας; Μήπως οι καλλιτέχνες που κάνουν τέτοιες επιλογές δεν βρίσκουν εύκολα κάτι «καινούργιο» και συγκλονιστικό στη δραματική θεματική ή κάτι που καλλιτεχνικά να ανταποκρίνεται στα γούστα τους; Είναι αλήθεια ότι παρατηρείται σ' όλη την Ευρώπη μια αισθητική ύφεση και μια αμηχανία ή δυστοκία στον χώρο της θεατρικής λογοτεχνίας. Ωστόσο, αν ο καλλιτέχνης του θεάτρου προσφεύγει από ανάγκη σε σημαντικά πεζογραφικά κείμενα του παρελθόντος, τον παρακαλούμε να θυμηθεί ότι υπάρχουν και παλιά (μα όχι και «παρωχημένα»), σημαντικά θεατρικά έργα που δεν έχουν ακόμη ανεβεί στην ελληνική σκηνή.

Χαρά Μπακονικόλα
Ομότιμη Καθηγήτρια τμήματος Θεατρικών Σπουδών Αθηνών

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

«ΑΠΟ ΤΟ ΕΚΕΙ ΣΤΟ ΕΔΩ»

Οφείλω να ξεκαθαρίσω από την αρχή πως είμαι επιφυλακτικός με τη χρήση, χωρίς κανόνες, της Λογοτεχνίας και των έργων της στη θεατρική σκηνή. Είναι, θα ομολογήσετε, κυρίαρχο θέμα χρόνου. Και δεν μπορούμε άστοχα να περιφρονούμε τον χρόνο μέσα στα έργα τέχνης. Εκδικούνται!

Το θέατρο είναι ένα συνεχές παρόν. Είτε η δράση αναφέρεται στην Αρχαία θήβα, είτε στην Ελαινόρη, είτε σε έναν στρατώνη στο Βερολίνο, είτε στη Νορβηγία του Ίψεν και τη Μόσχα του Τσέχωφ, πάντα, ό,τι βλέπουμε και ακούμε στη σκηνή, συμβαίνει εκείνη τη στιγμή ΕΔΩ! Ο Γιάννης Αγιάννης, ο Ρασκόλνικωφ, ο Γιούγκερμαν έδρασαν, αμάρτησαν, ερωτεύτηκαν και πέθαναν ΕΚΕΙ!

Μέγα δίδαγμα αυτής της μεταφοράς μέσα στον χρόνο από το ΕΚΕΙ στο ΕΔΩ οι διασκευές του Ξενόπουλου. Από τις νουβέλες του έως τα δράματά του μεσολαβεί μια άλλη διαχείριση του χρόνου. Χωρίς αυτήν τη διαχείριση, η μεταφορά λογοτεχνικών έργων στη σκηνή πρέπει να χαρακτηρίζεται και να «πωλείται» ως δημόσια ανάγνωση.

Αρκετά πεζά έγιναν, ομολογώ, επιτυχημένες θεατρικές ερμηνείες. Αλλά θα ομολογήσουμε πως είχαν τη θεατρικότητα στον τρόπο γραφής τους. Π.χ., τα απομνημονεύματα επωνύμων και ανωνύμων. Ο Μακρυγιάννης, λ.χ., έγραψε προφορικό λόγο σε πρώτο πρόσωπο.

Δεν είμαι κάθετα αντίθετος με τη μεταφορά λογοτεχνικών έργων στη σκηνή. Αλλά, παρακαλώ, οι τολμώντες ας δούνε πώς μετέτρεψε σε θέατρο το «Ερωσ Εσταυρωμένος» σε «Στέλλα Βιολάντη» ο Ξενόπουλος. Μέγα μάθημα!

Κώστας Γεωργουσόπουλος

Το ελληνικό θέατρο Σκιών, εξαντλώντας τα θέματα των κληρονομημένων απ' την Τουρκοκρατία παραστάσεων και προσαρμοζόμενο στα νέα ήθη του Δυτικοστροφου Νεοελληνικού Βασιλείου, ενωρίς αναζήτησε νέες πηγές τροφοδοσίας του ρεπερτορίου του. Βασική πηγή του απετέλεσε και η λογοτεχνία, καθώς τον δρόμο είχαν ανοίξει οι διάσημοι ανδρικοελοπαίκτης Δημοσθένης Μαριδάκης και Χρήστος Κονιτσιώτης, που εθεάριζαν το πιο εκλεπτυσμένο ημεδαπό κι αλλοδαπό κοινό στις λουτροπόλεις της εποχής, άλλα και στην πρωτεύουσα και στις μεγαλουπόλεις. Έτσι, η Γενοβέφα, το Ναυάγιο της πτωχής Μαρίας, ο διά της βίας γιατρός, η Νεκρά Ζώσα... η Χάρη του Βασιλιά και άλλα πέρασαν σταδιακά, κατάλληλα διασκευασμένα και στην κατάλληλη χρονική συγκυρία, και στον μπερντέ, ιδιαίτερα μετά τον θάνατο του Κονιτσιώτη, το 1929. Ήδη απ' το καλοκαίρι του 1928 τολμηροί νεαροί Καραγκιοζοπαίχτες, οι: Φρίξος Γαζεπίδης, Διονύσιος Πάτρας και Σπύρος Κούζαρος στο θέατρο «Πολυθέαμα», τέρμα Σεπολίων, παρουσίαζαν τη Γενοβέφα και την Γκόλφω με τη συνδρομή υποβολέα, ενώ απ' τις αρχές της δεκαετίας του '30 κοσμήι το θέατρο Σκιών ο Ερωτόκριτος κι η Αρετούσα. Τέτοιας ποιότητας έργα απαιτούσαν πλούσια σκηνικά κι ιδιαίτερες φιγούρες, στη δημιουργία των οποίων διακρίθηκαν οι Φρίξος και Κούζαρος.

*Αναστάσιος Κούζης - Κούζαρος
Καλλιτέχνης Θεάτρου Σκιών, Φιλολόγος*



«ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ ΚΑΙ ΑΡΕΤΟΥΣΑ» ΤΟΥ ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΥ ΚΟΡΝΑΡΟΥ

Οι καλλιτέχνες του θεάτρου σκιών, με την ευχέρεια του λόγου και την ισχυρή μήμη που τους διέκρινε, κατόρθωσαν να αποδώσουν μακροσκελή ποιητικά έργα, ανάμεσα στα οποία, ήδη από τη δεκαετία του '30, ξεχώρισε ο «Ερωτόκριτος και η Αρετούσα». Και δεν μπορούσε να γίνει αλλιώς, αφού το θεαπέσιο έργο του Βιτσέντζου Κορνάρου ήταν ήδη γνωστό στους Πανέλληνες και ο Καραγκιόζης κατόρθωσε να το ζωντανέψει μπροστά στα μάτια τους με εξαιρετικές φιγούρες και σκηνικά, ξεδιπλώνοντας όλη τη δράση και τον ηρωισμό του Ερωτόκριτου από τη μια μεριά, αλλά και την αγνή αγάπη και το ηθικό μεγαλείο της Αρετούσας.

«ΓΕΝΟΒΕΦΑ», Ο ΘΡΙΑΜΒΟΣ ΤΗΣ ΑΡΕΤΗΣ

Μία από τις σπουδαιότερες παραστάσεις του ελληνικού θεάτρου σκιών είναι η «Γενοβέφα», η ιστορία της οποίας είναι βασισμένη σε έναν μεσαιωνικό μύθο του 9ου αιώνα μ.Χ. Ανέβηκε στο θέατρο σκιών αναδεικνύοντας την ηθική αγνότητα της ηρωίδας, η οποία, αρνούμενη τις ανήθικες προτάσεις του αρχαιοκονόμου Γώλου, υπομένει τη φυλάκιση και τελικά την εκτόπισή της στο δάσος των Αρδενών για επτά ολόκληρα χρόνια. Όλα αυτά τα υπέμεινε ενώ ο σύζυγός της Σιτζεφρίδος απουσίαζε σε εκστρατεία κατά των Μαυριτανών της Ισπανίας και, όντας εξεπατημένος από τον δόλιο Γώλο, την καταδίκασε σε θάνατο. Ο Καραγκιόζης όπως πάντα θα βρει τον ρόλο του ως υπηρέτης ή αυλικός ή δεσμοφύλακας και θα συμβάλει με την εξυπνάδα του στο ευτυχές τέλος της ιστορίας μας.

*Σωκράτης Κοτσορές
Καραγκιοζοπαίκτης*

«Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ»

Το Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος συμμετέχει και φέτος στο 48ο Φεστιβάλ Βιβλίου στο Ζάππειο με την εκδήλωση «Η λογοτεχνία επί σκηνής» το Σάββατο 7 Σεπτεμβρίου.

Τα τελευταία χρόνια το ρεπερτόριό μας στηρίχτηκε σε σπουδαία λογοτεχνικά κείμενα, όπως το «Καλνύχτα Μαργαρίτα» του Γεράσιμου Σταύρου (Κ. Χατζής), το «Γκιακ» του Δημοσθένη Παπαμάρκου, το «Δε σε ξέχασα ποτέ» του Λέοντα Ναρ, το «Τρίτο Στεφάνι» του Κώστα Ταχτσή, το «Υπέρ Ελλάδος» της Σοφίας Νικολαΐδου, τον «Μεγάλο περίπατο του Πέτρου» της Άλκης Ζέη, το «Ποιος σκότωσε το σκύλο τα μεσάνυχτα» του Σάιμον Στήβενς (Μ. Χάντον) κ.ά.

Τη χειμερινή περίοδο 2019-2020, το ΚΘΒΕ τιμά τον Νίκο Μπακόλα και το έργο του. Ο Άκης Δήμου ανέλαβε, μετά από παραγγελία του Θεάτρου, να μεταφέρει στη θεατρική σκηνή τη «Μεγάλη πλατεία», ένα εμβληματικό κείμενο της μεταπολεμικής ελληνικής πεζογραφίας. Επίσης, θα παρουσιαστεί το μυθιστόρημα της Αγγλαΐας Βετεράνι «Εδώ ουρανός».

Ελπίζουμε να απολαύσετε την εκδήλωσή μας στην τόσο ωραία ατμόσφαιρα της έκθεσης στους χώρους του Ζαππείου.

Την εκδήλωση επιμελείται η ηθοποιός και αναπληρώτρια καλλιτεχνική διευθύντρια Μαρία Τσιμά. Συμμετέχουν ηθοποιοί του ΚΘΒΕ.

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

Η ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΟΝ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟ

«Ο κινηματογράφος είναι η λογοτεχνία του 20ού αιώνα» έλεγε ένα διαφημιστικό σλόγκαν, που αντικατόπτριζε μια αντίληψη για το σινεμά αρκετά διαδεδομένη στα χρόνια του μεσοπολέμου. Ευτυχώς για αμφότερα τα εκφραστικά μέσα αυτή η αντίληψη δεν επικράτησε. Η συνάφεια ωστόσο σε επίπεδο αφηγηματικών τεχνικών είναι σαφής. Δεν θα εστιάσουμε στον τρόπο που ο κινηματογράφος επηρέασε τη λογοτεχνική γραφή. Θα ήταν αντικείμενο μιας άλλης μεγάλης και εξαιρετικά ενδιαφέρουσας συζήτησης. Θα επισημάνουμε εντούτοις το αντίστροφο. Ασφαλώς, οι αφηγηματικές τεχνικές της λογοτεχνίας (πρόσω αφήγηση, flash back, παράλληλη αφήγηση κ.λπ.) σε σημαντικό βαθμό προσδιόρισαν αποφασιστικά τεχνικές και θεωρίες του κινηματογραφικού μοντάζ. Πολύ περισσότερο η σχέση τροφοδοτήθηκε από τη μεταφορά χιλιάδων λογοτεχνημάτων στην οθόνη, σχέση που συναντάται ήδη στα σπάργανα της νέας τέχνης και είναι ταυτόσημη με τη γέννηση της αναπαραστατικής σκηνοθεσίας και την αγχωτική αναζήτηση θεμάτων. Ξεκίνησε με το Ταξίδι στη σελήνη (1902) του Μελιές, συστηματικοποιήθηκε με τον πρώτο επαγγελματία σεναριογράφο Αλμπέρ Καπελανί που στα σενάρια του «διόρθωνε», όπως έλεγε, τον Σαίξπηρ και καθιερώθηκε θριαμβευτικά με τις λαϊκές επιφυλλίδες που προσέφεραν έτοιμους και γνωστούς ήρωες στους θεατές των αμερικανικών Nickelodeon και του γαλλικού δικτύου της Gaumont (Νικ Κάρτερ, Ροκαμβόλ, Φαντομάς). Ο καλλιεργημένος Γκρίφιθ έκανε ένα βήμα παραπάνω δανειζόμενος τα θέματα του από τον Σαίξπηρ, τον Ντίκενς, και τον Τολστόι. Το Χόλιγουντ, στην ακμή του, ιδιαίτερα μετά την επικράτηση του ομιλούντος βρήκε στη λογοτεχνία (τόσο την υψηλή όσο και στο Pulp fiction) έναν γιγαντιαίο κι ανεξάντλητο προμηθευτή ιστοριών και θεμάτων. Έκτοτε στον αμερικανικό κινηματογράφο θα δούμε θεαματικές προσαρμογές σχετικά ασήμαντων μυθιστορημάτων (Όσα παίρνει ο άνεμος, Ρομπέν των Δασών, Μπεν Χουρ, κ.ά.), μέτριες διασκευές μεγάλων μυθιστορημάτων (Πόλεμος και ειρήνη, Μόμπυ Ντικ, Αδελφοί Καραμαζόφ), αντάξιες μεταφορές σπουδαίων έργων (Η δίκη του Κάφκα, Δουβλινέζοι του Τζόις), εξαιρετικές διασκευές μέτριων έργων (φιλμ νουάρ, θρίλερ του Χίτσκοκ, ταινίες του φανταστικού ή ακόμα και ουέστερν). Θα ξεχωρίσουμε, ωστόσο από το σωρό μια ανολοκλήρωτη απόπειρα μεταφοράς του μεγαλύτερου μυθιστορήματος της λογοτεχνίας, τον *Δον Κιχώτη* από τον Όρσον Ουέλς. Απόπειρα ηρωική λόγω του ανυπέβλητου κόστους που φρενάρισε τον τελειομανή σκηνοθέτη και πένθιμη, αφού ο θάνατός του μας στέρψε τη συνολική οπτική του.

Στην Ευρώπη οι μεταφορές και διασκευές είναι λιγότερες αλλά καλλιτεχνικά αρτιότερες. Οι μεγάλοι άγγλοι, γάλλοι και ιταλοί σκηνοθέτες (Λιν, Ολίβιε, Πανιόλ, Ρενουάρ, Κλερ, Μπρεσόν, Βισκόντι, Μπερτολούτσι, και πολλοί άλλοι) βασίστηκαν στην υψηλή λογοτεχνία και σκηνοθέτησαν ιστορικές επιτυχίες τους (Γατόπαρδος, Ο Ξένος, Λευκές νύχτες, Ο Κονφορμίστας, Δόκτωρ Ζιβάγγο, κ.α), ενώ ως επί το πλείστον άγγλοι και σοβιετικοί σκηνοθέτες σκηνοθέτησαν ωραίες διασκευές των δημοφιλέστερων έργων του Σαίξπηρ. Οι σοβιετικοί διακρίθηκαν εξίσου σε εξαιρετικά πιστές αναπαραστάσεις έργων της ρωσικής λογοτεχνίας (Τσέκωφ, Ντοστογιέφσκι, Πούσκιν, Τολστόι, κ.ά.). Τέλος, δεν μπορεί να απουσιάσουν από την αναφορά σημαντικοί ασιάτες σκηνοθέτες (Ινδοί, Ιάπωνες, Ταϊβανέζοι, Κορεάτες, Ιρανοί και Κινέζοι) με διασκευές έργων της εθνικής τους κουλτούρας, με προεξέχοντα, ωστόσο, ανάμεσά τους, τον Ακίρα Κουροσάβα, και την έξοχη διασκευή του σαιξπηρικού Μακμπέθ στον Θρόνο του αίματος.

Ποια βιβλία στάθηκαν συνολικά τα δημοφιλέστερα; Χωρίς αμφιβολία, τα αστυνομικά μυθιστορήματα. Άγκαθα Κρίστι, Κόρναν Ντόιλ, Ζορζ Σιμενόν, Ρέιμοντ Τσάντλερ, Τζέιμς Τσέιζ, Ντάσιελ Χάμετ, Ίαν Φλέμινγκ και δεκάδες άλλοι συγγραφείς αστυνομικών και κατασκοπευτικών πλημμύρισαν τις αίθουσες με δημοφιλή έργα τους. Όσο για την υποθετική ερώτηση ενός υποθετικού αναγνώστη για το ποια διασκευή στάθηκε η επιτυχέστερη στην ιστορία του κινηματογράφου, θα αποτολμούσαμε ως απάντηση το σαιξπηρικό *Ραν* του Κουροσάβα (διασκευή του Βασιλιά Λιρ) και το *Αποκάλυψη Τώρα* του Κόπολα, διασκευή της νουβέλας του Κόνραντ *Η καρδιά του σκοταδιού*.

Στάθης Βαλούκος
Ιστορικός Κινηματογράφου



ΘΕΑΤΡΟ EXPRESS

Στάσεις & Παραστάσεις

ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΚΑΘ' ΟΔΟΝ

Η πρωτοποριακή δράση του Εθνικού Θεάτρου και του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών (ΟΑΣΑ) με αρωγό τις Οδικές Συγκοινωνίες (ΟΣΥ), με τίτλο Θέατρο Express έρχεται στο Φεστιβάλ Βιβλίου.

Το Λεωφορείο ταξιδεύει, κινητοποιεί και ανοίγει νέους δρόμους, το θέατρο έρχεται να συναντήσει τους θεατές του, να τους προσκαλέσει στον κόσμο του θεάτρου και να τους μνήσει στη μαγεία του.

Οι Ιστορίες καθ' οδόν είναι εύθυμες διηγήσεις για τις πρώτες προσπάθειες οργάνωσης του ελληνικού κράτους και της πρωτεύουσάς του, τους ανθρώπους, τις συνήθειες και τις παραδόσεις τους.

Η σκηνή μέσα στο Λεωφορείο αναδεικνύει με τον πιο εύσχημο και απολαυστικό τρόπο τη σχέση του χθες με το σήμερα. Μια πρωτότυπη, εμπνευσμένη και ευχάριστη παράσταση που συνδυάζει τη γλυκιά μνήμη με την ορμή του αύριο με αφορμή αφηγήσεις, διηγήσεις αλλά και ευθυμογραφήματα του Βασίλη Αττικού.

Ταυτότητα παράστασης

Σκηνοθεσία: Τάσος Πυργιέρης

Δραματουργία: Γιάννης Παναγόπουλος

Σκηνογραφική επιμέλεια: Κατερίνα Κανελλοπούλου

Ενδυματολογική επιμέλεια: Μαρία Τσιώτη

Μουσική επιμέλεια: Αλέξης Κωτσόπουλος

Δραματολόγος: Ειρήνη Μουντράκη

Παίζουν οι ηθοποιοί:

Σταύρος Καραγιάννης, Ρένα Κυπριώτη, Γιάννης Παναγόπουλος, Τάσος Πυργιέρης

Σχεδιασμός μακιγιάζ: Ρούλα Λιανού

Σχεδιασμός κομμώσεων - Περούκες: Ιουλία Συγριμή

Φωτογράφος παράστασης: Χριστίνα Μπράτσουσα

Υπεύθυνη παραγωγής: Ζωή Μουσχή

Οργάνωση - Υπεύθυνος σκηνής: Θωμάς Χαρέλας

Βίντεο: <https://youtu.be/eSKdLpQtt4w>

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΜΕΤΑΛΛΑΞΕΙΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Από τα κείμενα του συνθέτη που με εμπιστεύτηκε, τα οποία αφορούν στη μουσική του πρόταση σύνθεσης έργων κλασικής μουσικής, με ελληνικό πρόσωπο, τις συζητήσεις μας για το παρελθόν, το παρόν και το μέλλον της ελληνικής μουσικής, τα διάφορα δημοσιεύματα που αφορούν επίσης στο έργο του και τις άλλες μουσικές του πράξεις, αλλά και τη δική μου άποψη που σχημάτισα, από την ανάγνωση και την ακρόαση μεγάλου μέρους της εργογραφίας του, διατύπωσα τα προλεγόμενά μου.

Σε συνέντευξή του στην εφημερίδα συντακτών ο κορυφαίος και πολυβραβευμένος σολίστας πιάνου και διευθυντής ορχήστρας Απόστολος Παλμός αναφέρει. «Ο Θωμάς Μπακαλάκος αποτελεί στις μέρες μας έναν σημαντικό δημιουργικό πόλο που γεφυρώνει έξοχα το παραδοσιακό ελληνικό τραγούδι και τη λαϊκή μούσα, με τη δυτική μοντέρνα συνθετική τεχνοτροπία, αντιμετωπίζοντας την ελληνικότητα στο ύψος των συνθέσεών του ως μία ενιαία ενότητα ήχου, λόγου και πολιτισμικού υποβάθρου, ένα ζωντανό δρώμενο δηλαδή, που καταφέρνει να μας υπενθυμίζει διαρκώς ποιο είμαστε, από πού προερχόμαστε και (διαμέσου της βιωματικής μας μνήμης) επιστρέφει στις ρίζες μας».

Ο ίδιος ο συνθέτης τονίζει χαρακτηριστικά: «Μόνο αν αφήσουμε τις καθарές ελληνικές παραδόσεις να ποτίσουν τα μουσικά μας έργα, η μουσική μας θα απλώσει ρίζες βαθιά στα χώματα της πατρίδας και στις καρδιές των Ελλήνων, μόνο τότε η ελληνική μουσική μας λαλιά θα περάσει τα σύνορα της πατρίδας μας, μόνο τότε τα έργα μας θα γίνουν αρεστά, αποδεκτά και σεβαστά από την παγκόσμια μουσική κοινότητα. Φυσικά υπό την προϋπόθεση ότι οι συνθέσεις μας θα είναι έργα τέχνης σύγχρονης μουσικής με συνθετική πνοή και όχι μουσικά τεχνάσματα. Και μόνο τότε η πατρίδα μας θα ξεφύγει από τις τελευταίες θέσεις του μουσικά υποανάπτυκτων χωρών του κόσμου.

Έχοντας αυτές τις κατευθύνσεις αφογκράστικα με αφοσίωση ως συνθέτης το εσωτερικό της Ελληνικής Ομιλούμενης Γλώσσας, την άφησα να μου απαγορεύσει τη θέλησή της, και υποτάχτηκα στην προσταγή της ελληνικής λέξης και της τονικής ενότητας.

Με έρευνα, συνεχή μελέτη και χιλιάδες ασκήσεις μελοποίησης, κυρίως πεζών κειμένων, πάντα προς την κατεύθυνση να συλλαμβάνω το νοηματικό περιεχόμενο της γλώσσας των μελοποιημένων κειμένων, και όχι να προβάλω απλά τη γλώσσα ως διαρθρωτική ροή της μουσικής, πέτυχα πολλές φορές να οργανοποιήσω τη γλώσσα και να γλωσσοποιήσω τη μουσική, με αποτέλεσμα τα μελωδικά μου δημιουργήματα, φορτωμένα με το νόημα του μελοποιημένου λόγου, να μπορούν και ανεξάρτητα να σταθούν, ως γλωσσικά μουσικά σημεία. Με αυτά τα γλωσσικά μουσικά σημεία, με όσα δημιούργησα στη νεότητά μου ως βάση της δικής μου ιδιολέκτου, προσαρμόζοντας και όσα άλλα ξεχώρισα μέσα από τη μελέτη της γνωστής μουσικής θεωρίας και έργων μεγάλων συνθετών, ανάλογα με την επιλεκτική μου δυνατότητα και φυσικά με τον πλούτο των γλωσσικών μουσικών σημείων της Ελληνικής Μουσικής Γλώσσας, που είναι ανάλογος με εκείνον της Ελληνικής Ομιλούμενης Γλώσσας, άρχισα να συνθέτω τα δικά μου έργα φωνητικής και οργανικής μουσικής, μέσω των οποίων διατύπωσα τη δική μου Μουσική Πρόταση Σύνθεσης έργων σύγχρονης μουσικής με ελληνικό πρόσωπο.

Οδηγός μου σε όλη αυτή την προσπάθεια ήταν το αίτημα του Λούθηρου: «κείμενο και νότες, τονισμός, μέλος και χειρονομία πρέπει να προέρχονται από γνήσια μητρική γλώσσα και φωνή».

Με αυτή τη αρχή πέτυχαν οι Γερμανοί να γονιμοποιήσουν τη μουσική με τη γερμανική γλώσσα, έτσι ώστε εμπλουτίζοντας τη Γερμανική Μουσική Γλώσσα να δημιουργήσουν σε λίγα χρόνια το γερμανικό μουσικό ήλιο, που δίκαια θάμπωσε τον πλανήτη και τους συνθέτες όπου γης.

Κάποιοι συνθέτες σε κάποιες χώρες, αξιοποιώντας αυτές τις μουσικές εξελίξεις, δημιούργησαν τη δική τους μουσική γλώσσα και τα ανάλογα έργα, ώστε σήμερα να στέκονται με αξιώσεις απέναντι στον γερμανικό μουσικό γίγαντα. Αν υπάρχει μια γλώσσα που μπορεί εξίσου αποτελεσματικά σήμερα να γονιμοποιήσει τη μουσική και να ξεκινήσει έτσι μια νέα περίοδος της αγαπημένης μας αυτής τέχνης, είναι η Ελληνική Ομιλούμενη Γλώσσα.

Και αν σκεφτούμε ότι οι περισσότεροι συνθέτες της Δύσης έγραψαν τα μεγάλα τους αριστουργήματα στη μητρική μουσική τους γλώσσα, τώρα ο Θωμάς Μπακαλάκος γράφει τα δικά του στην Ελληνική



Μουσική Γλώσσα, σε εφαρμογή της δικής του Μουσικής Πρότασης Σύνθεσης έργων σύγχρονης μουσικής με ελληνικό πρόσωπο, έργων που η μουσική τους είναι σαν να μιλάει ελληνικά.

Δυστυχώς, η έννοια της φράσης Ελληνική Μουσική Γλώσσα είναι άγνωστη στην πλειοψηφία του ελληνικού λαού και όχι μόνο.

Γι' αυτό είναι σημαντικό που ο Θωμάς Μπακαλάκος, με συγκεκριμένες μουσικές πράξεις και επιλογή κατάλληλων έργων του για τα προγράμματα των συναυλιών του, δίνει αγώνα για να πραγματοποιηθεί ένα παλιό του όραμα, να έρθει στο προσκήνιο η Ελληνική Μουσική Γλώσσα, ως μέσον έκφρασης μουσικών ιδεών και δημιουργίας ελληνικών μουσικών έργων.

Στο πλαίσιο αυτό παρουσιάζει σήμερα μια επιλογή από τις χαρακτηριστικότερες μουσικές του νουβέλες

Τι είναι όμως οι Μουσικές Νουβέλες, αυτό το νέο είδος μουσικών έργων;

Η μουσικές νουβέλες είναι καταρχήν, έργα γραμμένα στην Ελληνική Μουσική Γλώσσα.

Η κάθε μουσική νουβέλα είναι ένα πρωτότυπο έργο σύγχρονης ελληνικής μουσικής, εμπνευσμένο από ένα δημοτικό τραγούδι και φέρει τον ίδιο τίτλο με αυτό.

Οι Μουσικές Νουβέλες είναι έργα αφηγηματικού και περιγραφικού χαρακτήρα, με αναφορές στην παράδοση και ψυχογραφήματα ανθρώπων που έζησαν το δημοτικό τραγούδι στη λειτουργικότητά του.

Είναι οι στιγμές όταν στα λίγα λεπτά που διαρκεί ένας χορός ή το τραγούδι ενός δημοτικού τραγουδιού, ο Έλληνας ζει στιγμές μεγάλης έντασης ή ακόμα και έκστασης. Και τότε μπροστά από τα μάτια του περνάει ένας κόσμος ολόκληρος, η ζωή τους ολόκληρη.

Ιστορίες τέτοιων ανθρώπων αφηγείται και περιγράφει ο συνθέτης στις μουσικές του νουβέλες.

Για τη σύνθεσή των έργων μουσικής νουβέλας ο Θωμάς Μπακαλάκος χρησιμοποιεί το τονικό και το δωδεκαφθογγικό σύστημα σε συνδυασμό. Έτσι καταφέρνει να δημιουργήσει μέσα στη μουσική νουβέλα, ένα μουσικό ανάλογο της κοινωνίας, μια απεικόνιση της κοινωνίας με μουσικό τρόπο.

Επιπλέον μπορεί με το συνδυασμό αυτό να δίνει στο μουσικό έργο του τη θεατρικότητα που επιδέχεται το θέμα, η υπόθεση, το σενάριο του έργου, που θέλει να εκφράσει μουσικά.

Έτσι δημιουργήθηκε αυτό το νέο είδος μουσικών έργων με ελληνικό πρόσωπο, το οποία μορφολογικά είναι πιο κοντά με εκείνα της κατηγορίας έργων Χαρακτήρα.

Καθώς λοιπόν το κάθε δημοτικό τραγούδι είναι ένας γνώριμος μουσικός σκοπός, που έμεινε στον χρόνο να εκφράζει τον ελληνικό λαό, δηλαδή είναι ένας ελληνικός μουσικός νόμος, τα περισσότερα μουσικά του υλικά είναι αυτούσια, αρχέτυπα μουσικά γένη ή μέρη αυτών. Και γι αυτό αποτελούν γλωσσικά μουσικά σημεία, δηλαδή λέξεις της Ελληνικής Μουσικής Γλώσσας. Μερικά μάλιστα από αυτά τα μουσικά σημεία έχουν συμβατικότητα ανάλογη, με εκείνη των γλωσσικών σημείων, της Ομιλούμενης Ελληνικής γλώσσας.

Και ο Θωμάς Μπακαλάκος μετουσιώνει τα μουσικά υλικά του δημοτικού τραγουδιού, έτσι ώστε να γίνουν δικά του μουσικά δημιουργήματα. Με αυτά κυρίως ως δομικά στοιχεία συνθέτει την ομώνυμη μουσική του νουβέλα.

Επίσης από τα βασικά μέσα για τη σύνθεση των έργων του γενικότερα και των έργων του μουσικής νουβέλας ειδικότερα, είναι και η Ελληνική Ομιλούμενη Γλώσσα. Αυτό προκύπτει από το ότι προϋπόθεση για το σχεδιασμό ενός έργου και την έναρξη της σύνθεσης του, αποτελεί το κείμενο στο οποίο διατυπώνει όσα θέλει με μουσικό τρόπο να εκφράσει.

Το κείμενο αυτό ονομάζει Κείμενο Εργασίας και καθορίζει σε μεγάλο βαθμό τη φόρμα του έργου.

Δεδομένου ότι ο τόπος της γλώσσας μας έχει για συστατικά του στοιχεία και τη δύναμη και το ύψος στη μουσική κλίμακα και το μήκος, ως ακριβή κληρονομιά από τη γλώσσα μας, όταν είχε το μελισματικό-προσωδιακό χαρακτήρα, ο λόγος του κειμένου εργασίας, στην προφορική του έκφραση εκπέμπει μια μουσική. Εκπέμπει τη λεγόμενη μουσική του εκφερόμενου λόγου, την οποία όταν ο συνθέτης μπορεί και θέλει να την ακούσει, έχει μπροστά του έναν ανεκτίμητο μουσικό πλούτο για να τον αξιοποιήσει στη σύνθεση.

Όπως σε κάθε ελληνικό κείμενο έτσι και στο Κείμενο Εργασίας προσδιορίζονται ενδεικτικά οι διαστάσεις της Ελληνικής Μουσικής φράσης, όπως αυτή ζωγραφίζεται στις τονικές ενότητες, στις οποίες

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

οι λέξεις που τις συνιστούν, είναι αυτές που εκφράζουν σε συνδυασμό με άλλες, τις διάφορες πλευρές των νοημάτων που ο συνθέτης θέλει να αναδείξει με μουσικό τρόπο.

Τα παραπάνω σε καμία περίπτωση δεν συνιστούν μελοποίηση του κειμένου εργασίας.

Αποτελούν όμως ενδείξεις ότι δύο γλώσσες του λαού μας, η Ελληνική Ομιλούμενη Γλώσσα και η Ελληνική Μουσική Γλώσσα πορεύονται μέσα στους αιώνες ως δίδυμες αδερφές, συνεχώς αλληλοεπηρεαζόμενες και αλληλοτροφοδοτούμενες, έτσι ώστε η συνέχεια της μιας να εγγυάται τη συνέχεια της άλλης.

Τρανταχτή απόδειξη το δημοτικό μας τραγούδι του οποίου οι μελωδίες του είναι φορτωμένες με το νόημα του λόγου που τραγουδιέται, έτσι ώστε να μπορούμε να πούμε ότι το δημοτικό τραγούδι είναι ο θεματοφύλακας της Ελληνικής Μουσικής Γλώσσας, αλλά και της Ελληνικής Ομιλούμενης Γλώσσας στην εξελικτική της πορεία.

Δεν είναι τυχαίο που ο γραμματικός τύπος που διδάσκει η γραμματική της νεοελληνικής γλώσσας είναι θεμελιωμένος στη γραμματική βάση των δημοτικών τραγουδιών και της νέας λογοτεχνίας. Είναι ο ίδιος που καθιερώθηκε από το 1917 και έχει γίνει πια παράδοση στην ελληνική παιδεία.

Έτσι η αξιοποίηση του δημοτικού τραγουδιού με σύγχρονη μουσική σκέψη, η μουσική του εκφερόμενου λόγου του Κειμένου Εργασίας, η ποικιλία των ρυθμικών εκφράσεων του χορευτή ή του τραγουδιστή του δημοτικού τραγουδιού βάσης, σε συνδυασμό και με την ικανότητα που έχει σήμερα η γλώσσα μας με τον δυναμικό της χαρακτήρα, να καθοδηγεί τη γέννηση της μελωδίας, όταν ο συνθέτης χρειάζεται να αξιοποιήσει και τμήματα του Κειμένου εργασίας, με την εναλλαγή τονισμένων και άτονων συλλαβών, εξίσου αποτελεσματικά, όπως και όταν είχε τον προσωδιακό-μελισματικό χαρακτήρα, με την εναλλαγή μακρών και βραχέων συλλαβών, ήταν ο πλέον ενδεδειγμένος δρόμος, για να συνθέσει ο Θωμάς Μπακαλάκος τις μουσικές του νουβέλας στην Ελληνική Μουσική Γλώσσα,

Ο συνθέτης τονίζει χαρακτηριστικά «Όλα δείχνουν ότι η Ελληνική Ομιλούμενη Γλώσσα και η Ελληνική Μουσική Γλώσσα ως δίδυμες αδερφές, μαζί με τον μεγαλύτερο αδερφό τους τον χορό, ο οποίος τις προίκισε με το ακριβότερο δώρο, που είναι το μυστηριώδες στοιχείο του ρυθμού, μέσω του οποίου τα έργα τέχνης σε αυτές τις γλώσσες και όλα γίνονται με συνδυασμούς αυτών, ασκούν μαγεία στον ακροατή, ξεκίνησαν και οι τρεις, σχεδόν μαζί την πορεία τους μέσα στον χρόνο, με εκκίνηση στο απώτατο παρελθόν τη στιγμή της ρυθμικής οργάνωσης των ήχων.

Οι τρεις αυτές γλώσσες αποτελούν τα κυριότερα μέσα επικοινωνίας κάθε λαού.

Ιδιαίτερα για εμάς του Έλληνες οι τρεις αυτές πνευματικές συνιστώσες δίνουν μια συνισταμένη που έχει τα χαρακτηριστικά του όρου μουσική (Musike) όπως την εννοούσαν οι αρχαίοι Έλληνες, όταν αφορά τη μελοποιημένη ποίηση, όπου εκτός από τα κείμενα της γλώσσας και της μουσικής, υπάρχει και ο ρυθμός ως δομικό ποιητικό στοιχείο, ο οποίος δίνει μήνυμα κίνησης, χορού.

Αν όμως θεωρήσουμε τον χρόνο ως πολιτιστική διάσταση, αμέσως και οι τρεις παραπάνω πνευματικές συνιστώσες, λαμβάνουν τον χαρακτήρα πολιτιστικών διαστάσεων και το αντίθετο.

Μέσα σε αυτό το τετραδιάστατο που αποτελείται από την Ελληνική Ομιλούμενη Γλώσσα, την Ελληνική Μουσική Γλώσσα, τον Ελληνικό χορό και τον χρόνο, εκκολάφτηκε ο Ελληνικός πολιτισμός.

Σαν τον «καλό οργανοπαίκτη που κοιτάζει το χορευτή στα πόδια», όπως λέει ο λαός μας, έτσι και ο επιδέξιος συνθέτης, στα πρότυπα έργα του λόγιας μουσικής, που ονόμασε μουσικές νουβέλες, χρησιμοποιεί δημιουργικά τα πρωτότυπα ρυθμικά μοτίβα έκφρασης των απλών ανθρώπων, που ζουν το δημοτικό τραγούδι στη λειτουργικότητά του, κυρίως όταν το χορεύουν ή το τραγουδούν.

Έτσι ο Θωμάς Μπακαλάκος στη σύνθεση της μουσικής νουβέλας χρησιμοποιεί δημιουργικά και τα ρυθμικά μοτίβα του χορευτή, τις κινήσεις και τις εκφράσεις του προσώπου του,

Όλα αυτά τα χρησιμοποιεί είτε αυτούσια είτε μετουσιωμένα, ενώ άλλες φορές τα ρυθμικά μοτίβα τα χρησιμοποιεί και ως μελωδικά μοτίβα.

Αυτό το πετυχαίνει αντιστοιχίζοντας νότες και διαστήματα σε αυτά κατάλληλης αξίας και μεγέθους, τα κάνει δικά του δημιουργήματα, ώστε αυτά να εντάσσονται λειτουργικά στον δικό του μουσικό νόμο, δηλαδή τη μουσική νουβέλα που συνθέτει, εμπνεόμενος από το δημοτικό τραγούδι που έχει επιλέξει, το δημοτικό τραγούδι βάσης, το οποίο αξιοποιεί ως πηγή έμπνευσης και παρακαταθήκη μουσικών



υλικών, τα οποία μετουσιώνει σε δικά του μουσικά δημιουργήματα, που αποτελούν τα δομικά στοιχεία για τη σύνθεση της ομώνυμης μουσικής νουβέλας.

Αυτά τα ρυθμικά μοτίβα είναι πολύτιμα στοιχεία δημιουργίας μιας μουσικής νουβέλας τα οποία συμβάλλουν αποτελεσματικά στην αφήγηση, στην περιγραφή, στην ανάδειξη συναισθημάτων, προβληματισμών και άλλων εκδηλώσεων των απλών ανθρώπων, αλλά και στην πρόκληση των όποιων κορυφώσεων και βυθίσεων και όσα άλλα μπορεί να ζήσει ένας απλός άνθρωπος όταν σε στιγμές έντασης χορεύει ή τραγουδάει ένα δημοτικό τραγούδι.

Η περιγραφή της όλης διαδικασίας σύνθεσης μιας μουσικής νουβέλας υπάρχει αναλυτικά στο αντίστοιχο τμήμα της Μουσικής Πρότασης Σύνθεσης του συνθέτη.

Εκεί περιγράφεται και ο τρόπος που ο Θωμάς Μπακαλάκος δημιουργεί στη μουσική νουβέλα σημεία διεμπλοκής-εναγκαλισμού, με βάση τα οποία η μουσική του εκδηλώνει κβαντική συμπεριφορά, κατά την εκτέλεση του έργου. Το στοιχείο αυτό ο συνθέτης χρησιμοποιεί, πέραν των άλλων, για να δυναμώσει την ενότητα στο έργο, για να πετύχει περισσότερη σαφήνεια, αλλά και μεγαλύτερη ομοιογένεια στον ήχο.

Το πρόγραμμα της συναυλίας περιλαμβάνει μια επιλογή έργων του συνθέτη, από τις επτά συλλογές μουσικής νουβέλας, υπό τον γενικό τίτλο «Μεταλλάξεις ελληνικά, μια ελεγεία στην Ελληνίδα Επαρχία».

Κάθε συλλογή μεταλλάξεων περιλαμβάνει πέντε μουσικές νουβέλες, εμπνευσμένες αντιστοίχως από πέντε δημοτικά τραγούδια μιας περιοχής της πατρίδας μας, με κοινά μουσικολογικά χαρακτηριστικά.

Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα στη μουσική του πρόταση είναι επίσης η παράγραφος που περιγράφει το πώς το δημοτικό τραγούδι αναδεικνύεται ως ενοποιητικό στοιχείο και άλλων τεχνών, προκαλώντας μαζί με την ομώνυμη μουσική νουβέλα την έμπνευση ομώνυμων έργων ποίησης, λογοτεχνίας, εικαστικών και έργα άλλων τεχνών, έργων που φέρουν τον ίδιο τίτλο με εκείνον του δημοτικού τραγουδιού βάσης και τον προσδιορισμό μουσικό έργο, με τη μεταφορική έννοια του όρου.

Για παράδειγμα ο συγγραφέας Γιώργος Σταματόπουλος εμπνεύστηκε δύο ωραία μουσικά δοκίμια και ο ποιητής Ηλίας Γκρής τρία ωραία μουσικά ποιήματα από τις «Μεταλλάξεις Θεσσαλικά».

Θα ακουστούν οι μουσικές νουβέλες.

ΜΠΗΚΑΝ ΤΑ ΓΙΔΙΑ ΣΤΟ ΜΑΝΤΡΙ για κουαρτέτο εγχόρδων, από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Θεσσαλικά».

1- ΠΕΡΑ ΣΤΟΥΝ ΠΕΡΑ ΚΑΜΠΟΥΣ για πιάνο, από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Αιγαίου»

2- ΚΛΕΙΣΤΟΣ ΧΟΡΟΣ ΑΡΓΙΘΕΑΣ τρίο για κλαρινέτο, πιάνο και βιολί, από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Θεσσαλικά».

3- ΓΙΟΥΡΓΙΑ ΣΤΑ ΠΑΛΙΟΥΡΙΑ για κουαρτέτο εγχόρδων από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Θεσσαλικά».

4- ΙΟΝΙΟ-Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ για κλαρινέτο και βιόλα από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Ιονίων Νήσων».

5- ΠΛΑΣΤΗΡΑΣ σεξτέτο για κουαρτέτο εγχόρδων κλαρινέτο και πιάνο. από τη συλλογή «Μεταλλάξεις Θεσσαλικά».

Σας βεβαιώνω πως μετά το πρώτο άκουσμα των έργων, θα θέλετε να τα ξανακούσετε, όχι μόνο για 'απολαμβάνετε κάτι που σας είναι ιδιαίτερα αρεστό, όσο για να γινόσαστε, κάθε φορά, κοινωνοί της ουσίας του, σε όλο και μεγαλύτερο βάθος, και αυτό είναι, κατά τη γνώμη μου, το βασικό χαρακτηριστικό της αληθινής τέχνης.

Ας το βιώσουμε...

Αλεξάνδρα Γιαλίνη
Παραγωγός του Τρίτου Προγράμματος της ΕΡΑ και μουσικός

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΘΕΑΤΡΟ: ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΕΠΙ ΣΚΗΝΗΣ ΚΑΙ ΧΑΡΤΟΥ

Η σημερινή υπερπροσφορά για κοινό και μελετητές παραστάσεων που στηρίζονται και μεταποιούν λογοτεχνικά κείμενα δεν είναι καινοφανές χαρακτηριστικό της θεατρικής καλλιτεχνικής ζωής. Είναι, όμως, ποιοτικά διαφορετικό, τόσο σε επίπεδο δραματολογίας όσο και σκηνικής φόρμας. Πολλοί έλληνες πεζογράφοι, κατά τον εικοστό αιώνα, επιδόθηκαν, κατ' εξαίρεση ή συστηματικά, και στη θεατρική γραφή ή διασκεύασαν για τη σκηνή δικά τους ή άλλων μυθιστορημάτων, διηγήματα και νουβέλες. Ανάμεσά τους οι Γρηγόριος Ξενόπουλος, Νίκος Καζαντζάκης, Παντελής Πρεβελάκης, Κοσμάς Πολίτης, Κώστας Βάρναλης, Άγγελος Σικελιανός, Σωτήρης Πατατζής, Διδώ Σωτηρίου, Παύλος Μάτεσις, Γιώργος Μανιώτης, Κώστας Μουρσελάς, Δημήτρης Δημητριάδης, Σάκης Σερέφας.

Οι διασκευές και δραματοποιήσεις διηγημάτων, μυθιστορημάτων και ποιημάτων πραγματοποιούνται με την αξιοποίηση των δραματικών πυρήνων του λόγου των συγγραφέων, τις αφηγηματικές μεθόδους, τις εκλεκτικές συγγένειες ανάμεσα σε λογοτέχνες και καλλιτέχνες που διακονούν υπό διαφορετικές ιδιότητες την τέχνη της σκηνής. Ως αναβαθμοί στη δημιουργική πορεία διασκευαστών/δραματοουργών και σκηνοθετών θα μπορούσαν να θεωρηθούν η εξιχνίαση της προσωπικής Ποιητικής των συγγραφέων, η διαχείριση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των λογοτεχνικών ειδών, τα υφολογικά όρια (ηθογραφία, κοινωνικός/ψυχολογικός ρεαλισμός, φορμουλαϊκή γλώσσα), η έρευνα του γένους της αφηγηματικής φωνής, η συγκυρία της αναγνωστικής και σκηνικής πρόσληψης. Και άλλως ξεχωριστά οι ερμηνευτικές απαιτήσεις που εγείρουν για τον ηθοποιό οι συγκεκριμένες (μονολογικές ή πολυπρόσωπες) παραστάσεις.

Ως αφηγηρικά σημεία αναφοράς για εκείνη την τάση που αφορά τη δραματοποίηση πεζογραφημάτων, η οποία υπερβαίνει τα όρια του θεατρικού/δραματικού αναλογίου, και εγγράφεται στο ευρύτερο πεδίο των σχέσεων της λογοτεχνίας με το θέατρο, θα μπορούσαν, με αξιολογικά κριτήρια, να θεωρηθούν οι παραστάσεις Μορφές από το έργο του Βιζυνοπού-παράσταση για ένα μόνο ηθοποιό από το «Θέατρο Σφενδόνη» σε σκηνοθεσία Δήμου Αβδελιώδη, με την Άννα Κοκκίνου και η Φόνισσα από το «Θέατρο Πολιτεία», σε διασκευή/σκηνοθεσία Σωτήρη Χατζάκη, με τη Λυδία Κονιόρδου στον ομώνυμο ρόλο. Αυτά θα παραμείνουν και οι δύο δημοφιλέστεροι έλληνες πεζογράφοι - ειδικά τα διηγήματα και η Φόνισσα του Παπαδιαμάντη μεταδράφονται σε περισσότερα από εκατό σκηνικά θεάματα. Αν οι επεμβατικές πρωτοβουλίες ενός μη παραδοσιακού σκηνοθέτη βρίσκουν προσηφορότερο έδαφος σ' ένα πεζογράφημα (ειδικά του παρελθόντος) από ότι σ' ένα ολοκληρωμένο θεατρικό κείμενο, αυτό που ξεκίνησε ως δοκιμή πειραματικών θιάσων γενικεύθηκε και σήμερα αποτελεί έναν από τους κύριους κορμούς της νεοελληνικής σκηνής. Με ορισμένα πρόσωπα όπως ο Σωτήρης Χατζάκης, ο Στάθης Λιβαθινός, ο Δήμος Αβδελιώδης, ο Μιχαήλ Μαρμαρινός και ο Σταύρος Τσακίρης να πρωτοστατούν.

Προσεγγίζοντας το φαινόμενο χρειάζεται να θυμηθούμε τα μυθιστορηματικά περιπετειώδη δράματα του 19ου αιώνα με την επεισοδιακή δομή, τις (μεσοπολεμικές) ελληνικές και γαλλικές, διασκευές μυθιστορημάτων του Φιοντόρ Ντοστογιέφκι κατά τη δεκαετία του '30 (Εγκλημα και τιμωρία [1934, θίασος Μαρίας Κοτοπούλη], Ταπεινοί και καταφρονεμένοι [1934, Εθνικό Θέατρο], Ο ηλίθιος [1946, Εθνικό Θέατρο], Αδελφοί Καραμάζοφ [1946, «Ενωμένοι Καλλιτέχνες»]), τις διασκευές από τον ίδιο τον Γρηγόριο Ξενόπουλο, πεζογραφημάτων του για τη σκηνή: Τα τρελλοκόριτσα [Η τρίμορφη γυναίκα, θίασος Κυβέλης, 1924] Η τιμή του αδελφού [Η δίκη του Θανάση θίασος Κυβέλης, 1925], Η αναδυομένη [«Οι Νέοι», 1926], Ο κατήφορος [Χαίρε Νύμφη, «Εταιρεία Ελλήνων Καλλιτεχνών», 1931]. Μεταγενέστερα, οι κυμαινόμενης αποτελεσματικότητας διασκευές των δημοφιλέστερων μυθιστορημάτων του Νίκου Καζαντζάκη θα βρουν, ευκολότερα από τα θεατρικά του έργα, μια θέση στο δραματολόγιο των θιάσων. Θιάσων με σταθερό ενδιαφέρον για την ελληνική πεζογραφική και ποιητική παράδοση, όπως το «Λαϊκό Ελληνικό Θέατρο» του Μάνου Κατράκη [Ο Χριστός ξανασταυρώνεται, 1956, Γεράσιμος Σταύρου & Νότης Περγιάλης, και Καπετάν Μιχάλης, 1966, Γεράσιμος Σταύρου & Κώστας Κοτζιάς] και το «Υπαίθριο Θέατρο Νίκου Χατζίσκου» [Καπετάν Μιχάλης, 1959, διασκευή Γεράσιμος Σταύρου & Κώστας Κοτζιάς]. Οι εμβληματικοί λογοτεχνικοί χαρακτήρες με την επιθυμία να μετατραπούν σε δυναμικές σκηνικές προσωπικότητες δεν θα θέλξουν, λόγω ιθαγένειας, μόνο τον Μάνο Κατράκη (Μανωλιός και Καπετάν Μιχάλης) αλλά, σε μεταγενέστερους χρόνους και τον Γιάννη Βόγλη («Θεατρικός Οργανισμός Ανατολή»: Καπετάν Μιχάλης, 1983,



διασκευή Κωστής Κολώτας) και Αλέξης Ζορμπάς (1984). Ειδικά ο τελευταίος μυθιστορηματικός ήρωας, αφού καταριφθούν οι προκαταλήψεις που εγείρει το αξεπέραστο πρότυπο της κινηματογραφικής διασκευής των Κακογιάννη-Κουήν, θα γνωρίσει ηθογραφικές σκηνικές προσεγγίσεις (1995, Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Ρόδου 1996, Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Ρούμελης και 1999, «Θέατρο της Μεσογείου») ή ανανεωμένες οπτικές από «ξένους» σκηνοθέτες (Ζορμπάς. Η πραγματική ιστορία, 2009, Εθνικό Θέατρο, Τσέζαρις Γκραουζίνις). Μια δημοφιλία που φαίνεται να ερμηνεύεται με ηθογραφικούς και τοπικιστικούς όρους. Ας θυμηθούμε, αναλόγως, και τις εύθυμες διασκευές του Πατούχα του Ιωάννη Κονδυλάκη (1931: Θίασος Βασιλη Λογοθετίδη, 1960: «Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο», «Νέα Πορεία», 1989). Το ενδιαφέρον επιβεβαιώνεται σε βάθος χρόνου με την εισαγωγή νέων τίτλων (Ασκητική Όφισ και Κρίνο) σε πειραματικούς θιάσους, στο Εθνικό Θέατρο (Ο τελευταίος πειρασμός, 2003, Σωτήρης Χατζάκης και σε περιοδεύοντες θιάσους (Ο Χριστός ξανασταυρώνεται, 2005, Κοραής Δαμάτης & Κώστας Πολιτόπουλος).

Στην ποιοτική και ποσοτική σύγκριση πεζογραφημάτων και ποιημάτων η ζυγαριά ρέπει προς τα πεζογραφήματα. Παρότι μένει αξέχαστη η σκηνική απόδοση ενός ελληνικού ποιητικού κανόνα από τον Στάθη Λιβαθινό και την ομάδα των ηθοποιών της Πειραματικής Σκηνής του Εθνικού Θεάτρου στο θέαμα Αυτό που δεν τελειώνει I και II (2004, δραματουργική επεξεργασία Στάθης Λιβαθινός & Στρατής Πασχάλης). Η λιγότερο ριψοκίνδυνη σκηνική προσέγγιση της ποίησης κινείται στα όρια της απαγγελίας, του ορατορίου (Λειτουργία κάτω από την Ακρόπολη, Νικηφόρος Βρεττάκος, 1982, «Ελληνικό Λαϊκό Θέατρο» και 1991 «Θέατρο Πολύτεχνο») και των αφιερωματικών μουσικών συνθέσεων (Ο εραστής της θάλασσας, Νίκος Καββαδίας, 1999, «Θέατρο Καισαριανής» και Το άνθισμα της θάλασσας (1998, Θεατρική Ομάδα Λουκίας Ρικάκη).

Από τον κόσμο της ποίησης ξεχωρίζουν οι σκηνικές προσεγγίσεις του Ερωτόκριτου του Κορνάρου: από τη μεσοπολεμική δημοφιλή διασκευή και αποτελεσματική περί δραματουργικών ζητημάτων που εγείρονται διασκευή του Θεόδωρου Συναδινού (1929, «Ελευθέρα Σκηνή») μέχρι τις μεταπολιτευτικές και τρέχουσες προσεγγίσεις (1974, «Εταιρεία Θεάτρου Κρήτης» / 1980, «Θεατρική Συντεχνία» [προσαρμογή Άντεια Φραντζή, & Νίκος Αρμάος] / 1984 Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Βέροιας / 2011 «Θέατρο Ακροπόλ», Στάθης Λιβαθινός). Από τις απαρχές της νεοελληνικής λογοτεχνίας έρχονται παραστάσεις του Απόκοπου του Μπεργαδή (2007, Φεστιβάλ Αθηνών & «Εταιρεία Θεάτρου Χώρος», Σίμος Κακάλας) και Η Βοσκοπούλα (2008, «Θεατρική Ομάδα Κανιγκούντα», Γιάννης Λεοντάρης). Ξεχωριστού ενδιαφέροντος αποδεικνύονται παραστάσεις βασισμένες στον μύθο και τον λόγο δημωδών ασμάτων. Με τη δημοτική ποίηση αναμετρώνται δημιουργώντας, υπό διαφορετικούς όρους και τα σκηνικά πρότυπα, ο Σπύρος Ευαγγελάτος (Το «έπος» του Διγενή Ακρίτη, 1989, «Αμφιθέατρο») και ο Σωτήρης Χατζάκης (Του νεκρού αδελφού. Βασισμένο στον ομώνυμη παραλογή, 2000, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος). Στον ίδιο κύκλο παραστάσεων ανήκουν και οι ακόλουθες: Καταλόγια. Δοκιμή πάνω σε παραλογές (2010, «Θέατρο Κύκλος»), Παραλογές ή μικρές καθημερινές τραγωδίες (2010, Ομάδα Sforaris), Του έρωτα και του θανάτου (2004, Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Σερρών, Αλέξης Μίγγας) και Ο Διγενής Ακρίτας και η βασίλισσα των Αμαζόνων (2002, Φεστιβάλ Αθηνών, Νίκος Κούνδουρος).

Από τη νεότερη ποίηση ο κόσμος του Διονυσίου Σολωμού έλκει περισσότερο από αυτόν του Κ. Π. Καβάφη. Δίπλα στο (και δραματόμορφο) δημοφιλές Η γυναίκα της Ζάκυθος (1998, Πειραματική Σκηνή Εθνικού Θεάτρου, Σταύρος Τσακίρης / 2007, «Εταιρεία Θεάτρου «Η Ρόζμαρ στην κορφή των λόφων», Γιάννης Τσορτέκης), αλλά και παραστάσεις που επιχειρούν μια συνολική προσέγγιση του σολωμικού έργου: Σολωμός. Ένα θέαμα με ποίηση και πεζά του Διονυσίου Σολωμού σε επτά ενότητες, 1999, «Αμφιθέατρο», Σπύρος Α. Ευαγγελάτος και Λάμπρος. Urbanding 5, 2010, «Οχι Παίζουμε», Γιώργος Σαχίνης. Όπως στην παράσταση Αλεξάνδρεια-Αθήνα (2003, «Ακτίς Αελίου», Νίκος Σακαλίδης) αντιπαρατίθενται οι ποιητικοί και κοινωνικοί κόσμοι Καβάφη και Παλαμά, έτσι και τα δύο πεζά τους βρίσκουν τον δρόμο για τη σκηνή: Ο θάνατος του παλληκαριού (2001, Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Αργινίου, Ιωάννα Ροϊλού & Θωδωρής Γκόνης) και Εις το φως της ημέρας (2011, Κρατικό Θέατρο Βορείου Ελλάδος, Γιάννης Παρσκειόπουλος). Ενώ το ομοερωτικό κλίμα της καθαφικής ποίησης δεσποζει στα θεάματα: Κ.Κ. (2010, Δημήτρης Παπαϊωάννου), Φωνές (2006, Μέμη Σπυράτου), Καβάφης καθ' οδόν του Ανδρέα Αγγελάκη (2001), Κ. Π. Καβάφης. Ο γέρος της Αλεξάνδρειας (ανάμεσα στο λόγο και τη μουσική (1996, Δημοτικό Περιφερειακό Θέατρο Βόλου, Θέμης Μουμουλίδης). Οι δραματόμορφοι και κυρίως οι αρχαιοθεμοί από

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

τους μονόλογοι της Τέταρτης διάστασης έχουν σκιάσει το υπόλοιπο δημιουργικό έργο του Ρίτσου. Οι παραστάσεις Το τερατώδες αριστούργημα (2009, Δημήτρης Μαυρίκιος) και Ανώνυμη Αγία (2010, «Θέατρο Τέχνης», Μαριάννα Κάλμπαρη) αποδεικνύουν το συναρπαστικό εύρος του ερωτικού Ρίτσου.

Στα σκηνικά εγχειρήματα χρειάζεται να αναγνωρίζουμε την αγάπη για λογοτεχνικά κείμενα που οδηγεί στην απόπειρα ανάδειξής τους, την ερευνητική και πειραματική διάθεση για την εύρεση νέων σκηνικών εκφραστικών τρόπων, τον έμφυτο ναρκισσισμό ηθοποιών ή σκηνοθετών που εκφράζεται μέσα από την «σκηνική πρωτοκαθεδρία» τους, την ανάγκη εξόδου από την απραξία που επιβάλλει η οικονομική δυσπραγία κατά το ανέβασμα μικρού κόστους παραγωγών (μονολογικό έργο, μικρή θεατρική αίθουσα, υποτυπώδη σκηνικά), την κρίση ρεπερτορίου, την επιθυμία για ανάδειξη της φωνής σε πολυδύναμο εκφραστικό μέσο. Τέλος, το ενδιαφέρον για τη σκηνική προσαρμογή λογοτεχνικών έργων δεν θα πρέπει να αποδεσμευτεί από την αναπροσαρμογή του λογοτεχνικού κανόνα στις φιλολογικές και κριτικές έρευνες.

Πέρα από τις σταθερές προτιμήσεις που αποτελούν τα κείμενα του Παπαδιαμάντη, του Βιζηνίου και του Ροΐδη, δημοφιλή και ευπώλητα μυθιστορήματα, όπως αυτά του Ταχτοή (Το τρίτο στεφάνι), του Μάτεσι (Η μπτέρα του σκύλου) και της Φακίνου (Το έβδομο ρούχο), λειτουργούν διαφημιστικά στην αγορά του θεάματος. Ειδικά αν προσμετρήσουμε την ποικιλία και ευρηματικότητα των προσεγγίσεων. Ας θυμηθούμε τις δύο διασκευές που επιχειρεί ο Θανάσης Νιάρχος στο Τρίτο στεφάνι, ως μονόλογο και ως θέαμα ποταμό, ή τα 220 πλάνα που συνθέτουν τη σκηνική διασκευή του Έβδομου ρούχου της Ευγενίας Φακίνου και την πολυτοπική διάχυση δράσης και χρονικών επιπέδων στην παράσταση (2001) του Δημήτρη Μαυρίκιου. Παραπέρα, συναντάμε μεταμοντέρνες σκηνικές προσεγγίσεις ενός ανοικτού σε ερμηνείες κειμένου όπως το Πεθαίνω σαν χώρα του Δημητριάδη και ρηξικέλευστε αναδομήσεις σε παραστάσεις που ανοίγουνται σε διάλογο με τον βίο και το έργο του καλλιτέχνη (Καρδιά με κόκκαλα. Ο βίος και η πολιτεία του ποιητή Ναπολέοντα Λαπαθιώτη, 2006, Θεατρική Ομάδα «Όχι Παίζουμε», Γιώργος Σαχίνης & Χρήστος Κανελλόπουλος).

Ως πρώτο ζήτημα τίθεται η νομιμότητα της σκηνικής παρουσίασης ενός λογοτεχνικού κειμένου. Πρόκειται, βέβαια, για μια πρακτική που δεν πρέπει να μας ξενίζει, ειδικά όταν σήμερα αναγνωρίζονται ή αντιμετωπίζονται, ως εν δυνάμει θεατρική ύλη, όλες οι μορφές γραπτού λόγου: από ιστορικά ντοκουμέντα και δημοτικά τραγούδια, μέχρι φιλοσοφικά κείμενα, παραμύθια και απομνημονεύματα. Ούτε, όμως, και να παραγνωρίζουμε τα προβλήματα που αναφύονται κατά τις υπερβάσεις των ειδών. Ένα πεζό κείμενο είναι γραμμένο για να διαβαστεί και όχι να παρασταθεί: υφίστανται αποστάσεις ανάμεσα στην τυπωμένη σελίδα και στην αρθρωμένη λέξη ή τα αφηγηματικά πρόσωπα και τους τρισδιάστατους σκηνικούς χαρακτήρες. Υφίστανται βασικές υφολογικές διαφορές μεταξύ δραματικού και λογοτεχνικού κειμένου, όπως οι διαδικασίες ανάπτυξης εικόνων και διανοημάτων, και η σχέση αναγνωστικού χρόνου και χρόνου μίμησης πράξεων. Στις δυσκολίες απόδοσης του λογοτεχνικού κειμένου, θα πρέπει να προστεθούν και όσα προβλήματα αναδύονται όταν παρουσιάζονται αυτούσια επί σκηνής γνωστά έργα της ελληνικής λογοτεχνίας: έργα μιας άλλης εποχής που εγείρουν δυσκολίες σχετιζόμενες με την εκμάθηση του κειμένου. Όχι ως προς την έκταση αλλά ως προς την πυκνότητα του λόγου, την περιγραφικότητα, την περιορισμένη δράση που δεν εκφράζεται παρά μέσα από τις εικόνες του κειμένου και τη ροή λόγου. Τη στιγμή που ελλοχεύουν διαμετρικά αντίθετοι κίνδυνοι όπως η απλή ανάγνωση όσο και ο «θεατρινισμός». Έτσι χρειάζεται να ληφθούν υπόψη τόσο οι αφηγηματικές κατηγορίες του χρόνου και εκείνες της αφηγηματικής φωνής και της αφηγηματικής οπτικής, όσο και η εύρεση ρυθμών και παύσεων για την επίτευξη της θεατρικής αμεσότητας.

Ένα δεύτερο ζήτημα που εγείρεται αφορά τα όρια της πιστότητας και αυθεντικότητας. Από τη μια ο σεβασμός του πρωτότυπου και από την άλλη οι μεταβολές που προκαλούν ακόμη και τη δυσφορία των θεατών, όταν διαψεύδεται ο ορίζοντας αναμονής γύρω από γνώριμες μυθοπλασίες. Σήμερα από την πιστή απόδοση έχουμε μεταβεί στην ανίχνευση της πλοκής των καταστάσεων και στα (σκηνικά) μεγέθη των χαρακτήρων. Ακόμη και με αισθητικές σταθερές καταγόμενες από το «θέατρο της επινόησης» (devised theatre). Ως ζήτημα τρίτο αναφέρεται το φάσμα των διασκευαστικών μεθόδων αναφορικά με τις σχέσεις των προσώπων, τη δομή της πλοκής, τη σύνταξη των γεγονότων. Πώς περνάμε από το αφηγηματικό σύμπαν στο μιμητικό και πώς μετατρέπεται η λέξη σε εικόνα. Συναντάμε τόσο παραδοσιακές διασκευές κατά τον τρόπο της επιφυλλιογραφικής και κινηματογραφικής μεθόδου που ανθεί και κατά τον μεσο-



πόλεμο, όσο και απόπειρες μίξης βιογραφικών στοιχείων και λογοτεχνικού έργου κατά τη σκηνική εκδίπλωση περιόδων του βίου του καλλιτεχνικού υποκειμένου. Η ικνηλάτηση της σκηνικής πορείας των δραματικών πυρήνων των έργων που διασκευάζονται για τη σκηνή δεν αποκόπεται από τις καθιερωμένες ερμηνευτικές αξίες και τις αναθεωρητικές διαθέσεις και τάσεις των αναγνώσεων στον χώρο της φιλολογίας. Σύμφωνα με εκείνη τη μέθοδο που προσφεύγει στις βιογραφικές πηγές και συντεταγμένες, ο μελετητής (στην περίπτωση μας ο δραματολόγος ή ο σκηνοθέτης-διασκευαστής) δεν παραγνωρίζει, κατά την έρευνα που πραγματοποιεί, τις φιλολογικές, κοινωνιολογικές και ψυχαναλυτικές προσεγγίσεις. Μια άλλη ιδιαίτερη δραματολογική μορφή αφηγείται και σχολιάζει με τον τρόπο του μπρεχτικού θεάτρου. Χωρίς η χρήση αφηγητών να σημαίνει αυτόχρονα σχολιασμό και χρήση της μπρεχτικής μεθόδου, αφού συχνά η αφήγηση εξυπηρετεί, απλώς, τη συμπύκνωση των γεγονότων του κειμένου. Οι προσφορότερες μέθοδοι μετατροπής ενός λογοτεχνικού έργου σε θεατρικό κείμενο αφορούν την επιλογή εδαφίων, τη μετατροπή αφηγηματικών μερών σε μονολόγους, τη μεταβολή του αφηγηματικού τρίτου προσώπου σε πρώτο ενικό, την αξιοποίηση φράσεων ή ενοτήτων-κλειδιά, την απάλειψη δευτερευόντων προσώπων και την ανάδειξη εκείνων που εξυπηρετούν τη σκηνική λειτουργικότητα. Το θέμα είναι ν' αποφασίσει ο διασκευαστής-μεταγραφέας ή σκηνοθέτης από ποια οπτική γωνία θα παρουσιάσει την ιστορία. Ποιους αρθρωτικούς μηχανισμούς μεταξύ δραμάτων και πεζογραφημάτων θα αξιοποιήσει και ποια μοτίβα από το αφηγηματικό έργο θα χύσει σε δραματικό καλούπι. Μπορεί να έχουμε έναν μόνιμο αφηγητή ή έναν αφηγητή που να μπαινοβγαίνει περιστασιακά στην ιστορία. Μπορεί όμως και μια μαγνητοφωνημένη αφήγηση. Διαφορετικά αναφερόμαστε σε παραστάσεις που διασκευάζουν ένα και μόνο αφηγηματικό κείμενο και διαφορετικά όταν πρόκειται για ένα γκεχίρημα που εδράζεται σε μια σύνθεση, υπό μορφή μοντάζ, των διηγημάτων.

Εξίσου ενδιαφέρει ο τρόπος που αποδίδονται στη διασκευή τα γλωσσικά στρώματα του λογοτεχνικού κειμένου: ενός λόγιου (πολυσυλλεκτικού) αφηγητή αλλά και οι σχεδόν φωνογραφικές ενόπτες των δραματοποιημένων χαρακτήρων. Παίγνια με την προφορά του λόγου καλούνται να εκφράσουν αναγκαίες ψυχογραφικές πτυχώσεις, ενώ η καθαρεύουσα γίνεται όχημα λογοτεχνικής υπόκρισης και σκωπτικού σχολιασμού. Έτσι η γλωσσικός κώδικας χρησιμοποιείται ως «παραξένισμα», ως στοιχείο αποεξοικειοποίησης στη σύγχρονη θεατρική πρακτική. Οι σκηνοθέτες εμφανίζονται προσεκτικοί στη χρήση της ιδιολέκτου των συγγραφέων και του ρυθμού του λόγου, απορρίπτοντας κατηγορηματικά κάθε διασκευή ή μεταφορά του στη νέα ελληνική. Αφενός δεν έχουμε να κάνουμε με τη διά της μιμικής δημόσια ανάγνωση ενός λογοτεχνικού κειμένου, και, αφετέρου, στο τελικό κείμενο των παραστάσεων δεν ελλείπουν ορισμένες απαραίτητες περικοπές και επεμβάσεις στα διηγήματα, προκειμένου να επιτευχθεί η επιζητούμενη οικονομία της σκηνικής σύνθεσης. Συνήθως η δραματοποιημένη αφήγηση συνοδεύεται από κίνηση και μουσική, ενώ οι εκτενείς περιγραφές λειτουργούν ως συνεκτικός μηχανισμός για την παρουσίαση των φυσικών τοπίων (ως πλαίσιο) και τη διερεύνηση της ψυχοσύνθεσης των ηρώων.

Η συνήθης επιλογή κειμένων σε πρώτο πρόσωπο μετατρέπει τα λογοτεχνήματα σε θεατρικούς μονολόγους. Ο ρόλος των μονολόγων και οι εξομολογήσεις των ηρώων μέσα από την αφήγηση επιτρέπει μια αφηγηματικού χαρακτήρα έκθεση παρελθόντων γεγονότων. Μακροσκελείς εγκλιβωτισμένοι διάλογοι προσιδιάζουν την ενδιάθετη αφηγηματικότητα στα δράματα. Στη διανομή μονοπρόσωπων και μονολογικών σκηνικών συνθέσεων, το σώμα του ηθοποιού γίνεται το εστιακό κέντρο του θεάματος: ξεχωρίζουν αισθαντικοί ηθοποιοί με αναγνωρίσιμο υποκριτικό στίγμα, δοκιμασμένη μαγιέρα, σκηνική ευφυΐα και υψηλή τεχνική κατάρτιση. Οι ηθοποιοί των παραστάσεων αποκτούν μια τριπλή υπόσταση: ηθοποιός/αφηγητής/ρόλος. Καλούνται να ανταποκριθούν, πέρα από την επικοινωνία με το κοινό, στην εναλλαγή σκηνικών προσωπειών, στη διαμόρφωση της κατάλληλης «μάσκας», στον επιβαλλόμενο, για ορισμένα κείμενα, συνδυασμό ιλαρής διάθεσης και απαιτούμενης συγκίνησης, και στον χειρισμό της αφηγηματικής τιράντας. Το ερώτημα πώς μεταγράφονται και παρασταίνονται τα λογοτεχνικά κείμενα παραμένει δημιουργικά ανοιχτό: πυκνά υφασμένα λογοτεχνικά και σκηνικά κείμενα διευρύνουν τα όρια του εννοιολογικού και φορμαλιστικού συσχετισμού των τεχνών του λόγου και της σκηνής.

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΛΑΪΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

Ένα λαϊκό είδος πιστοποιεί την ταυτότητά του από τις ιστορικές μνήμες που κουβαλάει, την αμεσότητα και τη συγκίνηση που προκαλεί και σαφώς από την αναγνωρισιμότητα που το καθιστά οικείο και ενίοτε απαραίτητο σε κάθε γενιά. Τέτοιο, λοιπόν, είδος λαϊκού δημιουργήματος είναι και το θέατρο σκιών. Φορέας μνημοσύνης και συναισθημάτων του ελληνισμού στην αδιάλειπτη πορεία των αιώνων. Πότε ως ευριπίδειος χορός και ως αριστοφάνεια παράβαση, πότε ως παντόμιμος και παραμυθός, ο μπερντές της καθημερινότητας πορεύεται στα δύσβατα της ιστορίας, άλλοτε σαν μεθυσμένο λιανοτράγουδο κι άλλοτε σαν παιάνας που απηχεί τους πόθους και τα πάθια της κατακαυμένης ρωμιοσύνης.

Η μπαλωμένη του σκηνή προστάτευσε κι αγκάλιασε κάθε λαϊκό καλλιτέχνη, ζωγράφο, τροβαδούρο, ποιητή και οι στροφές του κλέφτικου εξακολουθούν ακόμα να ανασταίνουν τους ημίθεους της εθνικής μας παλιγγενεσίας. Ο ρομαντικός θεατής, που απαγκιάζει ακόμα στον «Καραγκιόζη», γεμίζει την ψυχή του από ρυθμούς και θαύματα μιας σιωπηλής δημιουργίας.

Η λαϊκή λογοτεχνία βρήκε ίσως τον ιδανικό χώρο να ξεδιπλώσει τα φτερά της.

Στην ονειρική αχλή της ξέσκεπης σκηνής του ξεδίπλωσαν το μπόι τους ο «Κατσαντώνης» του Ράμφου, «Η ορφανή της Χίου» του Πιτζιπίου, «Η Ωραία του Πέραν» του Τυμφρηστού και άλλων, πολλών άλλων, που ένα σύντομο σημείωμα δεν επιτρέπει την αναφορά τους. Κύρια, όμως, μια πλειάδα σύγχρονων «ανώνυμων»* συγγραφέων που τροφοδοτούν το παραμυθόδραμα με ιστορικές μυθοπλασίες, αισώπειες αλληγορίες και ποιητικές διασκευές μύθων και παραδόσεων.

Το θέατρο σκιών και η λαϊκή δημιουργία δεν διέκοψαν ποτέ την καλλιτεχνική τους σύζευξη.

* «Ανώνυμων»: Τα εισαγωγικά δυστυχώς αναφέρονται στη σημερινή δυστοκία των περισσότερων εκδοτικών οίκων να δημοσιεύουν αξιόλογα ποιήματα. Η περίοδος των μυθιστορημάτων της μιας χρήσεως τείνει να καταστήσει το βιβλίο είδος αναλώσιμο και δη της μιας χρήσεως.

Μιχάλης Χατζάκης
Πανεπιστημιακός-Θεατρικός συγγραφέας



ΜΕΤΑΦΟΡΑ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ: ΑΠΟ ΤΟ ΧΑΡΤΙ ΣΤΗ ΣΚΗΝΗ, ΑΠΟ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΣΤΟ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟ

Η μεταφορά λογοτεχνικών κειμένων στο θέατρο δεν είναι ένα καινοφανές φαινόμενο. Το θέατρο άλλωστε και η μυθιστορία πάντοτε φλέρταραν ανοιχτά. Ο Πλάτωνας, διά στόματος Σωκράτη στο Γ' βιβλίο της Πολιτείας (374 π.Χ.), διακρίνοντας τους τρόπους (τα είδη) με τους οποίους αφηγούμαστε, κάνει λόγο για τον διθύραμβο (καθαρή διήγηση), το δράμα (καθαρή μίμηση) αλλά και για ένα μεικτό είδος, το έπος, στο οποίο η καθαρή διήγηση από τον ίδιο τον ποιητή συνυπάρχει με την καθαρή μίμηση, καθώς ενσωματώνονται σε πρώτο πρόσωπο οι φωνές των προσώπων.

Πρώτοι οι τραγικοί μας ποιητές εκμεταλλεύτηκαν το υλικό από τα έπη του Ομήρου, ενώ ένα από τα πρώτα λογοτεχνικά κείμενα που έγιναν επίσημα θέατρο είναι η Βίβλος. Τα πρώτα δρώμενα αρχικά και τα θρησκευτικά δράματα στη συνέχεια, δεν έκαναν άλλο από το να μεταγράφουν κείμενα άλλης μορφής και φόρμας σε δραματική. Μέσα στη μακρά πορεία των μεταγραφών στους αιώνες ο Σαίξπηρ μεταγράφει σε θέατρο ιστορικά χρονικά και εμπνέεται από κείμενα του παρελθόντος όπως και άλλοι ελισαβετιανοί συγγραφείς αντίστοιχα, ο Γκολντόνι μεταγράφει το πρώτο best seller, το επιστολικό μυθιστόρημα του Σάμιουελ Ρίτσαρντσον Παμέλα (1750), μεγάλοι ρώσοι σκηνοθέτες δραματοποιούν τον Ντοστογιέφσκι και τον Τολστόι, ο Πίτερ Μπρουκ μεταφέρει στη σκηνή το ινδικό έπος Μαχαμπхарάτα το 1985, για να αναφερθούμε σε μερικά μόνο παραδείγματα.

Η μετάπλαση του αφηγηματικού λόγου σε δραματικό είναι μια γοητευτική πρόκληση που εμπεριέχει άπειρες δυνατότητες και μετατρέπει την εμπειρία της ανάγνωσης σε μια συλλογική εμπειρία υπό το πρίσμα μιας νέας οπτικής μέσα σε μια «συμφωνημένη» συνθήκη χώρου και χρόνου. Ο διασκευαστής βρίσκεται μπροστά σε ένα υλικό ολοκληρωμένο που πρέπει να το δαμάσει, να το «περιορίσει», να το συγκεκριμενοποιήσει, να συμπύξει δράση και πρόσωπα, να επιλέξει τι θα αφήσει στο σκοτάδι και τι θα φωτιστεί. Η ανάγνωση της απόλυτης ελευθερίας του αναγνώστη συμπίπτει με νέες άπειρες δυνατότητες σε ένα καινούργιο πολυδιάστατο σημειολογικό σύστημα στο οποίο ενεργοποιούνται όλοι οι επικοινωνιακοί κώδικες: την παράσταση.

Για να πάμε στο πρόσφατο σχετικά παρελθόν μας στα προεπαναστατικά χρόνια, θεατρικά έργα μεταφράζονται αποκλειστικά για ανάγνωση στους φαναριώτικους κύκλους, ενώ αναζητώντας την αρχή των διασκευών λογοτεχνικών κειμένων στο σύγχρονο ελληνικό θέατρο γυρίζουμε στα τέλη του 19ου αιώνα όπου μυθιστορήματα, κυρίως γαλλικά και ιταλικά, διασκευάζονται όπως-όπως για να παρουσιαστούν.

Στον 20ό αιώνα ο Ντοστογιέφσκι βρίσκεται στην κορυφή των συγγραφέων που τα έργα του βρίσκουν τον δρόμο για τη σκηνή (αλλά και σε διεθνές επίπεδο, ας θυμηθούμε τον Κοπώ το 1911 με τους Αδελφούς Καραμαζώφ) λόγω της διαχρονικότητας των έργων του αλλά και της δραματικότητας που τα χαρακτηρίζει. Έγκλημα και τιμωρία το 1934 από τον θίασο της Κοτοπούλη (διασκευή Γκαστόν Μπατί), Ταπεινοί και καταφρονεμένοι την ίδια χρονιά από το Εθνικό (διασκευή Αιμίλιος Βεάκης και σκηνοθεσία Φώτος Πολίτης), ενώ το 1946 ανεβαίνουν ο Ηλίθιος στο Εθνικό (διασκευή Μανώλη Σκουλούδη και σκηνοθεσία Πέλου Κατσέλη) και οι Αδελφοί Καραμαζώφ από τους Ηνωμένους Καλλιτέχνες. Ο Κάφκα τους ακολουθεί με σειρά μεταγραφών. Ο Αλέξης Σολομός σκηνοθέτησε τον Πύργο (1964, διασκευή Μαξ Μπροντ) του Κάφκα, ενώ διασκεύασε και σκηνοθέτησε τους Αδελφούς Καραμαζώφ (1968) του Ντοστογιέφσκι, τη Δίκη (1971-1972 Προσκήνιο) του Κάφκα και το Πόλεμος και Ειρήνη του Τολστόι μεταξύ άλλων.

Από τα ελληνικά κείμενα ο Ερωτόκριτος δραματοποιείται το 1909 από τον Πολύβιο Δημητρακόπουλο ως Ειδύλλιον του Ερωτόκριτου και Αρετούσας (από τον θίασο της Βασιλείας Στεφάνου και με τον Ευάγγελο Δελενάρδο στον ρόλο του Ερωτόκριτου στο θέατρο Αθήναιον 15-19 Ιουλίου – αξίζει να σημειώσουμε ότι ο Δελενάρδος είχε ξαναπαίξει τον Ερωτόκριτο και πως το μυθιστόρημα είχε ήδη ενταχθεί στο ρεπερτόριο των θιάσων παντομίμας του τέλους του 19ου αιώνα), ενώ σταθμός παραμένει η μεταγραφή του από τον Σπύρο Ευαγγελάτο το 1975 (ο οποίος πρώτος δραματοποίησε και το ακριτικό έπος Διγενής Ακρίτας το 1989). Ο Νίκος Καζαντζάκης και ο Παντελής Χορν εμπνέονται για τα θεατρικά

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

τους έργα από τη Θυσία (1908) και το Ανεχτίμητο (1906) αντίστοιχα από το περίφημο δημοτικό τραγούδι Γιοφύρι της Άρτας. Ο Χορν μεταγράφει και την Κερένια Κούκλα του Κωνσταντίνου Χρηστομάνου που θα ανέβει για πρώτη φορά στο θέατρο το 1915 από τον Θωμά Οικονόμου. Πρόσφατες δραματοποιήσεις της είδαμε από τον Άκη Δήμου (με τίτλο Το αίμα που μαράθηκε, 2007) αλλά και την Γλυκερία Μπασδέκη (με τίτλο Αχ, 2015).

Πρώτος ίσως ο Γρηγόριος Ξενόπουλος διασκευάζει μόνος του τον εαυτό του μεταγράφοντας τα επιτυχημένα μυθιστορήματα και διηγήματά του για το θέατρο (πρακτική που είχε ακολουθήσει και ο Αλέξανδρος Δουμάς), όπως η Φωτεινή Σαντήρη, το Χαίρε Νύμφη, η Κοντέσσα Βαλέρινα, ο Ποπολάρος ή η Στέλλα Βιολάντη (χαρακτηριστική είναι η «πάλη» των μεγάλων πρωταγωνιστριών, της Κυβέλης και της Κοτοπούλη, για το ποια θα ερμηνεύσει πρώτη τη Στέλλα), ενώ ο ίδιος έκανε και την αντίστροφη διαδικασία, δηλαδή επιτυχημένα θεατρικά του έργα τα μετέγγραψε σε μυθιστορήματα, όπως στην περίπτωση της Ραχήλ που έγινε το μυθιστόρημα Μεγάλη περιπέτεια ή των Φοιτητών που μεταγράφηκαν ως Φοιτητάι και αρασκειάδες (υπάρχουν ακόμη η κωμωδία Ακτίνες Ν που έγιναν επεισόδιο στο μυθιστόρημα Σαν εκκλησιά στην ερημιά, η τραγωδία Πειρωμένα έγινε το μυθιστόρημα Ισαβέλλα και η κωμωδία Μαριτάνα ως μυθιστόρημα πήρε τον τίτλο Ο αρραβωνιαστικός μου). Ο Χορν με τη σειρά του μεταγράφει επίσης Το Φιντανάκι (ανέβηκε για πρώτη φορά από τον θίασο της Κυβέλης το 1921) σε μυθιστόρημα με επιτυχία. Αντίστοιχα στο πρόσφατο παρελθόν έχουμε τον Γιώργο Μανιώτη να μεταγράφει έργα του σε μυθιστορηματική γραφή (η Περιπλανώμενη ζωή γίνεται Αγία Κυριακή και Το πονηρό μονοπάτι, Αλληλούια) και τον Σάκη Σερέφα με το Μαμ, ενώ το μυθιστόρημά του θα γίνει ντιζέζ μεταγράφεται για το θέατρο ως Λιωμένο Βούτυρο.

Όσο προάγει, τα τελευταία χρόνια οι διασκευές λογοτεχνικών κειμένων έχουν πολλαπλασιαστεί σε σχέση με το παρελθόν. Εστιάζοντας στους Έλληνες συγγραφείς, οι Μορφές από το έργο του Βιζυνοπού (1993) με την Άννα Κοκκίνου σε σκηνοθεσία Δήμου Αβδελιώδη (που στο πρόσφατο παρελθόν επέστρεψε και με τη δραματοποίηση του Μαράν Αθά του Θωμά Ψύρρα για την Γίσεμ Κελαπδόνη) και η Φόνισσα (1998) με τη Λυδία Κονιόρδου σε σκηνοθεσία Σωτήρη Χατζάκη αποτέλεσαν μεγάλες επιτυχίες. Ακολούθησαν τα επόμενα χρόνια σημαντικές παραστάσεις με λογοτεχνικά έργα που μεταφέρθηκαν στη σκηνή. Αναφέρω ενδεικτικά τη Γυναίκα της Πάτρας του Γιώργου Χρονά σε σκηνοθεσία της Λένας Κίτσοπούλου με την Ελένη Κοκκίνου, το Τρίτο Στεφάνι (2009) του Κώστα Ταχτσή από τον Σταμάτη Φασουλή και τον Θανάση Νιάρχο (διασκευή που παρουσιάστηκε το 2016 από το ΚΘΒΕ σε σκηνοθεσία Θανάση Παπαγεωργίου), τους Εμπόρους των Εθνών του Παπαδιαμάντη που πραγματοποίησαν παγκόσμια περιοδεία σε σκηνοθεσία Θωδωρή Αμπαζή.

Από τους πεζογράφους μας τα πρωτεία στη σκηνή κατέχουν αναμφισβήτητα ο Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης και ο Νίκος Καζαντζάκης, ενώ ακολουθούν ο Θανάσης Βαλτινός, ο Γεώργιος Βιζυνοπού, ο Εμμανουήλ Ροΐδης, ο Δημήτρης Χατζής, αλλά και ο Κώστας Ταχτσής, η Μαρία Ιορδανίδου, ο Μένης Κουμανταρέας, ο Μ. Καραγάτσης, η Άλκη Ζέη αλλά και πιο νέοι όπως ο Αλέξης Σταμάτης, ο Αύγουστος Κορτώ και ο Χρήστος Χωμενίδης που πρόσφατα είδαμε τη μεταγραφή της Νίκης του από τον Σταμάτη Φασουλή και τον Γιώργο Λύρα, σε μια ουσιαστική συνάντηση «ηθών, διανοιών και ευαισθησιών». Είναι χαρακτηριστικό του ενδιαφέροντος που αναπτύχθηκε ότι το 2007, στο πλαίσιο του Φεστιβάλ Αθηνών, εντάχθηκε η ενότητα «Από την πεζογραφία στη σκηνή», ενώ το θέμα απασχόλησε και ημερίδα της Ελληνικής Ένωσης Κριτικών Θεάτρου και Παραστατικών Τεχνών που διοργανώθηκε σε συνεργασία με το Φεστιβάλ Αθηνών το καλοκαίρι του 2017.

Δεν λείπουν φυσικά και οι διασκευές κειμένων της αρχαιότητας (Όμηρος, Θουκυδίδης, Πλάτων) με τα ομηρικά έπη να διαπρέπουν σκηνικά με τις πρόσφατες παραστάσεις της Οδύσσειας (2012) από το Εθνικό Θέατρο σε σκηνοθεσία Ρόμπερτ Ουίλσον και της Ιλιάδας (2013) από τον Στάθη Λιβαθινό που πραγματοποίησε παγκόσμια περιοδεία. Ο τελευταίος μάλιστα είχε ήδη στο ενεργητικό του την μεγάλη επιτυχία του Ηλίθιου στην Πειραματική Σκηνή του Εθνικού, αλλά και την παράσταση Αυτό που δεν τελειώνει με αφετηρία την νεοελληνική ποίηση. Ο Δημήτρης Λιγνάδης με τα Μαθήματα Πολέμου από τον Θουκυδίδη και τον Πελοποννησιακό Πόλεμο γοήτευσε το κοινό και προσφάτως έκανε την παράσταση στις Βρυξέλλες μέσα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (Μάρτιος 2019).



Το γεγονός ότι τα «μεγάλα» κείμενα της λογοτεχνίας είναι ήδη γνωστά σίγουρα διευκολύνει την επικοινωνία της παράστασης όμως δεν είναι ο ουσιαστικός λόγος για τη στροφή σε αυτά, όπως δεν είναι και η έλλειψη δικαιωμάτων ή η απουσία καλών θεατρικών έργων. Η τάση αυτή δραματοποίησης λογοτεχνικών κειμένων υπακούει στην ολοένα και αυξανόμενη ανάγκη μας να πούμε και να ακούσουμε μια ιστορία που φέρει μια αλήθεια την οποία μπορούμε να επικοινωνήσουμε. Αυτή η ανάγκη για ένα αφηγηματικό θέατρο μπορεί να εξυπηρετηθεί μέσα από κείμενα που αγαπάμε βαθιά, που μας επηρεάζουν ως αναγνώσματα και που εμπεριέχουν μια συλλογική σοφία και αλήθεια. Είναι μια επιπρόσθετη δοκιμασία. Ένα σύμπαν που σε προκαλεί, σε εντριγκάρει, σε δοκιμάζει. Ένας έτοιμος κόσμος που περιμένει τον «μεταγραφέα-δισκευαστή» να τον ζωντανέψει και να του δώσει νέα πνοή. Άλλωστε, ο δημιουργικός αυτός δανεισμός δεν είναι αποκλειστικό προνόμιο του θεάτρου: κινηματογράφος, ζωγραφική, μουσική και χορός το έχουν κάνει κατ' επανάληψη με επιτυχία. Επιπλέον, οι άπειρες δυνατότητες που έχουν ενσωματωθεί στην τέχνη του θεάτρου επιτρέπουν εντυπωσιακές (αυτό δεν σημαίνει απαραίτητα ακριβές) σκηνικές παρουσιάσεις. Εικαστικά, βίντεο, εγκαταστάσεις κάθε τύπου μπορούν να ενταχθούν δημιουργικά σε μια παράσταση και οι τέχνες να συνδιαλλαγούν και να συμπράξουν με άριστα αποτελέσματα.

Και έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον πως όσο τα όρια μεταξύ των ειδών ρευστοποιούνται και η τάση για αποδέσμευση από το δραματικό κείμενο εντείνεται τόσο πιο έντονη γίνεται παράλληλα και η επιστροφή σε κείμενα της αφηγηματικής λογοτεχνίας.

Το θέατρο δεν κινδυνεύει από τις διασκευές, ούτε τα λογοτεχνικά κείμενα από το θέατρο. Το αντίθετο. Τα λογοτεχνικά έργα γίνονται πηγή άντλησης για νέα θεατρικά έργα, αυτόνομα κείμενα που υπακούουν σε νέους κανόνες και διαγράφουν τη δική τους πορεία, ενώ την ίδια στιγμή σπουδαία έργα της ανθρωπότητας επικοινωνούν με τους ανθρώπους μέσω μιας άλλης οδού που ακόμη και όταν δεν είναι η καλύτερη δυνατή δεν μπορεί να τα βλάψει στο παραμικρό. Τα έργα έχουν ήδη κριθεί στον χρόνο και αντέχουν. Είναι ένας «διά-λογος» που καταλήγει σε μια πράξη έρωτα. Είναι μια «αγαπημένη αίσθησις που επιστρέφει και μας παίρνει...»

Ειρήνη Μουντράκη
Θεατρολόγος - Κριτικός Θεάτρου

480 ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΒΙΒΛΙΟΥ

ΖΑΠΠΕΙΟ 30 Αυγούστου έως 15 Σεπτεμβρίου 2019

ΜΙΑ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ, ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ

Το Θέατρο Τέχνης ανταποκρίθηκε με ιδιαίτερη χαρά στην πρόσκληση του Συνδέσμου Εκδοτών Βιβλίου να συμμετάσχει για τρίτη χρονιά στο Φεστιβάλ του Βιβλίου στο Ζάππειο.

Άλλη μια ακόμη αφορμή να συναντηθούμε με τους φίλους του βιβλίου, που πολλοί απ' αυτούς είναι και θεατές των παραστάσεών μας.

Φέτος, εκτός από το περίπτερο, που θα βρίσκονται παλιότερες εκδόσεις προγραμμάτων των παραστάσεων, θα έχουμε την ευκαιρία να προτείνουμε μια ιδιαίτερη έκδοση για το ξεχωριστό παρελθόν του Θεάτρου Τέχνης. Ένα φωτογραφικό βιβλίο με 1985 φωτογραφίες, από το παρασκήνιο 17 παραστάσεων του Θεάτρου Τέχνης στην Επίδαυρο, από το 1985 μέχρι το 1998.

Όπως είναι γνωστό, ο Κάρολος Κουν μπαίνει στην Επίδαυρο το 1975, με τη μεταπολίτευση και μετά, κάθε χρόνο, το Θέατρο Τέχνης είναι εκεί μέχρι το 2001, παρουσιάζοντας μία ή δύο παραστάσεις.

Το 48ο Φεστιβάλ του Βιβλίου μάς δίνει την ευκαιρία να κάνουμε μια βραδιά συνάντησης, για τις νύχτες του Θεάτρου Τέχνης στην Επίδαυρο, παρουσιάζοντας και το βιβλίο που αποτυπώνει ένα μέρος της παρουσίας στο Φεστιβάλ Επιδαύρου και συντηρεί τη μνήμη σπουδαίων στιγμών της ιστορίας του Θεάτρου Τέχνης στο αρχαίο Δράμα. Η έκδοσή του θα συμβάλει στην κάλυψη υλικών αναγκών του αρχείου του Θεάτρου Τέχνης που, δυστυχώς, παρά τις προσπάθειες χρόνων, δεν έχει γίνει μπορετό να ψηφιοποιηθεί. Με στόχο να αναδειχθεί και να είναι προσβάσιμο στο κοινό, αλλά κυρίως στους ερευνητές της θεατρικής μας ιστορίας.

Η βραδιά αυτή θα είναι μια ευκαιρία να συναντηθούν οι συντελεστές των παραστάσεων, που εμφανίζονται στο βιβλίο, με το κοινό, που παρακολούθησε τις παραστάσεις αυτές. Μια συνάντηση εκτός θεάτρου. Μια συζήτηση για το σπουδαίο παρελθόν, αλλά και για τις καλύτερες μέρες που ελπίζουμε ότι θα έρθουν στην παράσταση του αρχαίου δράματος.

Κωστής Καπελώνης
Σκηνοθέτης



KARIBU KENYA

Η Κένυα σε συναρπάζει: Από την τοπογραφία της με τις ακραίες αντιθέσεις έως τους ανθρώπους της, τους γεμάτους ζωντάνια και δυναμισμό, καθώς και το σύγχρονό της πολιτισμό, γεννημένο χάρη στις επιδράσεις που δέχτηκε ο τόπος αποτελώντας για αιώνες κέντρο εμπορικών και μεταναστευτικών οδών, ένα πραγματικό σταυροδρόμι και χωνευτήρι πολιτισμών.

Η Ουνέσκο ενέταξε στον Κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς τέσσερα από τα πιο εξέχοντα στοιχεία της χώρας, το μεγάλο οχυρό στον λιμένα της Μομπάσα, που οικοδόμησαν οι Πορτογάλοι τον 16ο αιώνα, η πόλη Λάμου, που κατοικείται αδιάλειπτα από τον 14ο αιώνα, οχυρωμένα χωριά της φυλής Μιτζικέντα στα ιερά δάση Κάγια, η περιοχή της μεγάλης αλμυρής λίμνης Τουρκάνα όπου βρέθηκε ο σκελετός του ονομαζόμενου «Αγοριού της Τουρκάνα», με ηλικία 1,5 εκατομμυρίου ετών. Δίκαια η Κένυα θεωρείται το λίκνο της ανθρωπότητας.

Με αιματηρούς αγώνες η Κένυα κερδίζει την ανεξαρτησία της από τη Βρετανική κυριαρχία το 1964. Από τότε η χώρα βαδίζει αποφασιστικά, σταθερά και γοργά σε δρόμους ανάπτυξης σε όλους τους τομείς, γεγονός που την αναδεικνύει στην ταχύτερα αναπτυσσόμενη χώρα της Υπο-Σαχάριας Αφρικής. Η εκπαίδευση, η μουσική, η λογοτεχνία, το θέατρο, ο κινηματογράφος, η τηλεόραση, οι επιστήμες αλλά και ο αθλητισμός έχουν οικοδομηθεί σε γερές βάσεις.

Η βιολόγος καθηγήτρια του Πανεπιστημίου του Ναϊρόμπι, Γουανγκάρι Μούτα Μασατάι, είναι η πρώτη έως τώρα Αφρικανή με βραβείο Νόμπελ. Πολλοί είναι οι διάσημοι, έζησαν στην Κένυα και δημιούργησαν: Ο λόρδος Μπάντεν Πάουελ, η Δανέζα Κάρεν Μπλίξεν, ο αρχαιολόγος και ανθρωπολόγος Λούις Λήκυ, το ζεύγος Άνταμσον, και ο πολύς Έρνεστ Χεμινγκουέι, ο πρώτος που εισήγαγε τη λέξη «σαφάρι» στην αγγλική γλώσσα.

Η λογοτεχνική παραγωγή της Κένυας είναι από τις πλουσιότερες στην Αφρική. Βασικές πηγές έμπνευσής τους ο απελευθερωτικός αγώνας κατά της αποικιοκρατίας, οι συνθήκες ζωής, η παρείσφρηση δυτικών αντιλήψεων και πρακτικών στις τοπικές κοινωνίες, η θέση της γυναίκας, η θρησκεία και η γλώσσα, η κριτική των κοινωνικών δεδομένων. Αρκετοί επιλέγουν να συγγράφουν όχι στα αγγλικά μα στην τοπική τους γλώσσα, όπως ο Νγκούγκι Γουά θιόνγκο. Πολλοί έχουν τιμηθεί με διεθνή λογοτεχνικά βραβεία.

Asante Sana



ΙΔΡΥΜΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

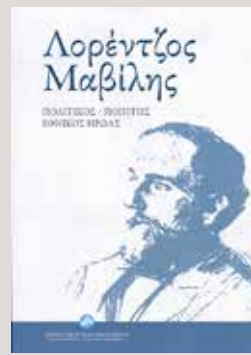
Εκδόσεις

Εκθέσεις

Εκδηλώσεις

Εκπαιδευτικά
προγράμματα

<http://foundation.parliament.gr>
www.facebook.com/idrimavoulis



Όσο πολύτιμο είναι
ο λόγος να μεταδίδεται...

... άλλο τόσο είναι
και να προστατεύεται
η δημιουργία του.



ΟΣΔΕΛ

Προστατεύουμε τα δικαιώματα
Στηρίζουμε τη δημιουργία
Διευκολύνουμε τη γνώση



ΠΟΛΥΔΙΑΣΤΑΤΗ ΟΠΩΣ ΕΣΥ





n-t.gr

ΕΘΝΙΚΟΘΕΑΤΡΟ

Ανακαλύψτε τα
Βιβλιοπωλεία του
Εθνικού Θεάτρου

**Δώρα
Εκδόσεις
T-shirts
Κοσμήματα**

...εμπνευσμένα
από τον κόσμο
του θεάτρου

Κτίριο Τσίλλερ

Αγίου Κωνσταντίνου 22-24
(Σταθμός μετρό: Ομόνοια)
1ος όροφος
T: 210 5288121
E: bookstore@n-t.gr

Θέατρο Rex

Πανεπιστημίου 48
(Σταθμός μετρό: Πανεπιστήμιο)
T: 210 7001469 (εσωτ. 2)
E: shop@n-t.gr

Ημέρες και ώρες λειτουργίας:
n-t.gr

ΘΕΑΤΡΟ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αντόν Τσέχωφ

Οι τρεις αδερφές

Μετάφραση: Γιώργος Σεβαστιογλου
Σκηνοθεσία: Τσέζαρις Γκραουζίνις

Ερρίκος Ίψεν

**Οι στυλοβάτες
της κοινωνίας**

Μετάφραση: Γιώργος Δεπάστας
Διασκευή-Σκηνοθεσία: Γιάννης Μόσχος

ΦΟΥΑΓΙΕ ΘΕΑΤΡΟΥ ΕΜΣ

Μπράιαν Φριελ

Μόλλυ Σουήνη

Brian Friel, MOLLY SWEENEY

Μετάφραση-Σκηνοθεσία: Γλυκερία Καλαϊτζή

Αγλαΐα Βετεράνι

Εδώ ουρανόσ

Aglaja Veterany, WARUM DAS KIND IN DER POLENTA KOCHT

Μετάφραση: Σοφία Γεωργακοπούλου
Σκηνοθεσία: Σίμος Κακάλας

ΒΑΣΙΛΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ

Κάρλο Γκολντόνι

**Υπηρέτης
δύο αφεντάδων**

2^{ος} Χρόνος

Μετάφραση: Ερρίκος Μπελιές
Σκηνοθεσία: Μιχάλης Σιώνας

Φερνάν Κρομλένκ

Ο μεγαλοπρεπής κερατάσ

Fernand Crommelynck, LE COCU MAGNIFIQUE

Μετάφραση: Έφη Γιαννοπούλου
Σκηνοθεσία: Ελέανα Τσιχλη

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Άλκη Ζέη

2^{ος} Χρόνος

**Ο μεγάλος περίπατος
του Πέτρου**

Διασκευή: Σάββας Κυριακίδης, Τάκης Τζαμαργιάς
Σκηνοθεσία: Τάκης Τζαμαργιάς

ΠΑΙΔΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Φόλκερ Λούντβιχ

**Μια γιορτή
στου Νουριάν**

Μετάφραση-Διασκευή-Σκηνοθεσία: Βασίλης Κουκαλάνι

2^{ος} Χρόνος

ΒΡΕΦΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

**Έξω Πάνω
Μέσα Κάτω**

Σύλληψη Ιδέας-Σκηνοθεσία: Κατερίνα Καραδήμα

ΘΕΑΤΡΟ ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ / ΣΚΗΝΗ Σ. ΚΑΡΑΝΤΙΝΟΣ

Νίκος Μπακόλας

Η μεγάλη πλατεία

Θεατρική διασκευή: Άκης Δήμου
Σκηνοθεσία: Ελένη Ευθυμίου

ΝΕΑΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

**Ποιος σκότωσε
το σκύλο τα μεσάνυχτα**

2^{ος} Χρόνος

THE CURIOUS INCIDENT OF THE DOG IN THE NIGHT-TIME

Βασισμένο στο ομότιπλο μυθιστόρημα του Μαρκ Χάντον
Θεατρική προσαρμογή: Σάιμον Στήβενς

Μετάφραση: Μαργαρίτα Δαλαμάγκα-Καλογήρου
Σκηνοθεσία: Ελέανα Τσιχλη

ΝΕΑΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

Φίλιπ Ρίντλεϊ

Παραμύθι για δύο

Philip Ridley, FAIRYTALEHEART

Μετάφραση: Ξένια Καλογεροπούλου
Σκηνοθεσία: Αλέξανδρος Ράπτης

ΜΙΚΡΟ ΘΕΑΤΡΟ ΜΟΝΗΣ ΛΑΖΑΡΙΣΤΩΝ

2^{ος} Χρόνος

**Κώστας Βοσταντζόγλου
Ο Ελέφας**

Σκηνοθεσία: Γιάννης Λεοντάρης

Χρύσα Σπηλιώτη

Ποιος ανακάλυψε την Αμερική

Σκηνοθεσία: Σοφία Πάσχου

ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ
ΚΑΡΟΛΟΥ ΚΟΥΝ

ΕΠΙΔΑΥΡΟΣ
1985 - 1998

17 ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ
63 ΦΙΛΜΣ 14 ΧΡ6ΝΙΑ
1985 ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ



Στα βιβλία είναι περιλαμβάνονται 168 φωτογραφίες από τις παραστάσεις, 63 φιλμ από το 1985 μέχρι το 1998, από τον χώρο του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, 17 παραστάσεις, 63 φιλμ, 14 χρόνια, 1985-1998.

Οι παραστάσεις είναι από τα αρχεία του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, 17 παραστάσεις, 63 φιλμ, 14 χρόνια, 1985-1998. Οι φιλμ είναι από το 1985 μέχρι το 1998, από τον χώρο του Θεάτρου Τέχνης του Καρόλου Κουν, 17 παραστάσεις, 63 φιλμ, 14 χρόνια, 1985-1998.

Παραστάσεις, φιλμ, φωτογραφίες από τις παραστάσεις και τα φιλμ, 1985-1998.

φωτογραφίες από την παράσταση, 1992.



K. Karagiannis

Μια συνάντηση
με αφορμή ένα βιβλίο

6 Σεπτεμβρίου 2019



21.11-
1.12
2019

ΤΑ ΚΑΜΠΑΡΕ
ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ
LES CABARETS
DU MONDE

ΤΟ ΜΙΚΡΟ
ΠΑΡΙΣΙ
ΣΤΗΝ
ΑΘΗΝΩΝ

Petit Paris d'Athènes



ΜΟΥΣΙΚΗ/ΕΙΚΑΣΤΙΚΑ/ΘΕΑΤΡΟ/ΔΡΑΣΕΙΣ ΔΡΟΜΟΥ/ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ/
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ/ΠΑΙΧΝΙΔΙΑ
CONCERTS/EXPOSITIONS ET PERFORMANCES ARTISTIQUES/THÉÂTRE/THÉÂTRE DE RUE/
RENDEZ VOUS SOCIAUX/JEUX

ARTWORK: ELLEN MAROU, PHOTOGRAPHY: GEORGE

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ

ATHENSARTNETWORK
ΑΘΗΝΑΪΚΟ ΚΑΛΩΤΕΧΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

www.mikroparisi.com
athensartnetwork@gmail.com

ΣΥΝΜΟΡΦΩΣΗ



ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ



ANALOGIOFESTIVAL IN MEMORY WE TRUST ≈



21 —
26
SEPT
2019

Athens

Μια γιορτή για το Θέατρο,
τα Γράμματα και τις Τέχνες
με παραστάσεις, αναγνώσεις,
εργαστήρια, συμπόσια
και δράσεις σε όλη την πόλη

Τιμώμενες χώρες
Βραζιλία, Ελβετία, Ιράν, Ινδονησία

Ειδικό αφιέρωμα
Σύγχρονη ελληνική γραφή
και αρχαίο ελληνικό Δράμα

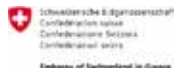
ΥΠΟ ΤΗΝ ΑΙΓΙΔΑ

της Α.Ε. του Προέδρου της Δημοκρατίας
κυρίου Προκοπίου Παυλοπούλου

Η Ελλάδα συναντά τον κόσμο!

analogiofestival.org | facebook.com/analogiofestival

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ



ΙΔΡΥΜΑ ΙΩΑΝΝΟΥ Φ. ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΜΕ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ



• Université de Montréal, Département d'études néo-helléniques
• Tel Aviv University, Department of Theatre Arts,
The Yolanda and David Katz Faculty of the Arts



ΙΔΙΩΤΙΚΟ
IEK
EUROTRAINING
εναλλακτική εκπαίδευση



Συνέντευξη με τον Διευθυντή του ΙΕΚ EUROTRAINING κ. Ζωτάκη Γιώργο

■ Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο ρόλος της εκπαίδευσης για τους νέους μια χώρας;

Η εκπαίδευση είναι το Α & Ω για έναν νέο. Λαμβάνοντας εκπαίδευση ένας άνθρωπος, βελτιώνεται συνολικά, γίνεται σκεπτόμενος και πιο ήπιος χαρακτήρας, με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζει τα προβλήματα χρησιμοποιώντας την ορθή λογική. Εκπαίδευση δεν είναι μόνο η παρακολούθηση σπουδών, εκπαίδευση σημαίνει διαρκής αναζήτηση της γνώσης με κάθε τρόπο.

■ Λένε ότι η σχέση εκπαιδευτικού-μαθητής είναι αμφίδρομη. Θυμάστε κάποιο περιστατικό όπου σας δίδαξε κάτι για τη ζωή, μέσα από τη συμμετοχή σας στην εκπαιδευτική διαδικασία;

Κάποτε μάλωσα έναν μαθητή. Όταν κατάλαβα αργότερα ότι είχε δίκιο πήγα και του ζήτησα συγνώμη. Πρέπει να είμαστε άνθρωποι πάνω από όλα και να έχουμε το θάρρος να παραδεχόμαστε την αλήθεια είτε αυτή είναι αρνητική είτε θετική για τον εαυτό μας. Τα παιδιά, οι μαθητές και οι σπουδαστές μου, με διαμόρφωσαν σε έναν άνθρωπο αντικειμενικό και δίκαιο.

■ Ποιο είναι το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα του ΙΕΚ Eurotraining σε σχέση με τα άλλα ΙΕΚ;

Το ΙΕΚ Eurotraining μεταξύ των άλλων ασχολείται με Ευρωπαϊκά προγράμματα που έχουν εγκριθεί και χρηματοδοτούνται άμεσα από τις Βρυξέλλες. Αυτή τη στιγμή, υλοποιεί τουλάχιστον 30 προγράμματα σε όλο τον κόσμο σε συνεργασία με πανεπιστημιακούς φορείς από

την Λατινική Αμερική μέχρι και την Κίνα, από την Ευρώπη μέχρι και την Ασία. Ο κάθε σπουδαστής του ΙΕΚ Eurotraining εφόσον δείξει ενδιαφέρον και ακολουθεί πιστά τις σπουδές της ειδικότητας που έχει επιλέξει, ο οργανισμός μας τον στέλνει για ένα χρονικό διάστημα σε ένα Πανεπιστήμιο του εξωτερικού συναφές με τον αντικείμενό του για επιμόρφωση, χωρίς να υπάρχει οικονομική επιβάρυνση. Το αποτέλεσμα είναι να πάρει μια επιπλέον εκπαίδευση, λαμβάνοντας την κουλτούρα της εκπαίδευσης ενός άλλου κράτους, ανταγωνιστικό πλεονέκτημα για κάθε επαγγελματία.

■ Τι θα λέγατε στους γονείς που ψάχνουν το επόμενο εκπαιδευτικό «σπίτι» για τα παιδιά τους μετά το Λύκειο;

Επειδή είμαι γονέας και παππούς πλέον, και έχω περάσει από τη θέση του κάθε γονιού που θέλει να δώσει εφόδια στα παιδιά του για τη ζωή, θέλω να είμαι σωστός. Η φιλοσοφία μου στην εκπαίδευση είναι ότι θέλω κάθε παιδί που έρχεται εδώ να νιώθει ότι έρχεται μέσα σε μια μεγάλη οικογένεια για να πάρει τα εκπαιδευτικά εφόδια με τα οποία θα πορευτεί μέσα στην ζωή αξιόλογα. Κάθε παιδί που ανήκει στους σπουδαστές του ΙΕΚ Eurotraining είναι πνευματικό μου παιδί και αντιμετωπίζεται σαν μια μεμονωμένη προσωπικότητα. Το γραφείο μου είναι πάντα ανοιχτό να ακούω κάθε παιδί και να βρίσκουμε μαζί λύσεις σε οτιδήποτε το απασχολεί.

ΙΕΚ EUROTraining

το 1ο Εκπαιδευτικό Κέντρο σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα

Το ΙΕΚ EUROTraining προσφέρει ποιότητα στην εκπαίδευση και δημιουργεί ένα ανώτερο περιβάλλον μάθησης. Έτσι, οι απόφοιτοί μας μπορούν να εργαστούν στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό, έχοντας σημειώσει την προσωπική **Επαγγελματική τους Επιτυχία** στον κλάδο επιλογής τους.



ΑΘΗΝΑ

Βερανζέρου 1, ΤΚ 106 77

Τ 210 3306086

E iek@eurotraining.gr

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Χ. Πίψου 9, ΤΚ 546 27

Τ 2310 508410

E thessaloniki@eurotraining.gr

ΒΟΛΟΣ

Στρ. Καλλέργη 26, ΤΚ 383 34

Τ 24210 91390

E volos@eurotraining.gr

ΜΑΘΕ ΜΟΥΣΙΚΗ

στο κορυφαίο Ωδείο της Ελλάδας

ΔΩΡΕΑΝ

το μουσικό
όργανο



30 χρόνια
**ΩΔΕΙΟ
ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ**

www.nakas.edu.gr



**Εμείς
ΣΟΥ ΧΑΡΙΖΟΥΜΕ
ΤΟ ΜΟΥΣΙΚΟ
ΟΡΓΑΝΟ**
που θα
σπουδάσεις!

ΠΙΑΝΟ για έναν
ολόκληρο χρόνο
και όλα τα άλλα
μουσικά όργανα
για μια ολόκληρη
ζωή!

**ΙΣΧΥΕΙ ΓΙΑ
ΕΓΓΡΑΦΕΣ**
μέχρι τις
15 Οκτωβρίου

ΑΘΗΝΑ ΙΠΠΟΚΡΑΤΟΥΣ 41, ΤΗΛ.: 210 3634000

ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ | ΑΙΓΑΛΕΩ | ΓΛΥΦΑΔΑ | ΚΗΦΙΣΙΑ | ΜΕΛΙΣΣΙΑ
ΝΕΑ ΣΜΥΡΝΗ | ΠΕΙΡΑΙΑΣ | ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ | ΙΩΑΝΝΙΝΑ



ΖΑΠΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟΝ

ΕΥΝΕΔΡΙΑΚΟ & ΕΚΘΕΣΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ / CONFERENCE & EXHIBITION CENTER

1888

ΖΑΠΕΙΟ ΜΕΓΑΡΟ - ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΟΛΥΜΠΙΩΝ & ΚΛΗΡΟΔΟΤΗΜΑΤΩΝ

T. 210 32 23 545 | 210 32 23 512 | 210 32 23509 | F. 210 32 20 048

info@zappeion.gr | www.zappeion.gr

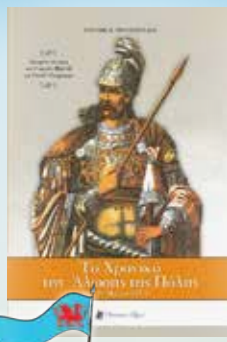
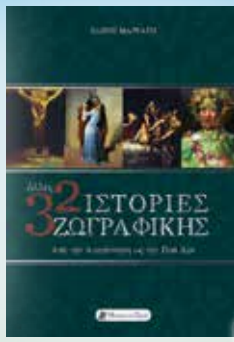


Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΕΝΑ ΜΕΓΑΡΟ...

Το Ζάππειο Μέγαρο, έμπνευση του μεγάλου Έλληνα ευεργέτη Ευαγγέλη Ζάππα, σχεδιάστηκε από τον σπουδαίο Δανό αρχιτέκτονα Θεόφιλο Χάνσεν. Ήταν το πρώτο κτίριο παγκοσμίως που κτίστηκε αποκλειστικά για τους Ολυμπιακούς Αγώνες και γι' αυτό από κάθε σημείο του εκπέμπεται η μεγαλόπνοη ιδέα της αναγέννησης των σπουδαιότερων αθλητικών αγώνων της παγκόσμιας ιστορίας.

Υπήρξε σημείο αναφοράς της σύγχρονης ιστορίας της χώρας, φιλοξενώντας σημαντικά γεγονότα. Ο πολιτισμός, η οικονομία, ο αθλητισμός, οι επιστήμες και η πολιτική πρωταγωνίστησαν στους χώρους του, καθορίζοντας τα πρώτα βήματα προς την αναγέννηση της Ελλάδας.





ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ HISTORICAL QUEST



Παιδικά Βιβλία • Κλασικά Παραμύθια • Ξενόγλωσση Λογοτεχνία



Στον φιλόξενο και ευχάριστο χώρο των Εκδόσεων ΔΙΑΝΟΙΑ, μπορείτε να ανακαλύψετε βιβλία για όλη την οικογένεια σε πολύ προσιτές τιμές!



Εκδόσεις ΔΙΑΝΟΙΑ

Πατησίων 337 & Σκρά 2, Αθήνα - Τηλ.: 210 2014089 (πώληση Λιανική-Χονδρική)
www.dianiapublications.com - e-mail: info@dianiapublications.com

f Εκδόσεις Διάνοια - Diania Publications

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΕΑΠ



Οι Εκδόσεις ΕΑΠ που ιδρύθηκαν από το Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο με στόχο την έκδοση και προώθηση βιβλίων επιστημονικού και ακαδημαϊκού ενδιαφέροντος αποτελούν τη συνεισφορά του Ιδρύματος στην επιστημονική κοινότητα και την ελληνική κοινωνία

www.houp.gr



ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΡΑΒΑΝΗΣ - ΡΕΝΤΗΣ

Η ΣΦΗΓΚΟΦΩΛΙΑ

1944. Το Γ΄ Ράιχ οδεύει προς το τέλος του. Τα υψηλά κλιμάκια των Ναζί καταρτίζουν σχέδια για τη δημιουργία του Δ΄ Ράιχ. Στην Αθήνα, το ΕΑΜ θα μπλοκάρει τα σχέδια των φασιστών, διαλύοντας το δίκτυο των κατασκοπών που επιχειρούν να στήσουν.



ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ Μ. ΚΟΛΟΝΤΑΪ

ΒΑΣΙΛΙΣΑ ΜΑΛΙΓΚΙΝΑ

Η Βασίλισσα Μαλίγκινα αναρωτιέται κατά πόσο μπορεί να συνεχίσει τη συζυγική της σχέση, αφού ο άντρας της, που τον είχε γνωρίσει τις φλογισμένες μέρες του Οκτώβρη του 1917, πλέον δεν αντιπροσωπεύει το συνδυασμένο ρόλο του συντρόφου - φίλου - εραστή...



Δ. ΚΑΤΣΑΜΑΚΗ

ΨΥΧΕΣ ΑΠΟ ΕΚΑΤΟ ΧΕΙΜΩΝΕΣ

Ένας στρατιώτης εγκαταλείπεται αιμόφυρτος σε μια βομβαρδισμένη κοιλάδα. Ένα κοριτσάκι χάνεται στο δάσος μια νύχτα με ομίχλη... Το κουβάρι θα ξετυλιχτεί σε ένα μυστηριώδες ψαροχώρι με αφορμή τον πνιγμό μιας νεαρής γυναίκας, στο πηγάδι του σπιτιού της.

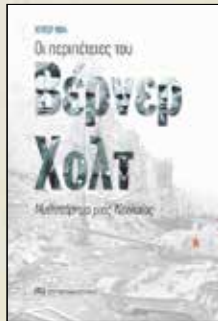


ΙΛΙΑ ΕΡΕΝΜΠΟΥΡΓΚ

Η ΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

ΤΟΜΟΣ Α΄ & Β΄

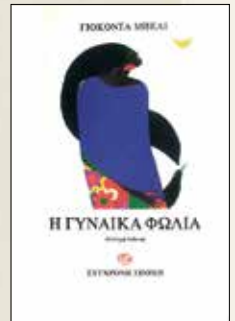
Η αστική τάξη στη Γαλλία του Β΄ Παγκόσμιου Πολέμου μέσω της φασιστικής μπότας εξακολούθησε να πατάει στο πτώμα της εργατικής τάξης και να κερδίζει αμύθητα πλούτη. Και η κυβέρνηση του Λαϊκού Μετώπου; Το εκεί Κομμουνιστικό Κόμμα που συμμετείχε σε αυτήν;



ΝΤΙΤΕΡ ΝΟΛ

ΟΙ ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΒΕΡΝΕΡ ΧΟΛΤ

Γερμανία. Μάης 1943. Ο 16χρονος Βέρνερ Χολτ διδάσκεται να πιστεύει τυφλά στη Μεγάλη Γερμανία, στον Χίτλερ και στη Μοίρα... Απρίλης 1945. Ο Χολτ διαπιστώνει ότι, όταν οι λαοί συντάσσονται με την αστική τους τάξη ως βορά στα κανόνια των αφεντικών, τους περιμένει ο πόλεμος, η πείνα, ο θάνατος...



ΓΙΟΚΟΝΤΑ ΜΠΕΛΙ

Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΦΩΛΙΑ

Η Λαβίνια, νεαρή αρχιτεκτόνισσα που ανήκει στην αριστοκρατία του Φάγουας – μια φανταστική πόλη της Λατινικής Αμερικής – απαρνιέται την καταγωγή της και μπαίνει στον αγώνα για μια κοινωνία χωρίς εκμετάλλευση, ενάντια στη στρατιωτική δικτατορία που έχει επιβληθεί στην πόλη της.

www.sep.gr

ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΑ: ΑΘΗΝΑ: Μαυροκορδάτου 3, τηλ.: 210 3829835, sepsthens@gmail.com
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ: Πλάτωνος 7, τηλ.: 2310 283810, septhess@gmail.com • ΠΑΤΡΑ: Κανακάρη 159, τηλ.: 2610 222804, sepioa@gmail.com



ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΟΤΑΝ



ανοίγεις δρόμο στα όνειρά σου...



ελπίζεις και παλεύεις για το αύριο...



το επάγγελμα γίνεται δημιουργία...



η ανάγκη να μιλήσεις γίνεται πράξη...



τα βιβλία αλλάζουν τον κόσμο...



ο λόγος γίνεται τέχνη.

Στουρνάρη 23, Τ.Κ. 106 82, Αθήνα

Τηλ.: 210 38 00 259, Fax: 210 38 25 940 | ekdoseisotan@yahoo.com

 Εκδόσεις ΟΤΑΝ

Ο ΣΩΤΗΡ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

συμμετέχουμε
και σας περιμένουμε!

ΜΑΖΙ ΜΑΣ ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

- Ι.Μ. Μεσογαίας & Λαυρεωτικής
- Έαρ
- Συνοδίας Σπυρίδωνος Ιερομ.
- Ενωμένη Ρωμηοσύνη
- Φθόγγος



ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΚΔΟΤΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΥ (Σ.Ε.Κ.Β.)

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ
ΕΙΝΑΙ
Η ΔΥΝΑΜΗ
ΣΟΥ

vakxikon.gr

media & publishing group

vakxikon.gr
περιοδικό/ράδιο

βακχικόν
εκδόσεις

Το μέλλον
εκδόσεις

VINTAGEbooks

με το βλέμμα
της κριτικής

ΑΝΘΟΛΟΓΙΕΣ
ΝΕΩΝ ΠΟΙΗΤΩΝ

POP
εκδόσεις



σε **PAPERBACK**



ALL
ABOUT
FESTIVALS
.GR



cmagi.gr



102.5
ATHENS
VOICE
RADIO



Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ

TO SOUNDTRACK

ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

**BOOK
PRESS**

www.bookpress.gr

2009-2019

ΜΟΥΣΙΚΗ ΘΕΑΤΡΟ ΣΙΝΕΜΑ
ΧΟΡΟΣ ΤΕΧΝΕΣ ΒΙΒΛΙΟ
ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΠΑΙΔΙ ΘΕΜΑΤΑ
ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ ΑΡΘΡΑ
ΚΡΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

★ **culture
now.gr**

→ Καθημερινή ενημέρωση για την τέχνη και τον πολιτισμό ←

Η συγγραφή είναι τέχνη,
αλλά και η προώθηση
της συγγραφής
θέλει την τέχνη της!



● **ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ
ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΩΝ
ΓΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ**

artspr.gr – info@artspr.gr
210 7212 307 – Πτολεμαίων 4, 116 35 Αθήνα


ARTS-PR
Η τέχνη της προώθησης

bookia

Το κοινωνικό δίκτυο
για το βιβλίο και τον αναγνώστη

<http://www.bookia.gr> - bookia.gr@gmail.com - 6936-521415



streamia
Live Streaming Services

<http://www.streamia.gr> - streamia.gr@gmail.com - 6951-654425



Λογοτεχνικό περιοδικό για την ποίηση & την πεζογραφία
Literature.gr

Συνεργαζόμενος φορέας του Athens Culture Net



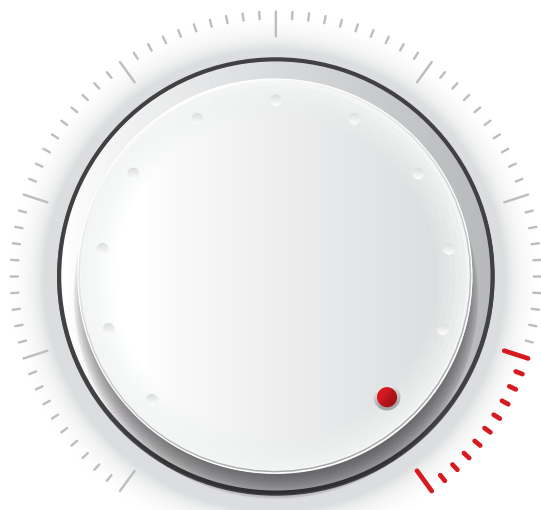
ATHENS
CULTURE
NET



Dikaiologitika
— news —

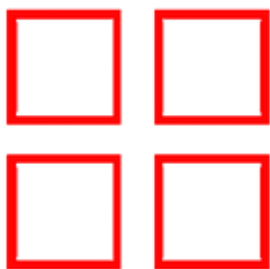
105,5 FM —

ΣΤΟΚΟΚΚΙΝΟ



ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΜΕ ΕΝΤΑΣΗ!

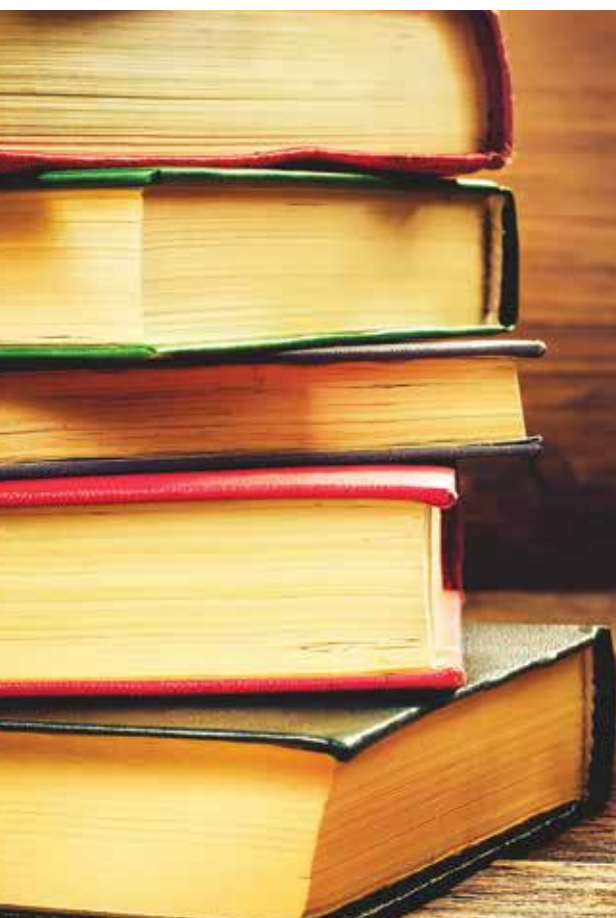
www.stokokino.gr



Θ Ε Μ Α Τ Ο Φ Υ Λ Α Κ Ε Σ
Λ Ο Γ Ω Τ Ε Χ Ν Ω Ν

Λ Ο Γ Ο Τ Ε Χ Ν Ι Κ Ο Δ Ι Α Δ Ι Κ Τ Υ Α Κ Ο Σ Ι Τ Ε

 e-agenda
 e-daily
 e-radio




αθήνα 9.84
ο σταθμός της πόλης στους 98.3

ο Αθήνα 9.84
αγαπάει το βιβλίο



101.3^{fm}
δίεση
Τ'αυτίσου εδώ



Το meteo.gr είναι σήμερα η μεγαλύτερη ιστοσελίδα καιρού στη χώρα μας, με περισσότερους από 400.000 επισκέπτες κατά μέσο όρο καθημερινά. Παρέχει εξαήμερες προγνώσεις καιρού για 500 περιοχές της Ελλάδας, λεπτο-

μερείς προγνώσεις ανέμου και κύματος για τις ελληνικές θάλασσες, προγνώσεις συνθηκών κολύμβησης σε 400 ελληνικές παραλίες, προγνώσεις μεταφοράς αφρικανικής σκόνης, προγνώσεις υπερϊώδους ακτινοβολίας. Επίσης προσφέρει στους επισκέπτες του πρόσβαση σε πραγματικό χρόνο στις μετρήσεις των 350 αυτόματων μετεωρολογικών σταθμών του δικτύου του σε όλη τη χώρα, καθώς και παρατηρήσεις κεραυνών στην Ελλάδα και στην Ευρώπη.

Από το 2017 το meteo.gr προσφέρει επίσης ένα πλούσιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, το ΠΕΡΙ ΑΝΕΜΩΝ ΚΑΙ ΥΔΑΤΩΝ, για μαθητές Γυμνασίου και Λυκείου, με διαδραστικές παρουσιάσεις, εκτέλεση πειραμάτων κλπ. με σκοπό την κατανόηση της δημιουργίας νεφών, καταιγίδων, κεραυνών και ανεμοστροβίλων μέσα στην ατμόσφαιρα του πλανήτη μας.

www.angelakis.gr


➔ Εκδόσεις Αγγελάκη



Ελάτε να εκδώσουμε το βιβλίο σας
ΜΕ ΣΕΒΑΣΜΟ ΣΤΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΗ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΑΓΓΕΛΑΚΗ

Χαρ. Τρικούπη 41, Αθήνα / Τ.Κ.: 10681 / Τ.: 210 3826220

www.angelakis.gr / E.: info@angelakis.gr  Εκδόσεις Αγγελάκη

Σκέψου πριν τυπώσεις

τύπωσε όσο χρειάζεσαι



ψηφιακές εκτυπώσεις
Βιβλίο - Έντυπο - Εταιρική Ταυτότητα
Σχεδιασμός Μακέτας - Σελιδοποίηση

ειδικές τιμές
για εκδοτικούς οίκους

 angelakis
digital

Χαριτιάδου Τρικούπη 49, 106 81 Αθήνα, Τηλ. 210 38 00 239 pdigital@angelakis.gr www.angelakisdigital.gr



TELLING
THE UNTOLD

SPUTNIKNEWS.GR

deBóp.gr

ο πιο cool οδηγός της Αθήνας

do you read me?

www.debop.gr

40 ΧΡΟΝΙΑ

ΑΙΓΟΚΕΡΩΣ

ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

ΘΕΑΤΡΟ - ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Τσαμαδού 8, 10683, πλατεία Εξαρχείων
τηλ. 210-38.46.964 e-mail: egokero2@otenet.gr

Δεν άνησαν ματαίως
τόσα θαύματα
Η χάρη τους είναι
ψηλή περιπλοκάδα
Που σφίγγει
τα μελλούμενα
και την ζωή μας
Μέσα στ' αστέρια.

Ανδρέας Εμπειρικός







**ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ
ΕΚΔΟΤΩΝ ΒΙΒΛΙΟΥ**
ΧΑΡΙΛΑΟΥ ΤΡΙΚΟΥΠΗ 54,
106 80 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3303942, 210 3302523
FAX: 210 3302523
E-mail: books@sekb.gr
www.sekb.gr



ΕΘΝΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΑΓΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 22-24
10437, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 5288100
www.n-t.gr



ΖΑΠΠΕΙΟΝ ΜΕΓΑΡΟ
ΑΘΗΝΑ 10557
ΤΗΛ. 210 3223509
E-mail: info@zappeion.gr
www.zappeion.gr



**ΚΡΑΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ
ΒΟΡΕΙΟΥ ΕΛΛΑΔΟΣ**
ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΜΥΝΗΣ 2,
546 21 ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
www.ntng.gr



**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**
ΜΠΟΥΜΠΟΥΛΙΝΑΣ 20-22
106 82 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 2131322100, FAX 210 8201138
E-mail: grplk@culture.gr
www.yppo.gr



**ΘΕΑΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ
ΚΑΡΟΛΟΥ ΚΟΥΝ**
ΠΕΣΜΑΖΟΓΛΟΥ 5, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 3222760
www.theatro-technis.gr



ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ
ΔΗΜΑΡΧΙΑΚΟ ΜΕΓΑΡΟ
ΑΘΗΝΑΣ 63, ΠΛΑΤΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ (ΚΟΤΖΙΑ),
10552 Αθήνα
www.cityofathens.gr



**ΑΘΗΝΑΪΚΟ
ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ**
ΣΑΜΟΥ 30, ΑΘΗΝΑ 10438
E-mail: info@mikroparisi.com



**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**
ΣΤΡΑΤΗΓΟΥ ΚΑΛΛΑΡΗ 50
15452 ΠΑΛΑΙΟ ΨΥΧΙΚΟ
ΤΗΛ. 210 6776540,
FAX 210 6727201
E-mail: hfc-centre@hfc.gr
hfc-worldwide.org



ΦΕΣΤΙΒΑΛ ΑΝΑΛΟΓΙΟ
analogiofestival.org
E-mail: info@analogiofestival.org
analogiofestival@gmail.com

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΡΗΞΗ



**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ**
Γενική Διεύθυνση Σύγχρονου Πολιτισμού
Διεύθυνση Γραμμάτων

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ**
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ
ΡΕΘΥΜΝΟΥ 1 & ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ,
106 82 Αθήνα
ΤΗΛ. 210 8201776
dg@culture.gr



**ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ
ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΤΟΥ ΛΟΓΟΥ**
ΣΠΙΤΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ
ΘΕΜΙΣΤΟΚΛΕΟΥΣ 73, 10683 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 3849100, FAX 210 3849105
E-mail: info@osdel.gr
www.osdel.gr



ΕΡΤ
ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 136 ΚΑΙ
ΚΑΤΕΧΑΚΗ
115 27, ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ. 210 6066000
E-mail: info@ert.gr
www.ert.gr



ΦΙΛΙΠΠΟΣ ΝΑΚΑΣ
19ο ΧΛΜ. ΛΕΩΦ. ΛΑΥΡΙΟΥ
19002 ΠΑΙΔΑΝΙΑ
ΤΗΛ. 210 6686000
www.nakas.gr



www.sekb.gr